សមាសភាគកសាងផែនការបន្សាំ និងភាពធន់នៅតំបន់ឆ្នេរ

ការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅ ក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅកម្ពុជា

Cambodia Climate Change Alliance (CCCA)

Implemented by: Supported by:

Ministry of Environment

European Union

Empowered lives Resilient nations

Danida

SWEDEN

UNEP-DHI CENTRE for Water and Environment

UNEP

DHI

២០១៣

មាតិកាអត្ថបទ

បុព្វកថា ៣

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ ៤

តារាងពាក្យបំព្រួញ ៥

សេចក្តីសង្ខេបប្រតិបត្តិ ៧

១. សេចក្តីផ្តើម ១២

១.១ គោលបំណងនៃរបាយការណ៍នេះ ១២

១.១ តំបន់ឆ្នេរ ១៣

១.៣ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ១៤

១.៤ ក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន ១៦

១.៥ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ១៧

១.៦ សហគមន៍គោលដៅ ១៧

២. ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ២០

២.២ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅខេត្តកោះកុងនិងខេត្តព្រះសីហនុ ២០

២.៣ ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ ២៤

៣. ភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់ដែលមានស្រាប់ក្នុងកសិកម្ម ២៨

៣.១ របរចិញ្ចឹមជីវិតដែលផ្អែកលើធនធាន ២៨

៣.២ ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ ៣១

៣.៣ ការសម្លឹងទៅអនាគត ៣២

៣.៤ ការពាក់ព័ន្ធខាងសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និងបរិស្ថាន ៣៣

៤. ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះនិងហានិភ័យសហគមន៍ ៤០

៤.១ ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យ ៤០

៤.២ ភាពងាយរងគ្រោះនិងសមត្ថភាពបន្សាំ ៤៣

៤.៣ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើទាក់ទងនឹងការបន្សាំនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិត ៤៤

៥. ការវិភាគថ្លៃចំណាយនិងផលចំណេញ ៤៦

៥.១ ទិដ្ឋភាពរួមនៃសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើសម្រាប់ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច ៤៦

៥.២ សេចក្តីសង្ខេបថ្លៃចំណាយនិងផលចំណេញនិងការពិចារណាដទៃទៀត..................... ៤៨

៦. សមត្ថភាពអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញ ៥១

៦.១ ការប្រឈមខាងអភិបាលកិច្ចដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ៥១

៦.២ តម្រូវការសមត្ថភាពជាក់លាក់..................... ៥២

៦.៤ ឱកាសកសាងសមត្ថភាព..................... ៥៦

៦.៥ យោបល់អំពីសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាព ៥៧

៦.៦ ឱកាសសម្រាប់រយៈពេលវែង ៥៩

៧. ការគាំទ្រដល់ការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្កើតការយល់ដឹង និងពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក ៦១

៧.១ ការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបង្កើតការយល់ដឹង..................... ៦១

៧.២ ការពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក ៦៤

៨. ផែនការអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញ..................... ៦៨

៨.១ តារាងសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ ៦៨

៨.២ អាទិភាពសម្រាប់សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនៅតាមឃុំនានា ៦៩

៩. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ ៧១

បុព្វកថា

ខ្ញុំមានក្តីសោមនស្សរីករាយសូមបង្ហាញរបាយការណ៍ ស្តីពីការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅកម្ពុជា ដែលជាសមិទ្ធផលនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រកបដោយផ្លែផ្ការវាងស្ថាប័នរដ្ឋគ្រប់កំរិត ដូចជា ថ្នាក់ខេត្ត ស្រុក និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗ គម្រោង និងកម្មវិធីដែលទាក់ទងជាមួយ ការអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ឆ្នេរ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ របាយការណ៍នេះ នឹងរៀបរាប់សង្ខេបពីសកម្មភាពអនុវត្តគម្រោង និងវិធីសាស្រ្តបញ្ជ្រាការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងរចនាសម្ព័ន្ធអភិវឌ្ឍន៍ និងសមត្ថភាព ការអនុវត្តវិធានការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

របាយការណ៍នេះ បង្ហាញពីទិដ្ឋភាពទូទៅ និងរៀបរាប់អំពីសកម្មភាពបានអនុវត្តការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយយោងតាមសកម្មភាពគម្រោង ដែលបានអនុវត្តនៅតំបន់គោលដៅក្នុងឃុំចំនួន ០៦ ក្នុងស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ និងឃុំចំនួន ០២ នៅស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង ។ របាយការណ៍នេះ ជារបាយការណ៍សង្ខេបរួម បានដកស្រង់ពីរបាយការណ៍លម្អិត នៃរបាយការណ៍ដ៏ទៃទៀត ដែលទទួលបានតាមការចុះធ្វើសម្ភាសន៍នៅថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ខេត្ត និងថ្នាក់ឃុំ ដោយពិនិត្យនិងវិភាគ និងបង្ហាញទស្សនៈទូលំទូលាយលើរចនាសម្ព័ន្ធដែលបានបង្កើត ដើម្បីបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងសហគមន៍ ដែលអាច បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រមទាំងការកែលម្អជីវភាពរស់នៅ ។

ភាពសម្បូរណ៍បែប នៃធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាននៅតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា បានរងផលប៉ះពាល់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំពីសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ ។ លើសពីនេះទៀត ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏បង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ ជាពិសេសតំបន់ទំនាបដូចជា ទឹកជំនន់ ការជ្រាបចូលទឹកសមុទ្រ និងការហូរច្រោះឆ្នេរ ។ សេចក្តីត្រូវការសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ដែលមានការកែលម្អ គឺដើម្បីធានាដល់ការកែលម្អ ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គម នៅក្នុងតំបន់ដោយមិនបង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន ជាពិសេស វាជាការបន្ទាន់ទាក់ទងនឹង ផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុចំពោះជីវភាពរស់នៅពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលសហគមន៍តំបន់ឆ្នេរកំពុងតែបង្កើតការ បន្សាំ និងបង្កើនភាពធន់ដល់សហគមន៍ ។ នៅពេលជាមួយគ្នា វាអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់អនុវត្ត និងពង្រីកទៅផ្នែក ដ៏ទៃទៀតនៅតំបន់ឆ្នេរ និងខេត្តដ៏ទៃទៀត ។

របាយការណ៍នេះ មានសារៈសំខាន់ចំពោះអាជ្ញាធរឃុំ ស្រុក និងខេត្ត ព្រមទាំងមន្ទីរជំនាញនៅក្នុងខេត្តនៅតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាស្មុគស្មាញទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាព ។ របាយការណ៍នេះ នឹងបង្ហាញពីតម្លៃដល់អ្នកអាន មានដូចជា អ្នករៀបចំគោលនយោបាយនៅថ្នាក់ជាតិ អ្នកធ្វើផែនការ និងស្ថាប័នរដ្ឋ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលគម្រោងផ្សេងៗ និងផ្នែកឯកជន ព្រមទាំងជាមូលដ្ឋានផងដែរ ដល់ការអប់រំ ការស្រាវជ្រាវផងដែរ ។

ខ្ញុំសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា អ្នកអានទាំងអស់នឹងស្វែងយល់ពីរបាយការណ៍នេះ ដែលជាធនធានដ៏មានតម្លៃសម្រាប់ការងារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

អគ្គនាយកបច្ចេកទេស

និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំគម្រោង

វេជ្ជ. ឡុញ ហ៊ាល

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

របាយការណ៍នេះត្រូវបានរៀបរៀងឡើងនៅក្រោមសមាសភាគកសាងផែនការបន្សាំ និងភាពធន់ក្នុងតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា ក្រោមកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។ របកគំហើញ ក្នុងរបាយការណ៍នេះ បានផ្តោតលើមេរៀននានា ដែលទទួលបានពីសកម្មភាពដែលអនុវត្តនៅក្រោមសមាសភាគនេះ។

តាងនាមឲ្យក្រុមការងារតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា ខ្ញុំបាទសូមសំដែងការដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះឯកឧត្តម **សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាអនុប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា ដែលតែងតែជម្រុញ ណែនាំ និងគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងក្លាដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ក្រុមការងារ ដើម្បីសម្រេចបានរបាយការណ៍នេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណដល់ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី ជាសមាជិក គណៈកម្មាធិការដឹកនាំគម្រោង ក្រុមការងារជនបង្គោលថ្នាក់ជាតិ ក្រុមការងារបច្ចេកទេសថ្នាក់ខេត្ត ទីប្រឹក្សាជាតិ និងអន្តរជាតិ រួមទាំងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដែលបានរួមចំណែកផ្តល់មតិល្អៗ ចំពោះការចងក្រងរបាយការណ៍នេះ។

ជាចុងក្រោយ សូមថ្លែងអំណរគុណដល់កម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ចំពោះការឧបត្ថម្ភគាំទ្រ ដល់សមាសភាគកសាងផែនការ និងភាពធន់ដល់ប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា តាមរយៈភ្នាក់ងារ អនុវត្ត DHI សហការល្អជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

គណៈកម្មាធិការដឹកនាំគម្រោង

អនុប្រធានអចិន្ត្រៃយ៍

បណ្ឌិត ម៉ាន់ មុនីនាថ

តារាងពាក្យបំព្រួញ

AFD	AgenceFrançaise de Développement	ទីភ្នាក់ងារបារាំងដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍
CARDI	Cambodian Agricultural Research and Development Institute	វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា
CARP	Coastal Adaptation and Resilience Planning Component	សមាសភាគកសាងផែនការបន្សាំនិងធន់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ
CBNRM	Community Based Natural Resource Management	ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយសហគមន៍
CC	Climate Change	ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
CCCA	Cambodia Climate Change Alliance	សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា
CCD	Climate Change Department	នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
CCU	Coastal Coordination Unit	អង្គភាពសម្របសម្រួលតំបន់ឆ្នេរ
CDP	Commune Development Plan	ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ
CSO	Civil Society Organisation	អង្គការសង្គមស៊ីវិល
DANIDA	Danish International Development Assistance	ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិប្រទេសដាណឺម៉ាក់
DOA	Department of Agriculture	មន្ទីរកសិកម្ម
DRR	Disaster Risk Reduction	ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ
EIA	Environmental impacts assessment	ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន
EU	European Union	សហភាពអឺរ៉ុប
FFS	Farmer Field Schools	សាលាស្រែកសិករ
FiA	Fisheries Administration	រដ្ឋបាលជលផល
FO	Farmer Organisation	អង្គការកសិករ
FWUC	Farmers Water Users Community	សហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក
GIS	Geographic information system	ប្រព័ន្ធព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រ
HH	Household	គ្រួសារ
IDRC	International Development Research Centre	មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តាលបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
IPM	Integrated Pest Management	វិធានការចម្រុះការពារដំណាំ
KAP-study	Understanding Public Perception of Climate Change in Cambodia study	ការសិក្សាស្វែងយល់អំពីទស្សនៈរបស់សាធារណៈជនអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
LT	Long Term (rice variety)	(ពូជស្រូវ)ធ្ងន់
MAFF	Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
MoE	Ministry of Environment	ក្រសួងបរិស្ថាន
MoI	Ministry of Interior	ក្រសួងមហាផ្ទៃ
MoP	Ministry of Planning	ក្រសួងផែនការ

MoU	Memorandum of Understanding	អនុស្សារណៈនៃការយោគយល់
MoWRAM	Ministry of Water Resources and Meteorology	ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម
MT	Medium Term (rice variety)	(ពូជស្រូវ)កណ្តាល
NAPA	National Adaptation Programme of Actions to Climate Change	កម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
NCCC	National Climate Change Committee	គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
NCDD	National Committee for Sub-National Democratic Development	គណៈកម្មាធិការជាតិដើម្បីការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ
NGO	Non-Governmental Organisation	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
PDA	Provincial Directorates of Agriculture	មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត
PWG	Provincial Working Group	ក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត
RGC	Royal Government of Cambodia	រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
SCW	Save Cambodia's Wildlife	អង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃ
SLR	Sea Level Rise	កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ
ST	Short Term (rice variety)	រយៈពេលខ្លី (ពូជស្រូវស្រាល)
ToT	Training of Trainers	ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល
UNDP	United Nations Development Programme	កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ
UNEP	United Nations Environment Programme	កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ
VRA	Vulnerability Reduction Assessment	ការវាយតម្លៃការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ

សេចក្តីសង្ខេបប្រតិបត្តិ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (RGC) បានកំណត់អត្តសញ្ញាណតំបន់ឆ្នេរជាគោលដៅនៅក្នុងការងាររបស់កម្ពុជាសម្រាប់បន្សាំនឹងផលប៉ះពាល់ដែលមានស្រាប់ និងដែលអាចមានទៅអនាគតបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ តំបន់ឆ្នេរបានរងការគំរាមកំហែងពីផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ ព្យុះសមុទ្រ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងការជ្រាបចូលនៃទឹកសមុទ្រ។ ប្រជាជនភាគច្រើនដែលរស់នៅក្នុងតំបន់នេះពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនានា ដោយសារពួកគេទ្រទ្រង់ខ្លួនឯង ភាគច្រើនតាមរយៈកសិកម្ម (ភាគច្រើនការធ្វើស្រែ) និងការនេសាទ (ជាទ្រង់ទ្រាយតូច)។

ជាមួយការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុពីសហគមន៍ម្ចាស់ជំនួយអន្តរជាតិ សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA) អនុវត្តសមាសភាគកសាងផែនការបន្សាំ និងភាពធន់នៃតំបន់ឆ្នេរ (CARP)ក្នុងគោលដៅកសាងសមត្ថភាពបន្សាំនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត។ CARP ត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅចំនួនប្រាំបីនៅក្នុងខេត្តកោះកុង និងខេត្តព្រះសីហនុ ដោយមជ្ឈមណ្ឌលដើម្បីទឹកនិងបរិស្ថាននៃ UNEP-DHI ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន។

គោលបំណងរួមនៃរបាយការណ៍នេះគឺផ្តល់ជាសំណើមួយ អំពីថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អាចនឹងបញ្ជ្រាបបែបណាទៅក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ដើម្បីបង្ហាញពីសំណើនេះ របាយការណ៍នេះសង្ខេបអំពីការវាយតម្លៃ និងការសិក្សាមួយចំនួន ដែលអាចអនុវត្តនៅក្រោមសមាសភាគ CARP នៅឆ្នាំ២០១២-១៣។ ការសិក្សានេះបានស្រង់យកមេរៀននានាពីការអនុវត្ត CARP និងលើកសំណើអន្តរាគមន៍សមស្រប ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំ និងការឆ្លើយតបទៅនឹងផលប៉ះពាល់ដែលបានទស្សន៍ទាយថានឹងកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ របកគំហើញនៅក្នុងរបាយការណ៍នានា និងដំណើរការនានាដែលបានអនុវត្តបន្ត ដើម្បីទទួលបានរបកគំហើញទាំងនោះ អាចផ្តល់ជាឧទាហរណ៍ ឬ អាចពង្រីកទៅអនុវត្តនៅកន្លែងផ្សេងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក៏ដូចជានៅក្នុងប្រទេសដ៏ទៃផងដែរ។

ការប៉ាន់ស្មានចំបងៗអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់តំបន់ឆ្នេរគឺៈ

- កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រពី ១៨ ដល់ ៥៦ ស.ម រហូតដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០៩០
- កំណើនកំពស់ទឹកភ្លៀងនៅតាមបណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រពី ២ ទៅ ៦% រហូតដល់ឆ្នាំ ២០៥០
- កំណើនសីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំឆ្នាំពី ០,៣ ដល់ ០,៦ °C រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៥, ពី ០,៧ ដល់ ២,៧ °C រហូតដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០៦០និង ពី ១,៤ ដល់ ៤,៣ °C រហូតដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០៩០។

សហគមន៍គោលដៅនៃCARPបានជួបប្រទះរួចមកហើយនូវការប្រែប្រួលដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ដូចជាៈ

- កំណើនខ្យល់ព្យុះនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងខ្យល់ព្យុះកាន់តែខ្លាំងនៅក្នុងរដូវវស្សា
- គ្រោះរាំងស្ងួតនៅរដូវប្រាំង
- ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ
- ការថយចុះសត្វក្នុងសមុទ្រ
- សត្វចិញ្ចឹមមានបញ្ហាខាងសុខភាព ដោយសារកំដៅកាន់តែកើនឡើងខ្លាំង
- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរួមចំណែកតិចតួចជាងមុននៅក្នុងការធានាសន្តិសុខស្បៀង

- ការថយចុះនៃជីជាតិដី
- ទឹកអណ្តូង/ទឹកក្រោមដីលែងអាចផឹកបានដូចមុន

ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់បច្ចុប្បន្ននៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅនៃសមាសភាគ CARP ទាក់ទងនឹងទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងព្រឹត្តិការណ៍មិនប្រក្រតីផ្សេងទៀត បង្ហាញថាកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេត្រូវបានរារាំងដោយកម្រិតទាបនៃសមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងការគាំទ្រស្ថាប័នក្នុងកម្រិតកំណត់ ជាមួយលទ្ធផលដែលគ្មានយុទ្ធសាស្ត្រណាមួយដំណើរការបានពេញលេញតាមសក្តានុពលឡើយ។

កង្វះប្រព័ន្ធដែលមានការចាត់ចែងសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីគ្រោះមហន្តរាយធាតុអាកាសត្រូវបានកំណត់ថាជាបញ្ហាគន្លឹះមួយក្នុងការធានាប្រសិទ្ធភាពនៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់។ អនុសាសន៍ត្រូវបានផ្តល់ទាក់ទងនឹងថាតើប្រព័ន្ធព័ត៌មានបែបនេះអាចនឹងរៀបចំឡើងបែបណា និងតើព័ត៌មានបែបណាដែលគួរតែផ្អែកលើប្រព័ន្ធបែបនោះ។ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបាននៅក្នុងឃុំគោលដៅបង្ហាញពីការយល់ឃើញរបស់អ្នកភូមិអំពី (មូលហេតុនៃ)ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលផ្ទុយពីនិយមន័យបច្ចេកទេសអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលអាចរារាំងការអនុវត្តគម្រោង។ មានការស្នើឲ្យកែប្រែការយល់ឃើញតាមរយៈសកម្មភាពបង្កើនការយល់ដឹង។

ការវាយតម្លៃអំពីភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់អនុវត្តបច្ចុប្បន្នក្នុងវិស័យកសិកម្មនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅបង្ហាញថា ការគំរាមកំហែងមួយចំនួនទាក់ទងដោយផ្ទាល់ ឬ នឹងមានការទាក់ទងជាមួយការគំរាមកំហែងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ។ ឧទាហរណ៍នានារាប់បញ្ចូលកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ (នៅកន្លែងខ្លះដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយការស្រុតដី) ដែលមានឥទ្ធិពលមកលើការដាំដំណាំ ការរងឥទ្ធិពលពីទឹកជំនន់ ការដោះទឹក និងសំណឹកឆ្នេរ, ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ ដែលមានឥទ្ធិពលមកលើវត្តមានទឹកសម្រាប់ដាំដំណាំ និងគោលបំណងផ្សេងទៀត,កំណើនភាពញឹកញាប់នៃខ្យល់ព្យុះដែលមានឥទ្ធិពលមកលើការដំណាំ ការនេសាទ និងសំណឹកឆ្នេរ និងការរេចរឹលគុណភាពដី ដែលមានឥទ្ធិពលមកលើការដាំដំណាំ។ បច្ចុប្បន្ន គ្រោះរាំងស្ងួតគឺជាកង្វល់តូចតាច (មិនដូចនៅតាមកន្លែងដទៃក្នុងប្រទេសឡើយ) ប៉ុន្តែអាចសាយភាយ ប្រសិនបើធាតុអាកាសកាន់តែមានភាពមិនប្រក្រតីខ្លាំងជាមុន ដែលក្នុងករណីនោះ ទីកន្លែងនេះនឹងងាយរងគ្រោះ (ដោយសារតែខ្វះបទពិសោធន៍នៅមូលដ្ឋាន)។ រវាងប្រការទាំងនេះ ការគំរាមកំហែង នឹងមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើបុរេសនាសម្រាប់បរចិញ្ចឹមជីវិតដែលមាននិរន្តរភាព។

គម្រោងសាកល្បងដែលមានសក្តានុពលនិងសកម្មភាពបង្ហាញសម្រាប់ការពិចារណាបន្ថែមទៀតគឺ៖

- ការបង្កើត/ការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងសហគមន៍កសិករនិងសហគមន៍នេសាទ និងការគាំទ្របច្ចេកទេសដោយផ្ទាល់ដល់គ្រួសារកសិករ។
- ប្រព័ន្ធដាំដើមឈើដើម្បីបាំងខ្យល់ ការវាយតម្លៃលទ្ធភាពនៃការបែងចែកតំបន់ប៉ូលឌែរជាផ្នែកតូចៗ ដើម្បីកំហិតលើការរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ និងការពិនិត្យតាមដានជាប្រចាំនូវកម្រិតប្រៃនិងការស្រុតដី។
- ការអនុវត្តកម្មវិធីកសិកម្មធំៗ ដែលអាចផ្តល់ជា"មន្ទីរពិសោធន៍" សម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណពូជនិងទម្លាប់ដាំដំណាំបានសមស្រប។
- គាំទ្រឲ្យមានការប្រើប្រាស់ជី និងថ្នាំគីមីកសិកម្មបានសមស្រប និងលើកកំពស់ពូជល្អជាងមុន ជាពិសេសពូជស្រូវស្រាលដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់។

- ការគាំទ្រដល់ការផ្សព្វផ្សាយ និងលើកកំពស់បទពិសោធន៍វិជ្ជមានក្នុងពេលថ្មីៗ ជាមួយការដាំដំណាំពីរលើកក្នុងមួយឆ្នាំ និងដើម្បីគ្រប់គ្រងដី និងការប្រើប្រាស់ដីឲ្យបានសមស្រប។
- គាំទ្រដល់របរចិញ្ចឹមជីវិតបន្ថែមខុសៗគ្នា។

ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យរបស់សហគមន៍ពីការប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ ផ្តល់ភស្តុតាងបន្ថែមអំពីភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលមានស្រាប់។

ឃុំពាមក្រសោប នៃខេត្តកោះកុងៈ សេណារីយ៉ូហានិភ័យ ដែលទាក់ទងនឹងការបាត់បង់ឱកាសធ្វើនេសាទត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានកម្រិតខ្ពស់នៅពេលឈានទៅជិតដល់ឆ្នាំ ២១០០។ តំបន់ពាមក្រសោបភាគច្រើនផ្សំដោយទឹក និងព្រៃកោងកាង ហើយការនេសាទគឺជាប្រភពសំខាន់នៃប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ប្រជាជន។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (និងកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ) ទំនងជាបង្កការបាត់បង់យ៉ាងច្រើននៃទីជម្រកនានា (ជាពិសេស ព្រៃកោងកាង) ដែលផ្តល់ជាជម្រក និងអាហារដល់ត្រី។ ការវិវត្តបែបនេះទំនងជាបង្កការប្រែប្រួលអវិជ្ជមានមកលើរបាយ និងផលិតភាពនៃផលនេសាទដូច្នេះក៏មានការប៉ះពាល់មកលើរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅមូលដ្ឋានផងដែរ។ក្រៅពីនេះមានហានិភ័យនៃការជ្រាបចូលទឹកប្រៃ ក្នុងករណីដែលគ្មានទំនប់ការពារទឹកប្រៃ នឹងធ្វើឲ្យសកម្មភាពដាំដំណាំតាមធម្មតាមិនអាចធ្វើទៅបានឡើយ។

ឃុំទួលគគីរ ខេត្តកោះកុងៈ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់ដំណាំនៅក្នុងរដូវវស្សាត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាស្ថិតនៅក្នុងដំពូកធ្ងន់ធ្ងរ កាលណាខិតទៅជិតឆ្នាំ ២១០០។ នៅទួលគគីរ ប្រភពយ៉ាងសំខាន់នៃប្រាក់ចំណូលគឺស្រូវ (ប្រាក់ចំណូលច្រើនជាងពាក់កណ្តាលរបស់គ្រួសារនានាបានពីដំណាំ)។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទំនងជាបង្កនូវការបាត់បង់ដីដាំដំណាំ ធ្វើឲ្យខូចគុណភាពដី និងគុណភាពទឹក និងបង្កើនលទ្ធភាពនៃទឹកជំនន់។

ព្រៃនប់ នៃខេត្តព្រះសីហនុៈ លទ្ធភាពនៃការបាត់បង់ដំណាំ(ស្រូវ)នៅក្នុងរដូវវស្សាត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាស្ថិតក្នុងដំពូកធ្ងន់ធ្ងរកាលណាខិតទៅជិតឆ្នាំ ២១០០។ នៅព្រៃនប់ ដំណាំនៅតែជាប្រភពសំខាន់តែមួយនៃប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសារ។ ដូចនៅទួលគគីរដែរ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងបង្កឲ្យបាត់បង់ដីដាំដំណាំ និងបង្កឱនភាពដី និងគុណភាពទឹក។ ទឹកជំនន់ក៏នឹងកើតមានកាន់តែញឹកញាប់ជាងមុនផងដែរ។

ទោះបីសហគមន៍គោលដៅបានធ្វើការប្រឹងប្រែងជាច្រើនដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងអថេរអាកាសធាតុក៏ដោយ សមត្ថភាពបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលទៅអនាគតនៅពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់ឡើយ។ ដូច្នេះជំនួយពីខាងក្រៅ(ពីអ្នកមូលដ្ឋាន ក៏ដូចជា អាជ្ញាធរនៅថ្នាក់ជាតិ) គឺជាប្រការចាំបាច់។

សំណើសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ ដែលទាក់ទងនឹងការបន្សាំនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិតគឺៈ

- កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអំពីកសិកម្មចម្រុះសម្រាប់បុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម/ជលផល និងគ្រួសារនានាអំពីយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំ និងការដាំដំណាំចម្រុះនៅក្នុងឃុំគោលដៅចំនួន៧-៨ឃុំ
- គម្រោងសហគមន៍ព្រៃឈើ ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ដែលលទ្ធភាពបែបនេះមាននៅឃុំទួលគគីរផងដែរ។ សក្តានុពលបែបនេះអាចមានសិទ្ធិឲ្យសត្វស៊ីស្មៅ នៅក្នុងដែនដីព្រៃឈើក៏ដូចជាកន្លែងបណ្តុះកូនឈើផងដែរ។

- គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅឃុំពាមក្រសោប ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយរដ្ឋបាលជលផល ជាពិសេសក្នុងការពង្រឹងវិធានការច្បាប់ និងការពង្រឹងលើការអនុវត្ត
- ការពង្រឹងការងារថែទាំទំនប់ដោយសហគមន៍ប្រព័ន្ធលូដោះទឹកនិងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ MoWRAM –សម្រាប់ព្រែនប់ និងទួលគគីរ
- ការលើកកំពស់ និងបង្កើនវត្តមានពូជដំណាំដែលឆាប់ផ្តល់ផល ជាពិសេស សម្រាប់ស្រូវវស្សា ដូច្នេះអាចប្រមូលផលនៅមុនមានទឹកជំនន់ធ្ងន់ធ្ងរ និងការជោរឡើងនៃទឹកសមុទ្រនៅក្នុងឃុំទាំងប្រាំ
- ការលើកកំពស់ការចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុងឃុំទាំងប្រាំ ដោយប្រើប្រាស់ទុនបង្វិល ដើមប្បីកែលម្អពូជ ដែលបានសាកល្បងដោយជោគជ័យនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ និងក្នុងប្រទេសដទៃទៀត។

ការវិភាគខាងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមនៃថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញសម្រាប់អន្តរាគមន៍មួយចំនួនដែលបានជ្រើសរើសបង្ហាញថា ជម្រើសទាំងអស់សុទ្ធតែផ្តល់ផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ចទាំងសម្រាប់CARP និងគ្រួសារដែលចូលរួម។ ជម្រើសទាំងអស់មានលក្ខណៈស្របគ្នាជាមួយអាទិភាពដែលតំណាងសហគមន៍បានលើកឡើង និងជាការពង្រឹងបន្ថែមលើជម្រើសទប់ទល់ទាំងអស់ដែលពួកគាត់កំពុងប្រើប្រាស់។ ដូច្នេះ មានការបង់ខាតខាងសង្គមក្នុងកម្រិតកំណត់ ប៉ុន្តែមានផលចំណេញច្រើនជាងទាក់ទងនឹងជម្រើសទាំងនេះ។

ការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងខែឧសភា-សីហា ឆ្នាំ២០១២ ជាមួយអង្គធរនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ សហគមន៍អ្នកប្រើប្រាស់ទឹកព្រែនប់ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា នៅភ្នំពេញ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពសាកល្បង និងកំណត់អំពីតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល។ ភាពខ្វះចន្លោះមួយចំនួនខាងសមត្ថភាពត្រូវបានកំណត់ និង"ជម្រើសដែលងាយសម្រេចបាន"ផងដែរសម្រាប់ការកែលម្អដែលអាចសម្រេចបានដោយចំណាយតិច"ប្រសិនបើមាន"។

ផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់ទាំងនេះ សកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពដូចខាងក្រោមនេះត្រូវបានលើកស្នើឡើង ដើម្បីបន្ថែមគុណតម្លៃ និងរួមចំណែកក្នុងការផ្សព្វផ្សាយ និងពង្រឹងកិច្ចផ្តួចផ្តើមនៅក្រោម CARP:

- ការបណ្តុះបណ្តាលពហុជំនាញនៅថ្នាក់ខេត្ត និងស្រុក អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ការគាំទ្រដល់ការផ្សព្វផ្សាយអំពីទិន្នន័យដែលមានស្រាប់ស្តីពីការពិនិត្យតាមដានបានប្រសើរជាងមុន (កំពស់ទឹកភ្លៀង កម្រិតប្រៃ ការស្រុតដី ទម្លាប់ក្នុងការដាំដំណាំ។ល។) ជម្រុញការប្រើប្រាស់ផែនទី និងភាពងាយស្រួលជាងមុនក្នុងការទទួលបានផែនទីដែលមានស្រាប់ ក៏ដូចជា ការណែនាំអំពីការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ និងរូបភាពពីផ្កាយរណបផងដែរ ដែលរួមទាំង ព័ត៌មានពីអ៊ិនធឺណិត
- ការកសាងសមត្ថភាពអំពីការវិភាគគុណភាពដី និងការគ្រប់គ្រងដី
- កម្មវិធីតភ្ជាប់មួយ ដែលអាចពាក់ព័ន្ធជាមួយការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចសិក្សាសម្រាប់កសិករ និងអ្នកបញ្ជាទ្វារទឹកនៅតាមទំនប់ការពារទឹកប្រៃ នៅតាមសហគមន៍ប្រហែលគ្នានេះនៅដែនដីសណ្តរគួឡុង (មេគង្គ) នៃប្រទេសវៀតណាម ដែលមានបទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនអំពីអំពីការដាំដំណាំនៅក្នុងតំបន់ដែលរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ
- "អាត្លាស់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"សម្រាប់តំបន់ឆ្នេរ ដែលរួមទាំង ការផលិតផែនទីអំពីកំពស់ទឹកភ្លៀង (ធម្មតា និងមិនប្រក្រតី) និងកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងហានិភ័យទឹកជំនន់

- ការសិក្សាថ្នាក់អនុបណ្ឌិតនៅកម្រិតជាតិខាងការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន (ដែលរួមទាំងអំពីចក្ខុវិស័យខាងអាកាសធាតុ)
- ការបង្កើតអង្គការជាតិជំនាញដែគាំទ្រដល់ការបង្កើតបណ្ដាញ និងការចែករម្លែកចំណេះដឹងក្នុងចំណោមអ្នកអនុវត្ត
- ការបោះពុម្ពផ្សាយអនុសាសន៍គោលនយោបាយខ្លី/ករណីសិក្សានានាដែលរួមទាំង អំពីជោគជ័យនានា
- ការគាំទ្រដល់បណ្ដាញនៅថ្នាក់ជាតិ អំពីការត្រៀមបង្ការគ្រោះរាំងស្ងួត និងកាត់បន្ថយគ្រោះរាំងស្ងួត។

មានការលើកស្នើផងដែរឲ្យអនុវត្តសកម្មភាពបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្គោល និងការអប់រំសាកល្បង និងវគ្គបង្កើនការយល់ដឹងសម្រាប់សមាជិកក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត តំណាងពីថ្នាក់ឃុំ/ភូមិ និងសមាជិកគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក ក្នុងគោលដៅបង្កើនការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងអំពីការប្រឈមដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជម្រើសបន្សុំ និងការកែលម្អជំនាញបច្ចេកទេស។

ជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការជ្រើសរើស សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញត្រូវបានបង្ហាញជូននៅក្នុងខែកញ្ញា-ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ដល់ក្រុមការងារបច្ចេកទេសនេះ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៅក្នុងសិក្ខាសាលាជាបន្តបន្ទាប់ក្នុងខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ។ យោបល់តបក៏បានទទួលផងដែរតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ទាំងនេះ ដែលទាក់ទងនឹងការចាត់ជាលំដាប់។ ផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់នេះ មានការអនុវត្តសកម្មភាពបន្ថែមទៀត ដើម្បីបង្កើតសកម្មភាពសាកល្បងចំនួនប្រាំមួយ ឲ្យទៅជាគម្រោងជាក់លាក់ ដែលរួមទាំង ថវិកា និងផែនការអនុវត្តផងដែរ។

ការអនុវត្តដោយជោគជ័យអាស្រ័យលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដោយរលូនរវាង CARP, MoE និងគ្រឹះស្ថានផ្សេងៗទៀតនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាពិសេស ស្ថាប័ននានានៅចំណុះក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF) ដែលរួមទាំងមន្ទីរកសិកម្ម និងមន្ទីរធនធានទឹក និងឧតុនិយម។ ស្ថាប័នទាំងនេះអាចមានសមត្ថភាពក្នុងកម្រិតកំណត់។ ដូច្នេះ ការពិគ្រោះយោបល់ និងចរចាឲ្យបានទាន់ពេលវេលាអំពីតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ ដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្តមានសារៈសំខាន់ណាស់។

សកម្មភាពភាគច្រើនត្រូវបានគ្រោងសម្រាប់អនុវត្តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវមានសកម្មភាពអនុវត្តបន្តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៤-២០១៥។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សមាសភាគ CARP គ្រោងនឹងបញ្ចប់នៅចុងត្រីមាសទីមួយឆ្នាំ ២០១៤ ដែលអាចគ្របដណ្ដប់ត្រូវតែមួយរដូវដាំដំណាំ (រដូវវស្សាឆ្នាំ ២០១៣) សម្រាប់ការអនុវត្ត។ នេះមិនមែនជាស្ថានភាពល្អឡើយ ដោយសារសកម្មភាពអនុវត្តសាកល្បងទាំងអស់អាចទទួលផលពីវត្តមាននៃសកម្មភាពក្នុងសមាសភាគនេះ សម្រាប់ការអនុវត្តជាបន្ត និងការពង្រឹងបន្ថែម និងសមិទ្ធផលនានា។

១. សេចក្តីផ្តើម

១.១ គោលបំណងនៃរបាយការណ៍នេះ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (RGC) បានកំណត់អត្តសញ្ញាណតំបន់ឆ្នេរជាគោលដៅនៅក្នុងការងាររបស់កម្ពុជាសម្រាប់បន្សាំនឹងផលប៉ះពាល់ដែលមានស្រាប់ និងដែលអាចមានទៅអនាគតបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ តំបន់ឆ្នេរបានរងការគំរាមកំហែងពីផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ ព្យុះសមុទ្រ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងការជ្រាបចូលនៃទឹកសមុទ្រ។ កន្លែងជាច្រើននៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរស្ថិតនៅតាមទីតាំងដែលមានរយៈកំពស់ទាប ដូច្នេះងាយរងគ្រោះដោយសារផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ប្រជាជនភាគច្រើនដែលរស់នៅក្នុងតំបន់នេះពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនានា ដោយសារពួកគេទ្រទ្រង់ខ្លួនឯង ភាគច្រើនតាមរយៈកសិកម្ម (ភាគច្រើនការធ្វើស្រែ) និងការនេសាទ (ជាទ្រង់ទ្រាយតូច)។

ជាមួយការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុពី DANIDA សហភាពអឺរ៉ុប ស៊ុយអែដ និង UNDP សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA) អនុវត្តសមាសភាគកសាងផែនការបន្សាំ និងភាពធន់នៃតំបន់ឆ្នេរ (CARP)។ គោលដៅនៃសមាសភាគ CARP គឺកសាងសមត្ថភាពបន្សាំនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត និងកសាងផែនការបន្សាំ តាមរយៈការអនុវត្តសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពជាក់ស្តែង តាមរបៀបធ្វើផងរៀនផងដែលមានការចូលរួមនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។ បន្ទាប់មក ផែនការបន្សាំទាំងនេះនឹងត្រូវប្រែក្លាយជាវិធានការបន្សាំជាក់ស្តែង ដែលត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងសហគមន៍ងាយរងគ្រោះនានា នៅក្នុងទីកន្លែងធ្វើកសិកម្ម និងកន្លែងមានព្រៃកោងកាងមួយចំនួន។

CARP ត្រូវបានអនុវត្តដោយមជ្ឈមណ្ឌលដើម្បីទឹក និងបរិស្ថាននៃ UNEP-DHI ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន នៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅចំនួនប្រាំបីនៅក្នុងស្រុកមណ្ឌលសីមា និងព្រៃនប់ នៃខេត្តកោះកុង និងខេត្តព្រះសីហនុ។ ការជ្រើសយកខេត្តទាំងពីនេះ បានទទួលការគាំទ្រពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដែលមានវត្តមាននៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ កាលពីថ្ងៃទី ១៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១០។

គោលបំណងរួមនៃរបាយការណ៍នេះគឺផ្តល់ជាសំណើមួយ អំពីថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចនឹងបញ្ជ្រាបបែបណាទៅក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ដើម្បីបង្ហាញពីសំណើនេះ របាយការណ៍នេះសង្ខេបអំពីការវាយតម្លៃ និងការសិក្សាមួយចំនួន ដែលអាចអនុវត្តនៅក្រោមសមាសភាគ CARP នៅឆ្នាំ២០១២។

១. *"ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរនៃប្រទេសកម្ពុជា"*។ របាយការណ៍នេះផ្តល់ជាគំនិតសម្រាប់ទិន្នន័យគោលនៃ CARP ដោយធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណអំពីការយល់ឃើញរបស់សាធារណជនអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ជូនដល់ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង មុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយក៏ដូចជា យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ផងដែរដែលប្រជាជនក្នុងឃុំគោលដៅបានប្រើប្រាស់។
២. *"ភាពងាយរងគ្រោះនៃការអនុវត្តបច្ចុប្បន្នក្នុងកសិកម្ម"*៖ របាយការណ៍នេះផ្តល់គំនិតសម្រាប់ដំណើរការកសាងផែនការបន្សាំ ដោយប៉ាន់ប្រមាណពីភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់អនុវត្តបច្ចុប្បន្នក្នុងកសិកម្ម ទល់នឹង

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងខេត្តចំនួនពីរជាគោលដៅនៃCARPពោលគឺ កោះកុង និង ព្រះសីហនុ និងលើកស្នើគម្រោងសាកល្បងមួយចំនួន ដែលអាចអនុវត្តដើម្បីកែលម្អទម្លាប់អនុវត្តទាំងនេះ។

៣. *"ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់សហគមន៍ និងហានិភ័យពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា"* ៖ របាយការណ៍នេះផ្តល់គំនិតជាបន្ថែមនៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការបន្សាំ ដោយប៉ាន់ប្រមាណភាពងាយរងគ្រោះជារួមចំពោះរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៃសហគមន៍គោលដៅនៃCARPធៀបនឹងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុបច្ចុប្បន្ន និងនិន្នាការដែលបានទស្សន៍ទាយ និងកំណត់អំពីចំនួនអន្តរាគមន៍នានា ដែលអាចអនុវត្តដើម្បីការពាររបរចិញ្ចឹមជីវិតទាំងនោះ។ អន្តរាគមន៍ទាំងនេះខ្លះត្រូវបានលើកស្នើឲ្យមានការវាយតម្លៃ ការពិគ្រោះយោបល់ និងការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចជាបន្ថែម។

៤. *"ការវិភាគថ្លៃចំណាយនិងផលចំណេញ នៃការកែលម្អទម្លាប់អនុវត្តក្នុងកសិកម្មសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតាមឆ្នេរសមុទ្រ"*៖ របាយការណ៍នេះវិភាគថ្លៃចំណាយនិងផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម នៃអន្តរាគមន៍ដែលជ្រើសយក ដែលមិនងាយរងគ្រោះពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៥. *"សមត្ថភាពអនុវត្តកម្មភាពសាកល្បង"៖* របាយការណ៍នេះផ្តល់នូវការប៉ាន់ប្រមាណនូវសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័ននានានៃរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពសាកល្បងនៅក្រោមសមាសភាគ CARP រួមជាមួយយោបល់អំពីសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពផងដែរ។

៦. *"ការគាំទ្រដល់ការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការបង្កើនការយល់ដឹង និងការពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក"*៖ របាយការណ៍នេះផ្តល់យោបល់អំពីការអប់រំដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសកម្មភាពបង្កើនការយល់ដឹង ដែលអាចអនុវត្តនៅខេត្ត និងនៅថ្នាក់ឃុំ និងនៅក្នុងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក (FWUCs)។

របាយការណ៍នានាទាំងនេះ បានស្រង់យកមេរៀននានាពីការអនុវត្ត CARP និងលើកស្នើអន្តរាគមន៍សមស្រប ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំ និងការឆ្លើយតប ដោយផ្អែកលើឯកសារចងក្រងជាច្រើន និងការវិភាគទូលំទូលាយ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំ របស់សហគមន៍គោលដៅ និងវិធានការរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលឆ្លើយតប ទៅនឹងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ ការរួមផ្សំរបកគំហើញនៅក្នុងរបាយការណ៍នានា និងដំណើរការនានាដែលបានអនុវត្តបន្ត ដើម្បីទទួលបានរបកគំហើញទាំងនោះ អាចផ្តល់ជាឧទាហរណ៍ ឬ អាចពង្រីកទៅអនុវត្តនៅកន្លែងផ្សេងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក៏ដូចជានៅក្នុងប្រទេសដទៃផងដែរ។

យោបល់ដែលបានលើកស្នើខាងក្រោមនេះ រួមមានការបង្ហាញជូនអំពីសំណុំលក្ខណៈជាក់លាក់នៃតំបន់ឆ្នេរ លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុបច្ចុប្បន្ន និងនិន្នាការដែលបានទស្សន៍ទាយ ក៏ដូចជា ក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន និងគោលនយោបាយសម្រាប់CARPផងដែរ។ សេចក្តីអធិប្បាយខ្លីមួយអំពីសហគមន៍គោលដៅទាំងប្រាំបី ក៏មានរួមបញ្ចូលផងដែរ។

១.២ តំបន់ឆ្នេរ

តំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា បែកចេញជាខេត្តចំនួនបួន (កំពត កោះកុង ព្រះសីហនុ និងកែប)។ ផ្ទៃដីសរុបក្នុងខេត្តទាំងនេះមានប្រមាណ ១៧.២៣៧គ.ម^{២}។ ខ្សែឆ្នេរមានប្រវែង ៤៤០គ.ម ស្ថិតនៅក្នុងឈូងសមុទ្រថៃ។ តំបន់នេះមានកំពង់ផែសមុទ្រទឹកជ្រៅមួយស្ថិតនៅក្រុងព្រះសីហនុ និងត្រូវបានចាត់ទុកថាជាមជ្ឈមណ្ឌល

សេដ្ឋកិច្ចចំបងនៅកម្ពុជា។ អាកាសធាតុក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ត្រូវបានឲ្យនិយមន័យថាជាអាកាសធាតុមូសុងត្រពិក ដែលមានកំពស់ទឹកភ្លៀងរវាង ២.០០០ និង ៤.០០០ម.ម។

តំបន់ឆ្នេរមានប្រភពទឹកសាបជាច្រើន ដែលបានពីស្ទឹង ទន្លេ និងបឹងនានា ដែលហូរកាត់តំបន់នេះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងរដូវវស្សាទន្លេ ស្ទឹង និងបឹងមានទឹកជោរជន់ ដោយសារការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង ដែលនាំឲ្យខូចដំណាំនៅតាមទីទំនាប។ នៅរដូវប្រាំង ទឹកក្នុងទន្លេនៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម ទទួលបានល្បាយទឹកប្រៃ និងទឹកសាប ដែលធ្វើឲ្យទឹកនេះមិនសមស្របសម្រាប់គោលបំណងនៃការស្រោចស្រពឡើយ។ ការសង្កេតនានាបង្ហាញថា ទឹកសមុទ្រអាចចូលមករហូតដល់ចម្ងាយ ១០គ.ម នៅតាមដងទន្លេ និងប្រឡាយនានា។

តំបន់ឆ្នេរភាគច្រើនគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ។ ខេត្តកោះកុង មានអត្រាគម្របព្រៃឈើខ្ពស់ជាងគេ (៨៣% ឬ ១.០០២.៧២១ហិកតា) បន្ទាប់មកគឺខេត្តព្រះសីហនុ (៥៤% ឬ ៨១.៥៣៩ហិកតា) និងខេត្តកំពត (៤៨% ឬ ២២៤.៧៣០ហិកតា)។ ខេត្តកែបមានអត្រាគម្របព្រៃឈើទាបជាងគេ (២១% ឬ ៣.៧៣៣ហិកតា)។ ពីឆ្នាំ ១៩៩៣ ដល់ ២០០៥ អត្រាគម្របព្រៃឈើសរុបនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរបានថយចុះពី ៨៤% មកត្រឹម ៧១% ភាគច្រើនដោយសារផលិតកម្មកសិកម្ម។

នៅឆ្នាំ ២០០៥ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរមានព្រៃកោងកាងក្នុងវិសាលភាព៥៥.៤១៩ហិកតា។ ព្រៃកោងកាង និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីព្រៃទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់តំបន់ឆ្នេរដោយសារតែមូលហេតុចំនួនពីរ។ ទីមួយ ព្រៃកោងកាងដើរតួយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ការរស់នៅនៃប្រភេទត្រីជាច្រើន និងសារពាង្គកាយជាច្រើនផ្សេងទៀតនៅក្នុងសមុទ្រ។ ទីពីរ ព្រៃកោងកាងដើរតួជាទ្រនាប់រាំងស្កាត់ខ្យល់ព្យុះត្រូពិក ព្យុះសមុទ្រ និងកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ដូច្នេះវាជួយការពារដីពីការហូរច្រោះ និងការជន់លិច។ ទោះបីមានតួនាទីសំខាន់បែបនេះក៏ដោយការសិក្សានានាបានប៉ាន់ស្មានថា ព្រៃកោងកាងបានបាត់បង់ប្រមាណ ២៥% នៅរវាងឆ្នាំ ១៩៩៣ និង ២០០៥។ ការបាត់បង់នេះភាគច្រើនដោយសារការប្រើប្រាស់ព្រៃកោងកាងសម្រាប់ការធ្វើអុស និងការផលិតធ្យូង ដោយល្មើសច្បាប់។ បញ្ហាដទៃទៀតរួមមាន ការរានឆ្ការព្រៃដើម្បីទន្ទ្រានយកដី និងការបង្កើតស្រែអំបិល និងវារីវប្បកម្មបង្គារ។

តំបន់ឆ្នេរមានវាលស្មៅសមុទ្រលើវិសាលភាពធំធេង។ មានស្មៅសមុទ្រប្រាំបីប្រភេទខុសៗគ្នានៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា។ ស្មៅសមុទ្រទាំងនេះមាននាទីជាទីជម្រកសម្រាប់កូនត្រីតូចៗ ដូច្នេះវាផ្តល់ជាកន្លែងរកចំណីសម្រាប់ត្រីខុសៗគ្នាជាច្រើនប្រភេទ ដែលរួមទាំង វង្គសត្វ និងសត្វឥតឆ្អឹងកងផងដែរ។ ស្មៅសមុទ្រនៅទីនេះកំពុងស្ថិតក្រោមសម្ពាធដោយសារការធ្លាក់ចុះនៃគុណភាពទឹក បណ្តាលពីការកាប់ឈើ ការបូមខ្សាច់និងសកម្មភាពចាក់ពង្រីកដីនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ ការនេសាទបែបបំផ្លាញក៏រួមចំណែកបង្កការប៉ះពាល់អវិជ្ជមានផងដែរ។

១.៣ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

ទោះបីមិនរងឥទ្ធិពលខ្លាំងក្លាពីការប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចក្នុងប្រទេសដទៃនៅក្នុងតំបន់នេះក៏ដោយ ដូចជា វៀតណាម និងហ្វីលីពីន កម្ពុជាត្រូវបានចាត់ទុកក្នុងចំណោមប្រទេសងាយរងគ្រោះបំផុតនៅក្នុងពិភពលោក ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (លំដាប់ទី៩ នៅក្នុងសន្ទស្សន៍ហានិភ័យពិភពលោក ឆ្នាំ ២០១១ ស្តីពីការចាត់ជាលំដាប់ភាពងាយរងគ្រោះពីគ្រោះមហន្តរាយ និងគ្រោះធម្មជាតិ លំដាប់ទី៦ ក្នុង

សន្ទស្សន៍ភាពងាយរងគ្រោះនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ Maplecroft ឆ្នាំ ២០១២)។ ភាពងាយរងគ្រោះរបស់កម្ពុជា កើតឡើងដោយសារតែភាពទន់ខ្សោយនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កម្រិតទាបនៃសមត្ថភាពក្នុងការបន្សាំទៅនឹងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើនមានរបរកសិកម្ម និងរស់នៅក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាល។

របរចិញ្ចឹមជីវិតនៅកម្ពុជាពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើរដូវវស្សា ពីខែឧសភា ដល់ តុលា និងទឹកជំនន់ប្រចាំឆ្នាំនៃទន្លេមេគង្គ និងបឹងទន្លេសាប ដែលកាន់តែលែងទុកចិត្តបាននៅក្នុងបណ្តាឆ្នាំកន្លងមកនេះទាក់ទងនឹងអំឡុងពេលនៃការមកដល់នៃទឹកជំនន់ និងទំហំនៃទឹកជំនន់។

តំបន់ឆ្នេរគឺជាតំបន់មួយដែលងាយរងគ្រោះបំផុតពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងប្រទេស។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចពាក់ព័ន្ធនឹងអថេរជាច្រើនប្រចាំរដូវ ក៏ដូចជា អថេររវាងឆ្នាំនានាផងដែរ ដែលបង្កឲ្យមានការកើតឡើងនៃលក្ខខណ្ឌធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ ព្យុះស៊ីក្លូន ទឹកជំនន់ រលកកំដៅ។ល។ ខាងក្រោមនេះមានការគូសបញ្ជាក់ត្រឹមតែអំពីលក្ខខណ្ឌមធ្យមតែប៉ុណ្ណោះ។ លក្ខខណ្ឌនៃការទស្សន៍ទាយចំបងៗ គឺ៖

<u>**កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ**</u>

តំបន់ឆ្នេរនឹងមានកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រពី ០,១៨ ទៅ ០,៥៦ម រហូតដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០៩០។ កំណើននេះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរដោយសារការប្រែប្រួលនៃកំពស់ទឹកជោរ ដែលអាចមានរហូតដល់ ០,៧ម ក្នុងមួយថ្ងៃ។ ចំណែករលកមានកំពស់ ៤-៥ម ត្រូវបានកត់សំគាល់ថាកើតមាននៅសមុទ្រក្នុងពេលមានខ្យល់ព្យុះ។

ឥទ្ធិពលទាំងនេះរួមផ្សំជាមួយការថយចុះនៃព្រៃកោងកាង និងខ្យល់ព្យុះ និងព្យុះសមុទ្រដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់ និងខ្លាំងក្លា ដែលនាំឲ្យមានការជន់លិចតំបន់ឆ្នេរ។ ការជន់លិចតំបន់ឆ្នេរបែបនេះ មានឥទ្ធិពលមហន្តរាយដល់សហគមន៍នៅតាមឆ្នេរសមុទ្រ។ ផលវិបាកមួយគឺកំណើនកម្រិតប្រៃនៃទឹកលើដីនិងក្រោមដី។ ការឡើងប្រៃបែបនេះមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរមកលើដីជាតិដីដាំដំណាំ និងមកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទឹកសាបផងដែរ។ ប្រការនេះបង្កការគំរាមកំហែងមកលើសន្តិសុខស្បៀង និងរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសារតែសកម្មភាពកសិកម្មភាគច្រើនប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងទីទំនាបនៃតំបន់ឆ្នេរដែលងាយជួបប្រទះបញ្ហាទឹកជំនន់។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងតំបន់ឆ្នេរក៏ស្ថិតក្រោមសម្ពាធ ដែលអាចនាំឲ្យមានកំនើនភាពងាយរងគ្រោះជាបន្តបន្ទាប់ និងបាត់បង់ផលចំណូលពីទេសចរណ៍ផងដែរ។

<u>**កំណើនកំពស់ទឹកភ្លៀង**</u>

ការធ្លាក់ភ្លៀងនៅតាមឆ្នេរសមុទ្រត្រូវបានរំពឹងថានឹងកើនឡើងពី ២ ទៅ ៦% រហូតដល់ឆ្នាំ ២០៥០ ហើយទីទំនាបនានា ទំនងជាមានកំណើនការធ្លាក់ភ្លៀងច្រើនជាងនៅតំបន់ខ្ពស់ ដែលបង្កជាផលវិបាកនៃព្រឹត្តិការណ៍ទឹកជំនន់កាន់តែញឹកញាប់ និងកាន់តែខ្លាំងឡើងបណ្តាលពីការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំងផងដែរ។

ទឹកជំនន់ ការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង និងខ្យល់ព្យុះ បានបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិ និងមូលដ្ឋានផលិតកម្ម ដូចជាដំណាំ និងសត្វចិញ្ចឹម។ ទឹកជំនន់ ច្រើនតែនឹងនាំឲ្យខ្វះទឹកស្អាត និងលក្ខខណ្ឌដែលគ្មានអនាម័យ ដែលបង្កឲ្យមានបញ្ហាសុខភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងអាចមានការរាតត្បាតនៃជម្ងឺផងដែរ។ ខ្យល់ព្យុះកាន់តែញឹកញាប់ ក៏នឹងនាំឲ្យមានការប៉ះពាល់មកលើដំណាំ ការនេសាទ និងសំណឹកឆ្នេរសមុទ្រផងដែរ។

<u>កំណើនសីតុណ្ហភាព</u>

តំបន់ឆ្នេរនឹងមានកំណើនសីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំឆ្នាំពី ០,៣ដល់០,៦ °C រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៥, ០,៧ ដល់ ២,៧°C រហូតដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០៦០ និង ១,៤ ដល់ ៤,៣ °C រហូតដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០៩០។ ប្រការនេះ ទំនងជានាំឲ្យមានកំណើនរំហួត និងកំណើនហានិភ័យនៃគ្រោះរាំងស្ងួត។ ក្រៅពីនេះ ក៏មានការព្យាករណ៍ថា នឹងមានកំណើនចំនួនថ្ងៃ និងយប់ក្តៅផងដែរ។

គ្រោះរាំងស្ងួត ឬរលកកំដៅនឹងបង្កបញ្ហានានា ដែលទាក់ទងនឹងការផ្តល់ចំណី/ការផ្តល់ទឹកដល់សត្វចិញ្ចឹម ការស្រោចដំណាំ និងភាពខ្សត់ទឹកស្អាតសម្រាប់ផឹក។ បញ្ហាទាំងអស់នេះមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសុខភាពប្រជាជនជាទូទៅ។ កំណើនសីតុណ្ហភាព ឬការលេចឡើងនៃរលកកំដៅ ក៏នឹងកាត់បន្ថយសមត្ថភាពរបស់មនុស្សនៅក្នុងការងារផងដែរ ដោយសារតែកំដៅ។ ទោះបីសព្វថ្ងៃនេះ គ្រោះរាំងស្ងួតអាចជាកង្វល់តិចតួច (មិនដូចនៅតំបន់ដទៃទៀតក្នុងផ្ទៃប្រទេស)ក៏ដោយ សេណារីយ៉ូនេះអាចរីកធំទៅកន្លែងផ្សេងទៀត ប្រសិនបើធាតុអាកាសកាន់តែគ្មានភាពប្រក្រតី ដែលនៅក្នុងករណីនោះ តំបន់នេះពិតជានឹងមានភាពងាយរងគ្រោះ (ដោយសារតែខ្វះបទពិសោធន៍)។

១.៤ ក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន

ដើម្បីអាចបន្សាំនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមត្ថភាពជាក់លាក់សម្រាប់ស្ថាប័នមួយចំនួនគឺជាតម្រូវការចាំបាច់។ សមត្ថភាពនេះរួមមាន មិនត្រឹមតែយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលអ្នកភូមិនៅក្នុងសហគមន៍មូលដ្ឋានបានប្រកាន់យកប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជាយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំដែលបានរួមបញ្ចូលនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៅក្នុងប្រទេសផងដែរ។

គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (NCCC) ដែលបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ២០០៦ ជាយន្តការអន្តរក្រសួង មានអាណត្តិរៀបចំ សម្របសម្រួល និងពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ បរិធានច្បាប់ និងកម្មវិធីនានា ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី **ហ៊ុន សែន** គឺជាប្រធានកិត្តិយសនៃ NCCC ដែលជាសក្ខីភាពបង្ហាញពីការគាំទ្រខាងគោលនយោបាយផងដែរ។ គណៈកម្មាធិការ NCCC មានសមាភាពជាមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់មកពីក្រសួងស្ថាប័នចំនួន ១៩ នៃរដ្ឋាភិបាល។

ក្រសួងចំនួនបីខាងក្រោមនេះមានការទទួលខុសត្រូវ ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានធម្មជាតិ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរ។

- ក្រសួងបរិស្ថាន (MoE) បានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៩៣ និងមានភារៈទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិក្នុងប្រទេស។ ក្រសួងបរិស្ថានទទួលខុសត្រូវលើការសម្របសម្រួល ការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយនាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងនេះ មាននាទីជាលេខាធិការដ្ឋានសម្រាប់ NCCC។ ទាក់ទងនឹងតំបន់ឆ្នេរ ក្រសួងនេះមានអាណត្តិសម្របសម្រួលការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចមួយចុះហត្ថលេខាដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រី។
- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF) មានអាណត្តិគ្រប់គ្រងគ្រប់សកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងផលផល ដែលរួមទាំង ការនេសាទសិប្បកម្ម ព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ ការនេសាទឧស្សាហកម្ម។ ក្នុង

ស្ថានភាពជាក់ស្តែង ក្រសួងនេះមានការទទួលខុសត្រូវលើការគ្រប់គ្រងប្រចាំថ្ងៃលើធនធានក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ដោយគ្មានអាណត្តិសម្របសម្រួលជាទូទៅលើការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានជារួមឡើយ។

- ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម (MoWRAM) មានការទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រងរាល់សកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍន៍ទឹក និងឧតុនិយម និងការទប់ស្កាត់គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ។ ក្រសួងនេះបានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់ (MoU) ដែលទាក់ទងនឹងការចែករម្លែកការទទួលខុសត្រូវលើការគ្រប់គ្រងប៉ូលឌែរព្រៃនប់ជាមួយអាជ្ញាធរខេត្តព្រះសីហនុ និងសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក។

១.៥ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ

កម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (NAPA) មាននាទីជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយមួយសម្រាប់ NCCC។ ឯកសារ NAPA ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីចាត់ជាអាទិភាពនូវតម្រូវការបន្សាំនៅក្នុងប្រទេស និងដើម្បីបង្កើតភាពបំពេញគ្នាជាមួយកម្មវិធីបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍនានា។ កម្មវិធីនេះបានកំណត់គោលដៅសំខាន់ៗដូចតទៅ៖

- បង្កើតការយល់ដឹងអំពីសំណុំលក្ខណៈចំបងៗនៃមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
- បង្កើតការយល់ដឹងអំពីយន្តការទប់ទល់នៅកម្រិតក្រោមបំផុតក្នុងសង្គម
- បង្កើតឲ្យមានការពិនិត្យមើលកម្មវិធីដែលមានស្រាប់នានានិងការចាត់ចែងស្ថាប័នសម្រាប់ដោះស្រាយមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាត់ជាអាទិភាពសកម្មភាពបន្សាំនានា។

ក្រៅពី NAPA ផែនការសកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំដោយ MoE ផងដែរ។ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានខេត្ត សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១១-២០១៥ ដែលកំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំបង្ហើយ ដូច្នេះនៅពុំទាន់បានអនុម័តនៅឡើយទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានការរំពឹងថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងក្លាយជាប្រធានបទចម្រុះ និងមាននាទីជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយមួយសម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

១.៦ សហគមន៍គោលដៅ

ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នឹងភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យរបស់សហគមន៍ បានធ្វើឡើងនៅក្នុងតំបន់គោលដៅចំនួនពីរ ដែលបានជ្រើសរើសជាមុន៖

- ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង
- ស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ

ដូចមានចែងនៅក្នុង CARP: "ស្រុកព្រៃនប់ និងមណ្ឌលសីមា ត្រូវបានជ្រើសរើសជាស្រុកសាកល្បងនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់រវាងក្រសួងបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរខេត្ត និងស្រុក នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងទីប្រឹក្សាជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ការជ្រើសរើសនេះបានផ្អែកលើប្រការដែលថា ទាំងទីកន្លែងនៅជាប់នឹងឆ្នេរសមុទ្រ ដែលភាគច្រើនផ្សំដោយទីទំនាប គឺជាកន្លែងដែលងាយរងគ្រោះជាខ្លាំងពីកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ព្យុះសមុទ្រ ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ និង ខ្យល់ព្យុះត្រូពិក។"

ឃុំទាំងប្រាំបីដូចខាងក្រោមនេះនៅក្នុងស្រុកចំនួនពីរត្រូវបានជ្រើសរើសជាឃុំគោលដៅ៖

- ឃុំពាមក្រសោប និងទួលគគីរ ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង
- ឃុំទឹកថ្លា ទឹកល្អក់ សាមគ្គី ទួលទទឹង អូរឧកញ៉ាហេង និងព្រៃនប់ នៃស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ

ការជ្រើសយកឃុំទាំងនេះបានផ្អែកលើកត្តាដែលថា ឃុំទាំងនេះស្ថិតនៅជាប់ខ្សែឆ្នេរសមុទ្រ ដែលភាគច្រើនជាទីទំនាប ដូច្នេះងាយរងគ្រោះពីកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ និងព្យុះត្រូពិក។ ភាគច្រើនបំផុតនៃប្រភពសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិតសម្រាប់សហគមន៍គោលដៅទាំងប្រាំមួយនៅព្រៃនប់ គឺការដាំដំណាំ ភាគច្រើនជាដំណាំស្រូវ។ ប្រភពដទៃទៀតរួមគ្នារួមចំណែកប្រមាណ ២៥% ឬតិចជាងនេះ។ ប្រភពចំបងនៃការចិញ្ចឹមជីវិតនៅឃុំពាមក្រសោប គឺការនេសាទ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទេសចរណ៍កំពុងតែមានតួនាទីកាន់តែសំខាន់ផងដែរ (រហូតដល់ ២៥% នៃប្រាក់ចំណូលសរុបប្រចាំគ្រួសារ ក្នុងនោះ ១០% បានពីសេវាដឹកភ្ញៀវតាមទូក និង១៥% បានពីការលក់ប្រតិបត្តិការ)។ នៅឃុំទួលគគីរ ប្រភពចំបងនៃប្រាក់ចំណូលគឺការដាំដំណាំ (៥០% នៃប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសារបានពីកសិផល ៣០% បានពីការចិញ្ចឹមសត្វ និងនេសាទ និង ១០% បានពីការលក់ពលកម្ម)។

<u>ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង</u>

យោងតាមព័ត៌មានថ្មីៗបំផុតអំពីសហគមន៍នៅមណ្ឌលសីមា ចំនួនគ្រួសារសរុបគឺ ១.៨៨៣ ដោយមានចំនួនប្រជាជនសរុប ៩.១៥២នាក់។ ជិត ៩៥% នៃអ្នកភូមិទាំងអស់ដែលរស់នៅក្នុងឃុំពាមក្រសោមពឹងផ្អែកលើការនេសាទសម្រាប់ជារបរចិញ្ចឹមជីវិត។ បន្ទាប់ពីមានកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលដើម្បីបញ្ឈប់ការបំផ្លាញព្រៃកោងកាង ប្រជាជនជាច្រើននៅក្នុងមូលដ្ឋានបានប្តូរមុខរបរ ទៅចិញ្ចឹមមាន់ និងទា រកក្តាម និងខ្យង នេសាទ ជំនួញខ្នាតតូច បរបាញ់ បម្រើសេវាទូកតូចៗ ជួសជុលទូក និងឧបករណ៍នេសាទ ក្រងស្លឹក កែច្នៃផលនេសាទ និងជួសជុលផ្ទះ។

<u>ស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ</u>

ព្រៃនប់មាន ១៨.៤៤៤គ្រួសារ ដែលមានប្រជាជនសរុប ៩៣.១៤១នាក់។ ស្រុកនេះស្ថិតនៅក្នុងទីទំនាបដែលមានផ្ទៃដីសរុប ១០.០០០ហិកតា ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការដាំដំណាំ និងមានប្រព័ន្ធទំនប់ទឹកប្រៃមួយ។ ប្រព័ន្ធទំនប់នេះត្រូវបានស្តារឡើងវិញអស់រយៈពេលបួនឆ្នាំ តាមរយៈទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង នៃមូលនិធិបារាំងដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ (AFD)។

ចំពោះព័ត៌មានពិស្តារ អំពីស្ថានភាពនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិត នៃសហគមន៍គោលដៅ សូមអាន "ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យរបស់សហគមន៍ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា" ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២។

ផែនទីឃុំគោលដៅនៃគម្រោង CARP

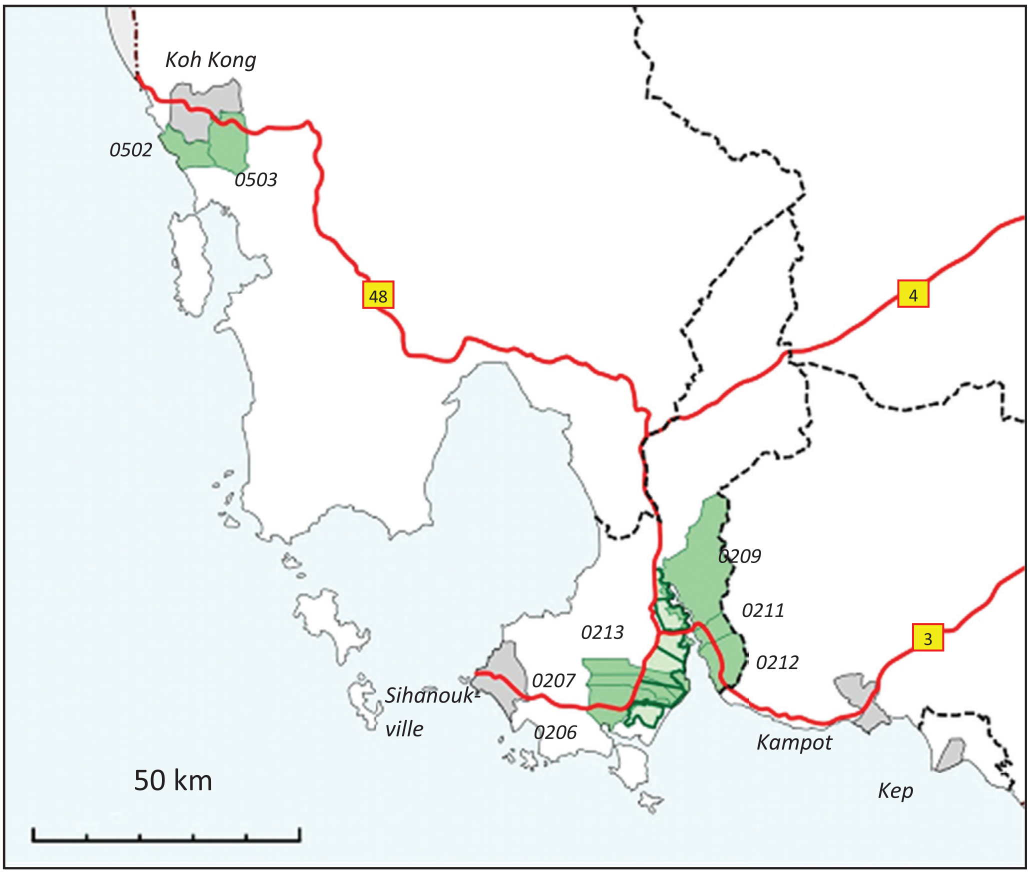

ឃុំ	០៥០២:	ឃុំពាមក្រសោប ស្រុកមណ្ឌលសីមា
	០៥០៣:	ឃុំទទួលគគីរ ស្រុកមណ្ឌលសីមា
	០២០៦:	ឃុំអូរឧកញ៉ាហេង ស្រុកព្រៃនប់
	០២០៧:	ឃុំព្រៃនប់ ស្រុកព្រៃនប់
	០២០៩:	ឃុំសាមគ្គី ស្រុកព្រៃនប់
	០២១១:	ឃុំទឹកល្អក់ ស្រុកព្រៃនប់
	០២១២:	ឃុំទឹកថ្លា ស្រុកព្រៃនប់
	០២១៣:	ឃុំទួលទទឹង ស្រុកព្រៃនប់

ផែនទីបានមកពីប្រភពខុសៗគ្នា

ព្រំប្រទល់រដ្ឋបាល លេខសំគាល់ឃុំ និងឈ្មោះជាភាសាអង់គ្លេស បានមកពីវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ NIS (March 2012)

៣. ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ

ជំពូកនេះគឺជាសេចក្តីសង្ខេបអំពីការវាយតម្លៃអំពីយុទ្ធសាស្ត្របច្ចុប្បន្ននៅក្នុងឃុំគោលដៅនៃសមាសភាគកសាងផែនការបន្សុំ និងភាពធន់ក្នុងតំបន់ឆ្នេរ (CARP) ទាក់ទងនឹងទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងព្រឹត្តិការណ៍មិនប្រក្រតីនានា ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១២។

គោលបំណងនៃការវាយតម្លៃនេះត្រូវបានចែកចេញជាគោលបំណង ២.២ នៅក្នុង CARP។ ការវាយតម្លៃនេះភាគច្រើនបានផ្អែកលើការពិនិត្យព័ត៌មានពីឯកសារនានាដែលមានស្រាប់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការស្រាវជ្រាវនៅតាមមូលដ្ឋានក៏បានអនុវត្តផងដែរ ដើម្បីបង្ហាញពីទិន្នន័យជាក់លាក់អំពីអថេរមួយចំនួន។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០០៩មក ការសិក្សាមួយចំនួនអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានធ្វើឡើងនៅកម្ពុជា។ ទិន្នន័យ ដែលបានតាមរយៈការសិក្សានេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ទូលំទូលាយជាមួយទិន្នន័យដែលប្រមូលបានពីទីតាំងជាក់លាក់។ វេទិកាចំណេះដឹងអំពីការបន្សុំ បានធ្វើការសិក្សាប្រហែលគ្នានេះនៅឆ្នាំ២០១០ ក្នុងសហគមន៍គោលដៅចំនួនពីរ (ព្រៃនប់ និងមណ្ឌលសីមា)។[1]

ការវាយតម្លៃទាំងមូល "ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា" ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២ អាចចម្លងចេញពីវេបសាយ CARP (www.czmcam.org)។

២.១ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅខេត្តកោះកុងនិងខេត្តព្រះសីហនុ

កោះកុង–ឃុំពាមក្រសោប និងទួលគគីរ

សហគមន៍នានានៅពាមក្រសោប និងទួលគគីរ បានឆ្លងកាត់បទពិសោធន៍នៃការប្រែប្រួលបរិស្ថានជាបន្តបន្ទាប់ ដូចជា៖

- កំណើនខ្យល់ព្យុះនៅឆ្នេរសមុទ្រ
- គ្រោះរាំងស្ងួត
- ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ
- ការថយចុះនៃសត្វក្នុងសមុទ្រ
- ទឹកអណ្តូង/ទឹកក្រោមដីលែងអាចផឹកបានទៀតហើយ

ក្នុងចំណោមបញ្ហានានា ការប្រែប្រួលទាំងនេះមានន័យថាត្រូវចំណាយយ៉ាងច្រើនដើម្បីបានទឹកស្អាតសម្រាប់អ្នកភូមិ និងនៅសេសសល់ប្រាក់កាសតិចតួចសម្រាប់ពង្រីកបរចិញ្ចឹមជីវិត។ បរចិញ្ចឹមជីវិតបានប្តូរពីការដាំដំណាំ មកជាការប្រមូលផលពីសមុទ្រ ដែលនាំឲ្យមានកំណើនសម្ពាធមកលើធនធានក្នុងទឹក ដែលនាំមកនូវការចំណាយច្រើនជាងមុនលើឧបករណ៍នេសាទផងដែរ។

នៅពាមក្រសោប ការយល់ឃើញរបស់អ្នកភូមិអំពីការប្រែប្រួលនានានៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីបង្ហាញថា ពួកគេបានជួបប្រទះការថយចុះនៃសត្វសមុទ្រ ហើយច្បាប់ដែលហាមឃាត់ការនេសាទពីសំណាក់"អ្នកខាងក្រៅ" មិនត្រូវបានអនុវត្តឡើយ ដោយបង្កសម្ពាធដែលគ្មាននិរន្តរភាពមកលើសត្វសមុទ្រ។ ការបូមយកខ្សាច់ ក៏ត្រូវ

[1]សូមអានរបាយការណ៍ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២ ដើម្បីយល់បន្ថែមអំពីវាក្យស័ព្ទ និងវិធីប្រមូលទិន្នន័យ និងសេចក្តីសង្ខេបអំពីការស្រាវជ្រាវពីវេទិកាចំណេះដឹងបន្សុំ។

បានកត់សំគាល់ជាមូលហេតុមួយផងដែរ។ អ្នកភូមិចាប់អារម្មណ៍ថា ការអនុវត្តច្បាប់បានកែលម្អលើកិច្ចការពារព្រៃកោងកាង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាននៃបញ្ហាទាំងនេះគឺ ពួកគេមិនអាចបរបាញ់ស្វាដូច្នេះបាត់បង់ប្រភពនៃសន្តិសុខស្បៀង។ ដោយសារអ្នកភូមិពាមក្រសោបបានប្តូរទីតាំងមកដីកោះមកដីគោក ឥឡូវនេះអ្នកភូមិអាចមានដីក្រោយផ្ទះសម្រាប់ដាំដំណាំ ដែលអាចឲ្យពួកគេដាំឈើហូបផ្លែ និង បន្លែបង្ការបាន។ ប៉ុន្តែអវត្តមានទឹកសាប គឺជាកត្តាកំហិតលើផលិតផលរបស់ពួកគេ។

ការប្រែប្រួលជាវិជ្ជមានសម្រាប់អ្នកភូមិគឺការពង្រីកអេកូទេសចរណ៍។ ដោយសារតែកំណើនការយល់ដឹងអំពីលទ្ធភាពខាងទេសចរណ៍ អ្នកភូមិបានចាត់ចែងខ្លួនឯងតាមវិធីមួយ ដែលឥឡូវនេះទេសចរណ៍បានក្លាយជាប្រភពនៃប្រាក់ចំណូល ដែលកាលពីមុនពួកគេត្រូវធ្វើចំណាកស្រុកទៅស្វែងរកប្រភពប្រាក់ចំណូលផ្សេង។ អ្នកភូមិមានយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់មួយចំនួននៅក្នុងករណីនៃមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាសខុសៗគ្នា។ ពួកគេបានចាប់ផ្តើមសង់ផ្ទះទាបៗ ដែលជួយការពារពីការខូចខាតដោយសារខ្យល់ព្យុះ។ ដោយសារហេតុផលដូចគ្នានេះ ពួកគេបានដាំដើមឈើដើម្បីការពារផ្ទះ និងដែលផ្តល់ភាពត្រជាក់ផងដែរនៅក្នុងពេលដែលមានកំណើនចំនួនថ្ងៃក្តៅ។ លើសពីនេះ ទំនប់ត្រូវបានសាងសង់ដើម្បីការពារភូមិទល់នឹងទឹកជំនន់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទំនប់ទាំងនោះមិនខ្ពស់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីការពារទល់នឹងទឹកជំនន់ដែលកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើយ។

គ្រោះរាំងស្ងួតៈ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានវិស័យជាការយកចិត្តទុកដាក់ដូចតទៅ៖ (១) ដើម្បីធានាឲ្យមានទឹកគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់សហគមន៍ ដោយសាងសង់អាងដើម្បីស្តុកទឹកសម្រាប់ផឹក (២) ត្រៀមថ្នាំសង្កូវសម្រាប់សហគមន៍ទាំងសម្រាប់មនុស្ស និងសត្វ (៣) ត្រៀមប្រភពទឹក និង (៤) ធានាការត្រៀមបង្ការករណីមានភ្លើងព្រៃ។ គណៈកម្មការសហគមន៍បានដឹងច្បាស់អំពីហានិភ័យនៃជម្ងឺ ក្នុងចំណោមសត្វនៅក្នុងពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួត និងមានវិធីដើម្បីធានាថា ប្រសិនបើសត្វណាមួយឈឺ នៅពេលនោះពួកគេនឹងដុតសាកសពសត្វនោះចោលភ្លាម ដើម្បីទប់ស្កាត់ការរាលដាលនៃជម្ងឺ។ គណៈកម្មការសហគមន៍មានថវិកាដើម្បីប្រើប្រាស់នៅក្នុងករណីមានគ្រោះរាំងស្ងួត ដែលរួមទាំងការទិញថ្នាំ និងកូនឈើសម្រាប់ដាំ។ ចំពោះថវិកានេះ គណៈកម្មការសហគមន៍បានដាក់ពាក្យសុំមូលនិធិគាំទ្រពីអាជ្ញាធរស្រុក។ យោងតាមគណៈកម្មការសហគមន៍ សកម្មភាពទាំងនេះបាននាំមកនូវការដាំដើមឈើលើផ្ទៃដី ១៦០ហិកតា សត្វចិញ្ចឹមតិចជាង ៥០% បានងាប់នៅក្នុងរដូវរាំងស្ងួត និងបានកសាងអណ្តូងទឹកសហគមន៍មួយផងដែរ។

ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ/ជំនន់៖ គណៈកម្មការសហគមន៍បានសង់ទំនប់ការពារទឹកប្រៃ 5គ.ម ដោយប្រើប្រាស់មូលនិធិសហគមន៍ និងវិភាគទានមិនមែនសាច់ប្រាក់ពីអ្នកភូមិ។ លើសពីនេះ គណៈកម្មការសហគមន៍បានផ្តល់ការណែនាំដល់គ្រួសារនានាឲ្យសង់ទួលតូចៗ សម្រាប់ផ្តល់ជាជម្រកសម្រាប់សត្វ។ ពួកគេក៏ត្រៀមទុកសម្រាប់ផ្ទុកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកភូមិផងដែរ។ គណៈកម្មការសហគមន៍ក៏ណែនាំអ្នកភូមិអំពីសារៈសំខាន់នៃការសំអាតផ្ទះផងដែរនៅក្នុងពេល និងក្រោយពេលទឹកជំនន់កើតឡើង។ គណៈកម្មការនេះផ្តល់ការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុដល់អ្នកភូមិនានា ដើម្បីជួសជុលផ្ទះដែលខូចខាត។

ខ្យល់ព្យុះ និងរន្ទះ៖ គណៈកម្មាធិការសហគមន៍មានយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ក្នុងកម្រិតកំណត់សម្រាប់ព្យុះ និងរន្ទះ។ នៅឆ្នាំ២០១១ ផ្ទះចំនួន ៣៨ខ្នង និងព្រៃកោងកាងទំហំ១៤.០០០ម² ត្រូវបានបំផ្លាញ ទូកនេសាទ ២គ្រឿងលិច និងមានភ្លើងឆេះព្រៃប្រមាណ ៣០លើក។ គណៈកម្មការសហគមន៍ណែនាំអ្នកភូមិឲ្យស្តាប់វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានថ្មីៗអំពីមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយ។ នៅពេលព្យុះបោកបក់មកលើ

សហគមន៍នេះ អ្នកភូមិទទួលការណែនាំឲ្យស្វែងរកកន្លែងជ្រក។ យោងតាមគណៈកម្មការសហគមន៍ គ្មានអ្នកនេសាទណាម្នាក់ចេញទៅសមុទ្រឡើយនៅពេលមានព្យុះ ដោយសារតែការចែករម្លែកព័ត៌មាននេះ។ គ្រួសារចំនួន ៩០% ឥឡូវនេះស្តាប់វិទ្យុ ឬ មើលទូរទស្សន៍ និង គ្រួសារ ១០% បានទិញឧបករណ៍ការពាររន្ទះ។

ឃុំទួលគគីរស្ថិតនៅចូលជ្រៅក្នុងដែនដីគោកជាងពាមក្រសោប ប៉ុន្តែអ្នកភូមិតាចាតបានជួបប្រទះនឹងការថយចុះធ្ងន់ធ្ងរនៃធនធានទឹកសាប ដោយសារតែប្រភពទឹកសាបរីងស្ងួតជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ការថយចុះនេះបង្កផលវិបាកមួយចំនួន។ យោងតាមអ្នកភូមិ សត្វមានជីវិតនៅក្នុងទឹកសាបបានថយចុះជាខ្លាំង។ វដ្តទឹកបានធ្វើឲ្យទឹកសាបមានតែក្នុងរយៈពេលខ្លី ដោយសារតែគ្រោះរាំងស្ងួតកើតមានញឹកញាប់ជាងមុន។ អ្នកភូមិចាប់អារម្មណ៍អំពីការថយចុះនៃទឹកសាប ដែលជាផលវិបាកនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់ជិត បឹង និងស្ទឹងនោះ។ ចំពោះអ្នកភូមិតាចាត ព្រៃកោងកាងបានបាត់បង់ជាច្រើន ដោយសារតែសម្បទានព្រៃឈើដែលត្រូវបានផ្តល់ទៅឲ្យក្រុមហ៊ុននានាជាច្រើន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកភូមិខ្លួនឯងក៏បានចូលរួមនៅក្នុងការបំផ្លាញព្រៃកោងកាងផងដែរ ដែលជាផ្នែកមួយនៃការផលិតធ្យូង។ លើសពីនេះ អ្នកភូមិប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសកសិកម្មពនេចរដើម្បីបង្កើតដីកសិកម្ម។

ដើម្បីទប់ទល់នឹងមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយធាតុអាកាសដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់ជាងមុន តាមរយៈការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុពីកម្មវិធីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ភូមិតាចាតបានសង់ស្រះដើម្បីស្តុកទឹកទុកសម្រាប់ស្រោចដំណាំ និងសម្រាប់សត្វផឹកនៅក្នុងពេលរាំងស្ងួត។ ក្នុងករណីសំណឹកដីនៅក្នុងរដូវវស្សា តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលអំពីបច្ចេកទេសកសិកម្ម អ្នកភូមិបានចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់ជីគីមី និងថ្នាំគីមីកសិកម្មដើម្បីបង្កើនផលដំណាំ។ អ្នកភូមិក៏បានចាប់ផ្តើមនេសាទផងដែរ ដើម្បីរកអាហារបន្ថែមសម្រាប់បំពេញការខ្វះខាត។

គ្រោះរាំងស្ងួត៖ គណៈកម្មការសហគមន៍ស្តារប្រព័ន្ធប្រឡាយដើម្បីការពារប្រភពទឹកផឹក និងធ្វើឲ្យប្រាកដថាមានសង់របងការពារនៅជុំវិញស្រះ។

ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ៖ ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរ អ្នកភូមិត្រូវបានជន្លៀសទៅរកជម្រកសុវត្ថិភាព។ គណៈកម្មការចាត់ចែងដើម្បីឲ្យប្រាកដថា ទាំងនៅមុន ក្នុងអំឡុងពេល និងនៅក្រោយពេលជន្លៀស ប្រព័ន្ធទំនប់ការពារទឹកប្រៃនៅតែអាចដំណើរការបាន។ ប្រសិនបើមានការខូចខាត អ្នកភូមិបានចាត់ចែងជួសជុលភ្លាម។

ខ្យល់ព្យុះ និងរន្ទះ៖ អាទិភាពមួយសម្រាប់គណៈកម្មការសហគមន៍គឺត្រូវឲ្យអ្នកភូមិបានទទួលព័ត៌មានថ្មីៗអំពីព្យុះ តាមរយៈទូរទស្សន៍ និងវិទ្យុ និងធ្វើឲ្យប្រាកដថា ពួកគេត្រៀមខ្លួនជាស្រេចដើម្បីជន្លៀសទៅទីជម្រកសុវត្ថិភាព។ គណៈកម្មការបានបង្កើនការយល់ដឹងអំពីសារៈសំខាន់នៃការមិនកាប់ដើមឈើនៅជុំវិញភូមិ ដោយសារវាការពារគ្រួសារនានាទល់នឹងខ្យល់ព្យុះ។ ចំពោះករណីរន្ទះ អ្នកភូមិបានទិញបរិក្ខារការពាររន្ទះ។

ការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង៖ គណៈកម្មការសហគមន៍កំណត់និយមន័យការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំងជាការធ្លាក់ភ្លៀងអំឡុងពេលពីរខែជាប់គ្នា។ ចំពោះអ្នកភូមិ ភ្លៀងបែបនេះធ្វើឲ្យខូចកសិផល ដោយបង្កើនសត្វចង្រៃដែលបំផ្លាញដំណាំ។ គណៈកម្មការសហគមន៍ទាក់ទងមន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ភ្លាមៗនៅពេលដែលពួកគេបានរកឃើញបញ្ហានៃការរាតត្បាតនៃសត្វចង្រៃមកលើដំណាំ។ យោងតាមគណៈកម្មការសហគមន៍ ការផ្តោតលើកត្តាចង្រៃដែលបំផ្លាញដំណាំ និងយន្តការនានាដើម្បីប្រឆាំងនឹងកត្តានេះបានធានាថា ដំណាំ ៧០%មិនខូចខាតឡើយ។

ខេត្តព្រះសីហនុ៖ ឃុំព្រៃនប់ និងឃុំអូរឧកញ៉ាហេង

ដូចនៅកោះកុងដែរ ឃុំព្រៃនប់ និងអូរឧកញ៉ាហេង បានជួបនឹងការប្រែប្រួលបរិស្ថានមួយចំនួនជាបន្តបន្ទាប់ ដែលបញ្ហាខ្លះៗមានដូចជា៖

- រដូវវស្សាមានរយៈពេលវែងជាមុន
- ព្យុះកាន់តែខ្លាំងនៅក្នុងរដូវវស្សា
- បញ្ហាសុខភាពសត្វចិញ្ចឹម ដោយសារតែកំដៅកាន់តែខ្លាំងជាងមុន
- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរួមចំណែកកាន់តែតិចជាងមុននៅក្នុងសន្តិសុខស្បៀង
- ការថយចុះនៃជីជាតិដី

ជាផលវិបាកនៃផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ កសិករត្រូវបង្ខំចិត្តបង្កើនការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្ម ថ្នាំកំចាត់ស្មៅ និងជីគីមី។ ការប្រែប្រួលមួយទៀតគឺថា កសិករត្រូវបង្ខំចិត្តប្តូរទៅធ្វើអាជីវកម្មធនធានធម្មជាតិផ្សេងទៀត។

សម្ពាធលើធនធានជលផលសមុទ្របន្តតាមអត្រាដែលគ្មាននិរន្តរភាព។ បឹងក៏ស្ថិតក្រោមសម្ពាធកាន់តែខ្លាំងដោយសារគ្រួសារកាន់តែច្រើនឡើងព្យាយាមបំពេញការខាតបង់របស់ពួកគេតាមរយៈការនេសាទក្នុងបឹង។ ផលវិបាកបន្ថែមទៀតសម្រាប់បច្ចុប្បន្នគឺការថយចុះនៃសាមគ្គីភាពនៅក្នុងឃុំ ដោយសារតែកំណើនភាពប្រកួតប្រជែងដើម្បីធនធាន។ គ្មានអ្នកភូមិណាម្នាក់បានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ណាមួយក្នុងតំបន់នេះឡើយ។

នៅភូមិបើកក្រុង នៃឃុំព្រៃនប់ មានយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ខុសៗគ្នាមួយចំនួនដែលបានអនុវត្ត។ ក្នុងករណីទឹកជំនន់ ដែលកើតឡើង ២ ទៅ ៣ ដងក្នុងមួយឆ្នាំ អ្នកភូមិបើកទ្វារទឹកទំនប់ ដើម្បីបន្ទាបកំពស់ទឹក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការធ្វើបែបនេះបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើបរិមាណទឹកសម្រាប់កសិកម្ម។ អ្នកភូមិបានដឹងអំពីហានិភ័យសុខភាពដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទឹកជំនន់។ ដូច្នេះក្រោយពេលទឹកជំនន់ អ្នកភូមិបានសំអាតទីធ្លាជុំវិញភ្លាម។ អ្នកភូមិមិនបានចាត់ទុកយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នេះថាមាននិរន្តរភាពឡើយ ហើយពួកគេនៅតែប្រឈមនឹងការបាត់បង់នៅពេលមានទឹកជំនន់។

ព្យុះ៖ ដូចនៅពាមក្រសោបដែរ អ្នកភូមិបានទទួលការណែនាំឲ្យស្តាប់ស្តាប់វិទ្យុ និងមើលទូរទស្សន៍ដើម្បីបានទទួលព័ត៌មានថ្មីៗ និងមិនទៅនេសាទឡើយនៅពេលមានព្យុះធ្ងន់ធ្ងរ។ មុនពេលមានព្យុះ អ្នកភូមិខ្លះបានផ្តួលស្រូវជាមុនដើម្បីជៀសវាងដាច់ដើមស្រូវដោយសារតែកម្លាំងខ្យល់។

ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ៖ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់មានប្រហែលគ្នានឹងយុទ្ធសាស្ត្រនៅពាមក្រសោបដែរ។ ការសង់ទំនប់ដើម្បីការពារការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃគឺជាយុទ្ធសាស្ត្រស្នូលមួយនៅក្នុងសហគមន៍នានា ប៉ុន្តែក៏មានត្រៀមទុកសម្រាប់ការជន្លៀសអ្នកភូមិ និងទ្រព្យសម្បត្តិផងដែរ។

ការសន្និដ្ឋានអំពីទិន្នន័យពីខេត្តកោះកុង

នៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅក្នុងខេត្តកោះកុង អ្នកភូមិចាប់អារម្មណ៍អំពីនិន្នាការច្បាស់លាស់នៃការប្រែប្រួលរបបធាតុអាកាស ដែលនឹងនាំឲ្យមានមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយធាតុអាកាសកាន់តែញឹកញាប់ជាងមុន។ គណៈកម្មការសហគមន៍នៅពាមក្រសោបទំនងជាមានការចាប់អារម្មណ៍កាន់តែពិស្តារជាង អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការយល់ដឹងអំពីវិធីដែលគណៈកម្មការសហគមន៍អាចគាំទ្រអ្នកភូមិក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលមានស្រាប់ទាំងនេះ។ គណៈកម្មការសហគមន៍នៅទួលគគីរបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មជាមួយមន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត ដែលបានផ្តល់ការណែនាំដល់សហគមន៍នៅក្នុងការប្រឆាំងនឹងការផ្ទុះនៃកត្តាចង្រៃមកលើដំណាំ

ដោយផ្តល់លទ្ធផលវិជ្ជមាន។ ជាទូទៅ ចាប់ពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំនិងថ្នាក់ក្រោមៗ មានការយល់ដឹងអំពីសារៈសំខាន់នៃការចែករម្លែកព័ត៌មាន។

ការសន្និដ្ឋានអំពីទិន្នន័យក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ

ធៀបនឹងកោះកុង សហគមន៍គោលដៅនៅខេត្តព្រះសីហនុមានយន្តការបន្សាំរឹងមាំជាង ដោយមានប្រព័ន្ធទ្វារទឹកយ៉ាងធំដែលសង់ដោយទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង (ADF)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រព័ន្ធទ្វារទឹកនេះនៅត្រូវការកែលម្អជាបន្ថែម។ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការយល់ដឹងទាបជាងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ធៀបនឹងទិន្នន័យដែលប្រមូលបានពីកោះកុង និងធៀបជាមួយការសិក្សា KAP នៅទូទាំងប្រទេសផងដែរ (សូមអានរបាយការណ៍វាយតម្លៃទាំងមូល ក្នុងជំពូក ១)។ កម្រិតនៃការចែករម្លែកព័ត៌មាននៅទាប ហើយកម្រិតនេះទំនងជារឹតតែទាបជាងនៅពាមក្រសោប។

២.៣ ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្រ្តទប់ទល់

បញ្ហាទូទៅមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅទីកន្លែង(ខេត្ត)ទាំងពីរគឺថា ពួកគេទំនងជាខ្វះទស្សនៈវិស័យសម្រាប់រយៈពេលវែង។ ពួកគេទំនងជាផ្តោតលើការរក្សាស្ថានភាពដែលមានស្រាប់ ជាងលើការកែលម្អរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅក្នុងរយៈពេលវែង។ លើសពីនេះ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ខ្លះបានបង្កើនបន្ទុកមកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដោយសារតែទស្សនវិស័យរយៈពេលខ្លី ដូច្នេះធ្វើឲ្យស្ថានភាពកាន់តែអាក្រក់នៅក្នុងរយៈពេលវែង។ ឧទាហរណ៍មួយគឺនៅពេលអ្នកភូមិប្តូរអាជីពពីដាំដំណាំ ទៅធ្វើនេសាទ ដោយសារតែការប្រែប្រួលរបបធាតុអាកាស ពួកគេបង្កើនសម្ពាធមកលើធនធានជលផល ដូចដែលបានកើតឡើងនៅព្រៃនប់។ ដូច្នេះ គួរផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការបង្កើនការយល់ដឹង ដើម្បីបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងគ្នារវាងយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត។

ការកំណត់រកកន្លែងសុវត្ថិភាពជួយធានាសុវត្ថិភាពចំពោះមុខរបស់អ្នកភូមិ។ តាមធម្មតា យុទ្ធសាស្ត្រសមស្របបំផុតគួរតែអ្នកភូមិអាចសង់ផ្ទះតាមវិធី ដែលពួកគេអាចស្នាក់ក្នុងផ្ទះទាំងនោះនៅក្នុងពេលមានព្យុះ និងមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយធាតុអាកាសដទៃទៀត។ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់តាមរយៈទីសុវត្ថិភាពគួរតែបានកែលម្អជាបន្ថែម ទាក់ទងនឹងស្ថានភាពរូបវន្តនៃទីជុំវិញ និងការសម្របសម្រួលក្នុងការដឹកជញ្ជូនអ្នកភូមិទៅទីមានសុវត្ថិភាព និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានផងដែរ ដែលផ្តល់ដំណឹងដល់អ្នកភូមិដើម្បីត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការជន្លៀស។

ការសាងសង់ និងថែរក្សាប្រព័ន្ធទំនប់ ទោះបីមិនអាចទប់ស្កាត់ទឹកជំនន់ទាំងស្រុងបានក៏ដោយ អ្នកភូមិនៅតែត្រូវបានចាត់ទុកថាជាយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់មួយដ៏សំខាន់ផងដែរ។ កម្រិតបច្ចេកទេសរបស់ប្រព័ន្ធទំនប់នេះទំនងជាមានមានលក្ខណៈបូរាណ។ ទំនប់មិនទំនងជាត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍ជាបន្ថែមឡើយ។ សហគមន៍ទំនងជាបានជួសជុលមកត្រឹមស្ថានភាពដែលមានមុនពេលខូចខាត។ ដូច្នេះ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នេះគួរតែបានកែលម្អនៅកម្រិតបច្ចេកទេស។ ការកែលម្អបែបនេះមានការទាក់ទងជិតស្និទ្ធជាមួយវត្តមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ។ ដូច្នេះ ចាំបាច់ត្រូវស្វែងរកមូលនិធិសម្រាប់ការកែលម្អ។ លើសពីនេះ សមត្ថភាពបច្ចេកទេស នៃការកសាងប្រព័ន្ធទំនប់ទាំងនេះត្រូវតែបានបង្កើតនៅកម្រិតស្ថាប័ន។

បញ្ហាមួយសម្រាប់កសិករគឺផលដំណាំស្រូវរបស់ពួកគេត្រូវខូចនៅពេលមានព្យុះ។ អ្នកខ្លះប្រើដើមឫស្សីដើម្បីផ្តួលស្រូវជាមុនដើម្បីកុំឲ្យបាក់ពេលខ្យល់បក់មក។ ទោះបីវិធីនេះមានលក្ខណៈបូរាណក៏ដោយ យុទ្ធសាស្ត្រ

ទប់ទល់នេះទំនងជាមានប្រសិទ្ធភាព និងត្រូវបានកសិករប្រើប្រាស់ទូលំទូលាយនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ។ ការប្រើប្រាស់សារជាតុគីមីដើម្បីប្រឆាំងសត្វចង្រៃនៅលើដំណាំ បណ្តាលពីការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង ទំនងជាមានប្រសិទ្ធភាពជាបង្គួរ ដូចជានៅក្នុងភូមិទួលគគីរ ដែលគណៈកម្មការសហគមន៍បានប្រើប្រាស់សារជាតុគីមីដើម្បីសង្គ្រោះដំណាំស្រូវបាន ៧០% ដែលស្ថិតក្រោមការវាយប្រហារពីកត្តាចង្រៃ។ អត្រាគង់វង់នេះអាស្រ័យលើកត្តាចំនួនពីរគឺ៖ ១) ចំណេះដឹងអំពីរបៀបប្រើប្រាស់សារជាតុគីមីឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព និង ២) វត្តមានសារជាតុគីមី។

យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ ដែលបានអធិប្បាយខាងលើកំពុងប្រើប្រាស់នៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅទាំងបី។ ប៉ុន្តែ សហគមន៍នៅពាមក្រសោបទំនងជាបានចាត់ចែងល្អជាងនៅសហគមន៍ដទៃ។

ចំណេះដឹងទូទៅអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅពាមក្រសោបទំនងជាច្បាស់លាស់ជាងនៅឃុំដទៃ។ ឃុំសាមគ្គីគឺជាឃុំតែមួយដែលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានរួមបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ (CDP) ហើយគណៈកម្មការមួយស្តីពីការត្រៀមបង្ការគ្រោះមហន្តរាយ និងសង្គ្រោះត្រូវបានបង្កើត។ ប៉ុន្តែក្រៅពីការស្វែងកន្លែងដែលមានសុវត្ថិភាព ដែលក៏បានអនុវត្តនៅឃុំដទៃ គណៈកម្មការនេះទំនងជាមានយោបល់ក្នុងកម្រិតកំណត់។

ផ្អែកតាមប្រព័ន្ធទ្វារទឹកដែលបានស្តារ គេអាចសន្និដ្ឋានថា ព្រៃនប់មានសមត្ថភាពបន្សុំ បានរឹងមាំជាងធៀបនឹងមណ្ឌលសីមា។ គេគួរតែគិតផងដែរថា ប្រព័ន្ធទ្វារទឹកពុំអាចទប់ស្កាត់ទាំងស្រុងមិនឲ្យទឹកហូរពីលើខ្នងទំនប់បានឡើយ។ ប៉ុន្តែ នេះក៏នៅតែជាសមត្ថភាពបន្សុំមួយដែលគាំទ្រដល់អ្នកភូមិនៅព្រៃនប់ សូម្បីតែប្រព័ន្ធទ្វារទឹកត្រូវការអភិវឌ្ឍន៍បន្ថែមក៏ដោយ។ ហានិភ័យគឺអភិវឌ្ឍន៍យន្តការបន្សុំ ដែលធ្វើឲ្យសហគមន៍គោលដៅគិតថាពួកគេបានដោះស្រាយរាល់បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងមុខសញ្ញាមហន្តរាយជាតុអាកាស។ បញ្ហានេះអាចនាំឲ្យសហគមន៍គោលដៅលែងសូវសកម្មទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់របស់ខ្លួន។

បញ្ហាមួយផ្សេងទៀតគឺកង្វះសមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ទ្រទ្រង់សហគមន៍។ សមត្ថភាពភាគច្រើនដែលមានអនុវត្តច្រើនតែផ្អែកលើការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនសម្ព័ន្ធដូចជា ប្រព័ន្ធទ្វារទឹកនៅព្រៃនប់។ ប៉ុន្តែ គេចាំបាច់ត្រូវបង្កើតនសមត្ថភាពបន្ថែមទៀតលើចំណេះដឹងបច្ចេកទេស ដូចជា ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សនៅថ្នាក់ខេត្ត ដែលអាចជួយគាំទ្រសហគមន៍នៅក្នុងករណីមានផលប៉ះពាល់កាន់តែស្មុគស្មាញពីមុខសញ្ញាមហន្តរាយជាតុអាកាស។

កម្រិតនៃការចាត់ចែងដូចពោលខាងលើនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងនៅកម្រិតគណៈកម្មការសហគមន៍គឺជាកត្តាសំខាន់មួយ។ ឧទាហរណ៍មួយគឺការអភិវឌ្ឍ និងថែរក្សាប្រព័ន្ធទំនប់នៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ។ ប្រការសំខាន់គឺត្រូវមានការកំណត់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ ថាតើអ្នកណាមានភារៈទទួលខុសត្រូវក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងថែរក្សាប្រព័ន្ធទំនប់ និងប្រព័ន្ធទ្វារទឹកបែបណា។ នៅពេលដែលធ្វើបែបនេះបានរួចហើយ ជំហានបន្ទាប់ គឺត្រូវធានាថាឲ្យមានចំណេះដឹង និងធនធានសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។ នៅក្នុងពេលនេះ ការទទួលខុសត្រូវក្នុងការថែរក្សាទំនប់ត្រូវបានដាក់មកឲ្យគណៈកម្មការសហគមន៍ ប៉ុន្តែពួកគេពុំមានសមត្ថភាពដើម្បីជួសជុលប្រព័ន្ធនេះដើម្បីអាចទប់ទល់នឹងទឹកជំនន់ជារៀងហូតឡើយ។ ប្រការនេះអាចលើកជាសំណួរថាតើគណៈកម្មការសហគមន៍មានសិទ្ធិនៅកម្រិតចាត់ចែងដើម្បីថែរក្សាប្រព័ន្ធទំនប់ឬទេ។

បន្ថែមលើ CARP និងគោលបំណងរបស់ខ្លួន គេនៅពុំទាន់មានរចនាសម្ព័ន្ធរួមមួយសម្រាប់គាំទ្រដល់យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់នៅឡើយ នៅកម្រិតសហគមន៍នីមួយៗ ដែលប្រការនេះក៏គួរតែចាត់ទុកថាជាបញ្ហាមួយផង

ដែរ។ ដូច្នេះ មុននឹងអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពបច្ចេកទេសនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ ជាការល្អគឺត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការបង្កើតសមត្ថភាពចាត់តាំងនៅកម្រិតឃុំផងដែរ។

ព័ត៌មាន

បញ្ហាគន្លឹះនៅក្នុងតំបន់ទាំងពីរគឺថា ពួកគេគ្មានប្រព័ន្ធសម្រាប់ការចែករំលែកព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ រវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាឡើយ។ យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់មួយត្រូវតែផ្អែកលើព័ត៌មានច្បាស់លាស់នៅមុន ក្នុងអំឡុងពេល និងក្រោយពេលមានមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាស។

ទិន្នន័យពីបញ្ជីសំណួរបង្ហាញច្បាស់លាស់អំពីការយល់ដឹងអំពីប្រភពណា ដែលអ្នកឆ្លើយបានទទួលព័ត៌មានរបស់ពួកគេ ដែលទាក់ទងនឹងមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាស។ មកទល់ពេលនេះ វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍គឺជាប្រភពចំបងតែពីរ។ លើសពីនេះ អ្នកឆ្លើយបានទទួលព័ត៌មានពីអ្នកជិតខាងខ្លួន និងពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានប៉ុន្តែក្នុងកម្រិតកំណត់។ មានតែអ្នកឆ្លើយមួយចំនួនតូចបានទទួលព័ត៌មានអំពីមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយធាតុអាកាសពីអាជ្ញាធរថ្នាក់ជាតិ។ ចំពោះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ប្រភពព័ត៌មានគឺដូចជាអ្នកភូមិផងដែរ។ ពួកគេគ្មានប្រព័ន្ធព័ត៌មានសម្របសម្រួលគ្នាមួយជាមួយអាជ្ញាធរជាតិ និងខេត្តឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំទឹកថ្លា និងទឹកល្អក់ធ្លាប់បានទទួលព័ត៌មានពីក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានមុនមុខសញ្ញាមហន្តរាយអាកាសធាតុបានកើតឡើង។ លើសពីនេះ នៅទឹកថ្លា គណៈកម្មការសហគមន៍បានជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធរស្រុកអំពីផលប៉ះពាល់នៃព្យុះផងដែរ។ ប៉ុន្តែ គេមិនបានដឹងច្បាស់ទេថាតើអាជ្ញាធរប្រើប្រាស់ព័ត៌មាននេះបែបណា។

ជាផ្នែកមួយនៃការងារប្រចាំរបស់ខ្លួនលើការអភិវឌ្ឍទិន្នន័យព្យាករណ៍ និងការទស្សន៍ទាយអំពីមហន្តរាយធាតុអាកាសឲ្យកាន់តែប្រសើរថែមទៀត ប្រព័ន្ធព័ត៌មានចំនួនពីរ ពោលគឺ វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍គួរតែមានតួនាទីក្នុងការជូនដំណឹងដល់សហគមន៍គោលដៅមុនមានមហន្តរាយធាតុអាកាស។ នៅក្នុងករណីមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាស ព័ត៌មាននេះគួរតែបានបានមកដោយផ្ទាល់ពីអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ។ កិច្ចការនេះអាចធ្វើបានតាមវិធីមួយចំនួន។ វិធីមួយគួរតែអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានមានបុគ្គលណាម្នាក់សម្រាប់ទាក់ទងនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំដែលគេអាចទាក់ទងបានតាមទូរទស័ព្ទ និងជូនដំណឹងអំពីមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាស។ ជនទំនាក់ទំនងនេះគួរតែមានភារៈទទួលខុសត្រូវក្នុងការចែករំលែកព័ត៌មាននេះជាមួយគណៈកម្មការសហគមន៍ ដែលបន្ទាប់មកអាចផ្តួចផ្តើមឲ្យមានចំណាត់ការពាក់ព័ន្ធ។

នៅក្រោយមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាសបានកើតឡើងហើយ ប្រការសំខាន់គឺព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធត្រូវតែបានបញ្ជូនពីអ្នកភូមិទៅអាជ្ញាធរ ដែលអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណអំពីទំហំនៃការខូចខាត និងការបាត់បង់ចំពោះសេដ្ឋកិច្ច។ ទិន្នន័យនេះអាចមាននាទីជាតួលេខគោលសម្រាប់សូចនាករមួយចំនួន ដែលទាក់ទងនឹងមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាស ដូចជា កម្រិតញឹកញាប់ ផលប៉ះពាល់ និងកម្រិតជោគជ័យនៃសមត្ថភាពបន្សាំ និងយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ជាក់លាក់នានា និងផ្តល់ជាគំនិតយោបល់យ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវទៅអនាគត។

ការយល់ឃើញ

អ្នកភូមិយល់ឃើញថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងផលប៉ះពាល់របស់វាមានការទាក់ទងនឹងបរិស្ថាននៅមូលដ្ឋាន។ ពួកគេពុំមានការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងបរិបទពិភពលោកឡើយ។ ប្រការនេះបង្កជាហានិភ័យមួយសម្រាប់ការអនុវត្តមិនត្រឹមតែគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងទៀតផងដែរ។ ប្រការនេះត្រូវតែអាចដោះស្រាយបានដោយធានាថា អ្នកទទួលផលមានការយល់ដឹងបានច្បាស់អំពីគោលបំណងនៃគម្រោងមុនមានការអនុវត្ត។ ឧទាហរណ៍មួយអំពីបញ្ហានេះគឺការបូមខ្សាច់ដែលអ្នកភូមិជាច្រើននៅកោះកុង បានកត់សំគាល់ថា ជាបញ្ហានៃផលប៉ះពាល់ពីប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាតុពិតគឺមិនមែនទេ។ ដូច្នេះគួររៀបចំជាសម្ភារៈបង្កើនការយល់ដឹងទៅតាមទម្រង់ពីរបែប៖ (១) ឯកសារអំពីយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ ដែលមានចែងអំពីគ្រប់យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលមានស្រាប់នៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ (២) ផ្ទាំងអត្ថបទ និងរូបភាពដែលបង្ហាញពីយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ទាំងនេះ។ សម្ភារៈទាំងនេះគួរតែចែកចេញតាមជំពូកសម្រាប់មុន ក្នុងពេល និងក្រោយពេលមានគ្រោះមហន្តរាយ។

៣. ភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់ដែលមានស្រាប់ក្នុងកសិកម្ម

ជំពូកនេះសង្ខេបអំពីការប៉ាន់ប្រមាណភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់ដែលមានស្រាប់នៅក្នុងកសិកម្មក្នុងសហគមន៍គោលដៅ CARP ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងខែឧសភា និងមិថុនា ឆ្នាំ២០១២។

ការវាយតម្លៃនេះទាក់ទងនឹងលទ្ធផល២ នៃCARP: "ភាពរបស់សហគមន៍តំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់ទ្រនាប់នៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានកើនឡើងហើយរបរចិញ្ចឹមជីវិតបានកែលម្អ"។ ចំណុចនេះមានការទាក់ទងជាក់លាក់នឹងធាតុចេញ២.៤៖ "ការវិភាគលើភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់ដែលមានស្រាប់ក្នុងកសិកម្មទល់នឹងផលប៉ះពាល់នៃអថេរធាតុអាកាស និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"។

ការងារនេះបានរួមបញ្ចូលការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល កសិករ អ្នកនេសាទ និងអ្នកដទៃទៀតនៅក្នុងខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ។

ការវាយតម្លៃពេញលេញ–"ភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់ដែលមានស្រាប់ក្នុងកសិកម្ម", ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១២– អាចចម្លងចេញពីវេបសាយ CARP (www.czmcam.org)។

៣.១ របរចិញ្ចឹមជីវិតដែលផ្អែកលើធនធាន

សហគមន៍គោលដៅនៅកោះកុង

ការដាំដំណាំ៖ នៅពាមក្រសោប កសិករភាគច្រើនដាំដំណាំដែលទទួលផលក្នុងរយៈពេលមធ្យម ប៉ុន្តែមាននិន្នាការទៅរកការដាំដំណាំដែលឆាប់ទទួលផល។ ទិន្នផលមាន ២តោន/ហ.ត (មួយដងក្នុងមួយឆ្នាំ) ដែលសម្រេចបានដោយពុំចាំបាច់ប្រើប្រាស់ជីគីមី។ ពូជត្រូវបានរក្សាទុកបន្តពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ នៅទួលគគីរ ផ្ទៃដីកសិកម្មត្រូវបានបែងចែកដាច់គ្នាសម្រាប់ពូជស្រូវធ្ងន់ និងស្រូវកណ្តាល។ ពូជស្រូវស្រាលត្រូវបានសាកល្បង (លើផ្ទៃដី ០,២ហ.ត នៅឆ្នាំ២០១២ ដែលធ្វើជាស្រូវពង្រោះ នៅពាក់កណ្តាលខែមេសា/ចុងខែឧសភា)។ មានពូជស្រូវច្រើនជាង ១០មុខ ដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងឃុំនេះ ប៉ុន្តែចំណេះដឹងអំពីគុណភាពដីពុំមានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការជ្រើសរើសឲ្យបានសមស្របសម្រាប់ករណីនីមួយៗដាច់ដោយឡែកពីគ្នាបាននៅឡើយ។ ការដាំដំណាំបានចាប់ផ្តើមពីដើមរដូវនៅឆ្នាំ ២០១២ ដោយសារមានធ្លាក់ភ្លៀងពីដើមរដូវ។ ទិន្នផលគឺ ១,៥ត/ហ.ត ជាមធ្យម ដោយអនុវត្តម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ។ ពូជស្រូវត្រូវបានរក្សាទុកបន្តពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ លើកលែងតែពូជស្រូវស្រាលដែលបានទិញពីសាច់ញាតិ នៅក្នុងស្រុក ឬខេត្តផ្សេង។

ការនេសាទ៖ អ្នកភូមិភាគច្រើននៅពាមក្រសោប ធ្វើនេសាទ និងពុំសូវមានអ្នកធ្វើស្រែឡើយ។ នៅទួលគគីរ អ្នកភូមិធ្វើនេសាទ និងដាំដំណាំ។ ភាគច្រើននៃការនេសាទប្រើប្រាស់ទូកតូចៗ (ដែលអាចប្រើការបានតែក្នុងករណីធាតុអាកាសល្អតែប៉ុណ្ណោះ) ដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសប្រពៃណី (និងមាននិរន្តរភាព)។ ទូកធំៗដែលប្រតិបត្តិការនៅក្នុងតំបន់នោះ គឺទូកមកពីប្រទេសថៃ។ ពួកគេប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាទំនើប។ ទិន្នន័យមានស្ថិរភាព ទោះបីចំនួនថ្ងៃចេញនេសាទបានរងឥទ្ធិពលពីខ្យល់ព្យុះកាន់តែញឹកញាប់ក៏ដោយ។ នៅក្នុងភូមិបណ្តែតទឹក ការនេសាទគឺជាមុខរបរដែលមានច្រើនជាងគេ។ ចំណុចខ្លាំងនៃការរស់នៅក្នុងភូមិបណ្តែតទឹកគឺត្រូវការដេន្ទនៈតិច។ គ្រួសារខ្លះមានផ្ទះពីរកន្លែង មួយនៅក្នុងភូមិបណ្តែតទឹក និងមួយទៀតលើដីគោក។

<u>បញ្ហា</u>

- *ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ* គឺជាកង្វល់ចំបងមួយ ដែលមានឥទ្ធិពលធ្ងន់ធ្ងរមកលើការដាំដំណាំ ការចិញ្ចឹមសត្វ និង ការផ្គត់ផ្គង់នៅក្នុងគ្រួសារ។
- *សំណល់បញ្ចេញពីដីកសិកម្ម* (ទឹកបំពុលដោយសារជីគីមី និងថ្នាំគីមីកសិកម្ម) អាចធ្វើឲ្យខូចទីជម្រកនិងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីកោងកាង។ នេះជាហានិភ័យដែលអាចកើតឡើង ទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍដែលចង់ឲ្យមានដូចជា ការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ និងពិពិធកម្មពូជស្រូវ។
- *ឱនភាពដីធ្លី* នៅតាមកន្លែងនានាពីខាងក្រោយព្រៃកោងកាង ដែលទំនងជាកាន់តែរីកដាលធំឡើងៗ។ ការរេចរឹលនេះបង្កដោយការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ ដែលប្រហែលជារួមបញ្ចូលផងដែរ ជាមួយការដក់ទឹក ដោយសារតែគ្មានប្រកហូរទឹកចេញ។ ប្រតិបត្តិការមិនបានពេញលេញ និងគ្មានការថែទាំគ្រប់គ្រាន់ ទំនប់ និងទ្វារទឹកអាចជាផ្នែកមួយនៃទំនាក់ទំនងនៃមូលហេតុ និងផលដែលកើតឡើងផងដែរ។

សហគមន៍គោលដៅក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ

ការដាំដំណាំ៖ មានការធ្វើស្រែវស្សាម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ។ ទិន្នផលមានទាបជាងតួលេខមធ្យមនៅក្នុងស្រុក ពោលគឺ ១,៨ត/ហ.ត និងទាបជាខ្លាំងធៀបនឹងទិន្នផលមធ្យមនៅក្នុងខេត្ត ២,២ត/ហ.ត (ដែលនៅតែទាបជាងទិន្នផលមធ្យមនៃស្រូវវស្សានៅកម្រិតជាតិ ២,៣ត/ហ.ត)។ ទិន្នផលនេះបានប្រសើរឡើងបន្តិចនៅតាមកន្លែងខ្លះនៃប៉ូលខៃរ និងនៅឃុំសាមគ្គី ដែលមិនសូវរងឥទ្ធិពលពីទឹកប្រៃ។ ពូជត្រូវបានរក្សាទុកជាបន្តពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ មានការញែកភាពខុសគ្នាជាបីបែប ពោលគឺ ទៅតាមពណ៌នៃគ្រាប់អង្ករ៖ ក្រហម និងស (សម្រាប់បរិភោគ) និងពណ៌ត្នោត(សម្រាប់ធ្វើបង្អែម)។ មានការប្តូរពូជនៅតាមកន្លែងទាំងនោះរវាងឆ្នាំនានា។ កសិករជាច្រើនធ្វើស្រូវពង្រោះ។ ធៀបនឹងការស្ទូង ការធ្វើស្រូវពង្រោះអាចកាត់បន្ថយរយៈពេលលូតលាស់ ប្រមាណ ១សប្តាហ៍ (ដែលជាអាទិភាពនៅក្នុងតំបន់នេះ) ប៉ុន្តែភាពផុយស្រួយដោយសារតែគ្រោះរាំងស្ងួត (ប្រសិនបើមាន) នៅដើមរដូវបង្កបង្កើនផល មានកម្រិតខ្ពស់ជាងមុន(មិនសូវជាកង្វល់ឡើយនៅក្នុងតំបន់នេះ)។ ទិន្នផលក៏បានទាបជាងបន្តិចផងដែរ។ ដំណាំបន្លែមខ្លះត្រូវបានដាំសម្រាប់បរិភោគក្នុងគ្រួសារ និង (ជួនកាល) សម្រាប់លក់ ដូចជាឪឡឹក និងត្រសក់។ ពោត និងសណ្តែកក្បូរ អាចដាំបាន ប្រសិនបើមានទឹកច្រើន។ ការចិញ្ចឹមសត្វរួមមាន ក្របី គោ ជ្រូក មាន់ និងទា។

វារីវប្បកម្ម៖ វារីវប្បកម្មត្រូវបានអនុវត្តតិចតួចជាង (ត្រឹមតែ២០២គ្រួសារ ប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងស្រុកទាំងមូល)។ មូលហេតុគឺជាទូទៅគឺ ដើមទុន និងថ្លៃចំណាយចរន្ត មានដែលកម្រិតខ្ពស់ ធៀបនឹងប្រាក់ចំណូល។ ជំនាញបច្ចេកទេសក៏មានកម្រិតកំណត់ផងដែរ។

<u>បញ្ហា៖</u>

- *ទិន្នផលទាប* និងកសិករមានដីតិចតួច
- *ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ* មានការថយចុះជាបណ្តើរៗពីខាងត្បូង មកខាងជើង
- *ដំណាំខូចខាតដោយសារព្យុះ* (ជាពិសេស ស្រូវកណ្តាល ចំណែកស្រូវស្រាលបានប្រមូលផលផុតទៅហើយ ពេលព្យុះមកដល់ ហើយស្រូវធ្ងន់មានលក្ខណៈល្អជាង)។ ព្យុះបែបនេះកើតឡើងស្ទើរតែរាល់ឆ្នាំពីពាក់កណ្តាលខែតុលា រហូតដល់ខែធ្នូ។

- *ឱនភាពដីធ្លី* ដោយសារការប្រើជីគីមី។
- *ការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្មមិនសមស្រប* (មួយផ្នែកដោយសារគ្មានការណែនាំពីអ្នកផលិត) ដែលបង្កឲ្យត្រីងាប់ និង(ជួនកាល) មនុស្សឈឺ ផងដែរ និងប្រហែលបង្កជាការបំពុលបរិស្ថានផងដែរ។

ប៉ូលឌែរនៅព្រៃនប់

លក្ខណៈទូទៅ៖ ប៉ូលឌែរលាតសន្ធឹងនៅក្នុងឃុំអូរឧកញ៉ាហេង ព្រៃនប់ និងទួលទទឹង ក៏ដូចជា ផ្នែកនានានៃឃុំដទៃទៀតមួយចំនួនក្នុងស្រុកព្រៃនប់ផងដែរ។ នេះជាកន្លែងតែមួយដែលមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រពនៅក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ(និងនៅតែពឹងលើការស្រោចស្រពភាគច្រើនពីទឹកភ្លៀង)។ បរិមាណទឹកក្នុងកម្រិតកំណត់ អាចរក្សាទុកនៅក្នុងស្រះតូចៗមួយចំនួន និងនៅក្នុងប្រឡាយក្នុងតំបន់នេះ។ ប្រព័ន្ធនេះផ្សំដោយ ប៉ូលឌែរចំនួន៦ និងមានទំនប់មួយខ្សែប្រវែង ៩០គ.ម ប្រឡាយប្រវែង ១២៥គ.ម និងទ្វារទឹកស្វ័យប្រវត្តិចំនួន ៣៦។ ប៉ូលឌែរគ្របដណ្តប់ផ្ទៃដីទំហំ ១០.៥០០ហ.ត។ ប្រព័ន្ធនេះរងការគំរាមកំហែងពីការជ្រាបចូលនៃទឹកសមុទ្រ ដោយសារស្ថិតក្នុងកន្លែងដែលមានរយៈកំពស់ទាប។ ប៉ូលឌែរនៅចុងខាងជើង (លេខ ៥ និង៦) រងការខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរដោយសារជំនន់ទឹកភ្លៀង ដោយសារតែសមត្ថភាពទាបក្នុងការដោះទឹកចេញ។ រយៈកំពស់នៃតំបន់នេះមានត្រឹមប្រហាក់ប្រហែលកំពស់ទឹកសមុទ្រមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ។ ការគ្រប់គ្រងទឹកផ្តោតលើការធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពរវាងការរក្សាកំពស់ទឹកសមុទ្រមិនឲ្យជ្រាបចូល (នៅពេលទឹកជោរ) និងការដោះទឹកសាបដែលហូរពីភាគខាងលើ (នៅពេលទឹកនាច)។

ទេសចរណ៍៖ ប៉ូលឌែរ ត្រូវបានចុះនៅក្នុងអាត្លាស់ផ្លូវថ្នល់ និងទេសចរ (Gascuel, September 2009)។ ទីនេះស្ថិតនៅចំទីតាំងល្អ ជាប់នឹងផ្លូវជាតិលេខ ៤ និងមិនឆ្ងាយពីក្រុងព្រះសីហនុ។

ការដាំដំណាំ៖ ប៉ូលឌែរ ផ្តល់ដីស្រែទំហំ ១០.៥០០ហ.ត។ មានការធ្វើស្រែវស្សាម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ ភាគច្រើនជាស្រូវកណ្តាល ប៉ុន្តែក៏មានស្រូវស្រាលខ្លះផងដែរ។ ទិន្នផលអាចមានដល់ ៣ត/ហ.ត សម្រាប់កន្លែងនៅឆ្ងាយពីសមុទ្រ។ ពូជស្រូវត្រូវបានរក្សាទុកជាបន្តពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ កម្មសិទ្ធិដីមានតូច ពោលគឺ តិចជាង ១ហ.ត ក្នុងមួយគ្រួសារ។ កសិករភាគច្រើនមានដីផ្ទាល់ខ្លួន។

ការគ្រប់គ្រង៖ ទំនប់ខាងក្រៅ (និងប្រព័ន្ធការពារទល់នឹងការជ្រាបចូលនៃទឹកសមុទ្រ) ស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម (MOWRAM)។ រចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងទៀត (ប្រឡាយ និងទ្វារទឹក) គ្រប់គ្រងដោយសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកនៅក្នុងប៉ូលឌែរនេះ (FWUC)។ FWUC នេះ ផ្តល់សេវាដល់ច្រើនជាង ៦.០០០គ្រួសារ (ប្រមាណ ១៥.៦០០នាក់) នៅក្នុង ៤៣ភូមិ ក្នុង ១១ឃុំ។ គណៈកម្មការនេះប្រើប្រាស់កម្លាំង ៦នាក់នៅថ្នាក់កណ្តាល និង ៤៣នាក់នៅតាមភូមិ។ កសិករបង់ប្រាក់ ១២,៥០ដុល្លាអាមេរិក ក្នុងមួយហិកតា ទៅសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក (FWUC) សម្រាប់ប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំ។

<u>បញ្ហា</u>

- *ការស្រុតដី* គឺជាកង្វល់ចំបងមួយ ដោយសារតែរយៈកំពស់ទាប ធៀបនឹងសមុទ្រ។ ផ្នែកខ្លះៗនៅក្នុងតំបន់នេះបានស្រុតចុះ ៥-៧ ស.ម/ឆ្នាំ នៅរវាងឆ្នាំ ២០០១ និង ២០០៧។ ទំនប់មេបានស្រុតចុះ០,៨ម ដោយកន្លែង ហើយខ្នងទំនប់ឥឡូវនេះស្ថិតនៅត្រឹមកំពស់ទឹកជោរប្រចាំឆ្នាំ។

- *ប្រព័ន្ធដោះទឹកជំនន់* គឺជាតម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការដាំដំណាំ ឧទាហរណ៍ នៅពេលប្រមូលផលស្រូវ។ នៅពេលដែលកន្លែងនេះស្រុតចុះបន្តិចទៀតធៀបនឹងបច្ចុប្បន្ន ប្រព័ន្ធដោះទឹកនឹងទាមទារឲ្យមានការបូមទឹកយ៉ាងច្រើន (ទោះបីក្នុងកំពស់មិនខុសគ្នាច្រើនក៏ដោយ)។ នេះជារឿងធម្មតា ប៉ុន្តែថ្លៃសាងសង់ និងប្រតិបត្តិការគឺជាកង្វល់មួយធៀបនឹងអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចដែលទទួលបាន។
- *ការបញ្ចេញទឹកជំនន់ពីទឹកភ្លៀង* កំពុងមានឥទ្ធិពលមកលើដីនៅជិតខាង (ភាគខាងជើង និងខាងកើតប៉ូលឌែរ) នៅក្នុងអំឡុងពេលមានភ្លៀងធ្លាក់ខ្លាំង នៅពេលដែលទ្វារទឹកជំនន់បើកចំហ។ ឥទ្ធិពលនេះនឹងអាចកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរដោយសារតែប៉ូលឌែរឯកជនតូចៗនៅក្រៅតំបន់នេះ ប៉ុន្តែពុំមានព័ត៌មានច្បាស់នៅឡើយទេ។
- *ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី* បង្កជាជំនន់ ឬ ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ។ នៅចុងខែកញ្ញា ២០១១ មានភ្លៀងធ្លាក់ច្រើនដល់ ១៤០ម.ម ក្នុងរយៈពេល ១២ម៉។ ព្យុះសមុទ្រកើតមានម្តងម្កាល ជាពិសេស នៅខែ កញ្ញា/ដើមខែតុលា។
- *កម្មសិទ្ធិដីតូចៗ និងទិន្នផលទាប* ធ្វើឲ្យគ្រួសារនានាលំបាកបំពេញតាមតម្រូវការបរិភោគក្នុងគ្រួសារ។
- *ខ្វះទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន និងការទទួលបានព័ត៌មាននិងទិន្នន័យ* គឺជាឧបសគ្គធ្ងន់ធ្ងរ។ គេត្រូវការចំណេះដឹង (អំពី ដូចជា កំពស់ទឹកភ្លៀងធម្មតា និងក្នុងករណីមិនប្រក្រតី កំពស់ទឹកសមុទ្រធម្មតា និងក្នុងករណីមិនប្រក្រតី ចំណាំងកាំពន្លឺព្រះអាទិត្យ និងរបាយតាមពេលវេលា និងទីកន្លែងនៃការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ) ដើម្បីធ្វើការជ្រើសរើសបានសមស្របទាក់ទងនឹងពូជស្រូវ និងរបៀបធ្វើស្រែ។ បើគ្មានចំណេះដឹងបែបនេះទេ ការផ្តួចផ្តើមថ្មីនឹងក្លាយជាការស្វែងរកក្នុងទីងងឹតសម្រាប់កសិករខ្នាតតូច ដែលគ្មានសមត្ថភាពសម្រាប់ភាពមិនប្រាកដប្រជា និងហានិភ័យ។ កសិករខ្លះព្យាយាមរៀនសូត្រ (និងនាំចូលពូជស្រូវ) ពីគ្រួសារដទៃ និងមិត្តភក្តិនៅក្នុងខេត្តដទៃនៃផ្ទៃប្រទេស ដែលលក្ខខណ្ឌមានភាពខុសគ្នាជាច្រើន។

៣.២ ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ

គ្រួសារភាគច្រើននៅក្នុងតំបន់គោលដៅបានដាំដំណាំ និង/ធ្វើនេសាទ ដែលជាអាជីពភាគច្រើន។ ដូចដែលមានបង្ហាញខាងក្រោម គ្រួសារទាំងឡាយស្ថិតក្នុងស្ថានភាពងាយរងគ្រោះសព្វថ្ងៃនេះ និងកាន់តែងាយរងគ្រោះនៅក្រោមការប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ភាពងាយរងគ្រោះបច្ចុប្បន្ន និងនៅពេលខាងមុខ

ការធ្វើស្រែ៖ នៅទូទាំងទីតាំងសិក្សា ទាំងក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ និងខេត្តកោះកុង ទិន្នផលស្រូវមានកម្រិតទាប (២តោន/ហ.ត ឬតិចជាងនេះ) ហើយគ្រួសារនីមួយៗមានដីទំហំតូច (ភាគច្រើន១ ហ.ត ឬតិចជាងនេះ ក្នុងគ្រួសារនីមួយៗ)។

ក្រៅពីការគំរាមកំហែងជាក់លាក់នានា ការធ្វើស្រែបានរងឥទ្ធិពលពីគ្រាប់ពូជស្រូវស្រាល និងស្រូវកណ្តាលដែលមានគុណភាពទាប និងកង្វះដី ឬការប្រើប្រាស់ដីមិនសមស្រប។

ប៉ូលឌែរនៅព្រៃនប់៖ កង្វល់ចំបងមួយគឺការថយចុះនៃកំពស់ដី (នៅក្នុងប៉ូលឌែរ ដោយសារតែការស្រុតចុះ) ធៀបនឹងកំពស់ទឹកសមុទ្រ (នៅក្រៅប៉ូលឌែរ ដោយសារតែកំពស់ទឹកសមុទ្រ)។ ភាពខុសគ្នានេះនៃកំពស់

ដី ធៀបនឹងទឹកសមុទ្រ មានឥទ្ធិពលមកលើលទ្ធភាពដែលអាចឲ្យទឹកហូរចេញពីប៉ូលឌែរដោយពុំចាំបាច់បូម ដូចក្នុងករណីបច្ចុប្បន្ននេះ។ កំពស់ទឹកសមុទ្រជាមធ្យមប្រចាំខែមានភាពខុសគ្នាមួយចំនួន ដោយមានអំព្លីទុត ប្រមាណ ៣០ស.ម ដោយមានកំពស់ទាបបំផុតនៅខែមិថុនា-សីហា និងខ្ពស់បំផុតនៅខែ វិច្ឆិកា-កុម្ភៈ។ សព្វថ្ងៃ ការបង្ហូរទឹកចេញធ្វើឡើងដោយកម្លាំងទន្លាក់សេរី នៅក្នុងពេលខ្លះ ប៉ុន្តែមិនមែនគ្រប់ពេលនោះឡើយ ដែល បង្ហាញអំពីកម្រិតកំពស់ដីធៀបនឹងកំពស់ទឹកសមុទ្រ។ នៅពេលដែលកំពស់ទឹកសមុទ្រកើនឡើង និងកំពស់ដី ថ្លាក់ចុះ ភាពខុសគ្នានៃកំពស់នេះនឹងថយចុះ និងនៅទីបំផុតវានឹងមានកំពស់ស្មើគ្នា។ ភស្តុតាងទាំងអស់បង្ហាញ ថា ស្ថានភាពនេះនឹងកើតឡើង ប៉ុន្តែនៅពុំច្បាស់ថាវានឹងកើតឡើងឆាប់រហ័សប៉ុណ្ណា។ នៅក្នុងដំណាក់កាល ដែលគេលែងអាចបង្ហូរទឹកចេញពីប៉ូលឌែរបានដូចមុន គេអាចមានជម្រើសមួយចំនួន៖

- ការប្តូរទៅប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលធន់នឹងទឹកប្រៃ៖ ការចិញ្ចឹមបង្គារ និង/ឬ ការបង្កើតជាវាលស្មៅនៅលើវាល ភក់ដីប្រៃ។
- ការស្តារ/បង្កើនកំពស់ទំនប់ និងបូមទឹកចេញពីប៉ូលឌែរ។
- បង្កើនកំពស់ដីដោយចាក់ដីបន្ថែម។

ជម្រើសទាំងអស់នេះអាចធ្វើបាន បើផ្អែកលើលក្ខណៈបច្ចេកទេស។ ឧទាហរណ៍ ការចាក់បំពេញដី សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មបានធ្វើរួចមកហើយ និងកំពុងស្ថិតក្នុងការគ្រោងនៅតាមកន្លែងជាច្រើនតាម បណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ តាមគោលការណ៍សេដ្ឋកិច្ច ការប្រើប្រាស់ទីនេះសម្រាប់ផលិត កម្មកសិកម្មពុំអាចធ្វើបានទេ ដោយសារផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច និងមានទំហំតូចជាងការចំណាយ។

៣.៣ ការសម្លឹងទៅអនាគត

ការធ្វើស្រែ

នៅក្នុងអត្ថបទស្តីពី "ការធ្វើស្រែ - ២០ឆ្នាំទៅមុខ" លោកស្រី Van Ngo (April 2010) បានគិតគូរអំពី អនាគតនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិតចំបងៗតាមប្រពៃណី។ លោកស្រីសង្កេតឃើញថា ប្រទេសជាច្រើនបានឃើញវិស័យ កសិកម្មរបស់ខ្លួនមិនរីកចម្រើនឡើយ ធៀបនឹងឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម បើគិតអំពីបច្ចេកវិទ្យា និងផល ចំណូល។ នេះមានន័យថា ភាគរយនៃផលចំណូលកាន់តែតិចជាងមុន ធៀបនឹងផលចំណូលពីវិស័យឧស្សា- ហកម្ម និងសេវាកម្ម។ ជាក់ស្តែង គេមិនអាចនិយាយថា វិស័យនីមួយៗគួរតែបង្កើតផលចំណូលឲ្យស្មើគ្នានោះ ឡើយ បើគិតជាសាច់ប្រាក់ ក្នុងនិយោជិតម្នាក់ៗ។ (ប៉ុន្តែ ក្នុងន័យសេដ្ឋកិច្ច វិស័យនានាគួរតែរួមចំណែកក្នុង កម្រិតខ្ពស់បំផុតតាមសក្តានុពលដែលមាន ហើយនៅក្នុងទស្សនទានសង្គម ស្បៀងអាហារ មានសារៈសំខាន់ ណាស់)។ ម៉្យាងវិញទៀត អតុល្យភាពទំនងជាមានសង្គតិភាពជាមួយប្រការដែលថា ការដាំដំណាំអាចជាវិធី លំបាកដើម្បីអាចរកប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត។ ក្នុងន័យទូទៅបំផុត គេអាចបង្ហាញភាពខុសគ្នារវាង បីដំណាក់កាល នៃវិស័យធ្វើស្រែ ដូចមានអធិប្បាយខាងក្រោម៖

បច្ចុប្បន្ន

ឯកត្តាផលិតកម្មបច្ចុប្បន្នផ្អែកលើគ្រួសារ និងមានទ្រង់ទ្រាយតូច។ សមាជិកគ្រួសារខ្លះអាចស្វែងរករបរ ចិញ្ចឹមជីវិតនៅក្រៅកសិដ្ឋាន និងនាំមកវិញនូវប្រាក់ចំណូល។ គោ និងក្របីមួយចំនួនតូចអាចធ្វើឲ្យមានភាព ខុសគ្នាគួរឲ្យកត់សំគាល់នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ហើយដូចគ្នានេះដែរសម្រាប់ការនេសាទតាមវដ្ត។ ការធ្វើស្រែ

ទាមទារកម្លាំងកាយច្រើន ប៉ុន្តែតាមធម្មតា តម្រូវការពលកម្មខ្ពស់បំផុត សម្រាប់ស្ទូង និងការប្រមូលផល មានកម្រិតខ្ពស់ និងក្នុងរយៈពេលខ្លី និងកើតឡើងព្រមៗគ្នា។ ប្រសិនបើគេធ្វើស្រែពឹងលើទឹកភ្លៀង ដោយគ្មានលទ្ធភាពក្នុងការពឹងផ្អែកលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ក្នុងករណីនោះ ពួកគេងាយរងគ្រោះដោយសារតែធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី។ នៅកន្លែងខ្លះ ទិន្នផលមានកម្រិតទាប (ប៉ុន្តែអាចមានគុណភាពខ្ពស់)។ ការប្រើប្រាស់ទីផ្សារអាចជួបឧបសគ្គដោយសារកត្តារូបវន្ត និងរចនាសម្ព័ន្ធ(ដែលទាក់ទងនឹងទីផ្សារ)ខុសៗគ្នាជាច្រើន។ ការធ្វើស្រែដែលពឹងផ្អែកលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រព(បច្ចុប្បន្ន និងទៅអនាគត) នៅតែជាវិស័យដែលត្រូវបូមទឹកចេញពីប្រភពដើមសម្រាប់ប្រើប្រាស់។

<u>ដំណើរការអន្តរកាល</u>

ដំណើរការប្រែប្រួលរចនាសម្ព័ន្ធមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដោយសារវាមានឥទ្ធិពលមកលើគ្រួសារជាច្រើននៅក្នុងរយៈពេលជាច្រើនទសវត្សរ៍។ វិស័យកសិកម្មនឹងបង្កើនពិពិធកម្ម ហើយកម្លាំងជម្រុញក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យនេះអាចកើតឡើងសម្រាប់ប្រព័ន្ធផលិតកម្ម ក្រៅពីស្រូវ។ ផលិតកម្មស្បៀងនឹងកើនឡើង ប៉ុន្តែដំណើរការនេះនឹងជួបប្រទះការបាត់បង់ការងារនៅក្នុងការដាំដំណាំតាមប្រពៃណី។ ឯកត្តាផលិត ពោលគឺទំហំកសិដ្ឋាន នឹងកើនឡើង ដោយសារតែបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ដែលត្រូវការកម្លាំងពលកម្មតិចជាងមុន ប៉ុន្តែដើមទុនច្រើន រួមផ្សំជាមួយតម្រូវការឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងផលិតកម្ម ពោលគឺ ទទួលផលច្រើន និងផ្តល់តម្លៃខ្ពស់ក្នុងមួយឯកត្តាធាតុចូល។ ប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលត្រូវការកម្លាំងពលកម្មច្រើន ដូចជា ប្រព័ន្ធប្រពលវប្បកម្មស្រូវ (SRI) - នឹងមានត្រឹមតិចតួច ។

ការប្រែប្រួលកើតឡើងនៅក្រោមឥទ្ធិពលនៃកាលៈទេសជាច្រើនរួមគ្នា។ ឧបសគ្គតិចជាងមុនក្នុងពាណិជ្ជកម្មនឹងបង្កើនការរងឥទ្ធិពលពីសម្ពាធនៃការប្រកួតប្រជែង ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពខ្លាំង និងភាពទន់ខ្សោយ ក៏ដូចជា ការរងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលថ្លៃលើពិភពលោកផងដែរ ពោលគឺនិន្នាការមួយដែលនឹងមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាតាមទម្រង់ដែលមិនអាចព្យាករណ៍បាន ដែលនាំមកនូវកំណើនភាពមិនប្រក្រតីនៃធាតុអាកាស ដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពិភពលោក។ របៀបរស់នៅតាមបែបថ្មីនឹងមានឥទ្ធិពលមកលើតម្រូវការផលិតផលជាច្រើន ដែលរួមទាំង ស្បៀងអាហារ(និងថាមពលផងដែរ) ដូចជាពលរដ្ឋអាចបរិភោគសាច់កាន់តែច្រើន។តម្រូវការថ្មីមួយខាងជីវៈឥន្ធនៈគឺជាលទ្ធភាពដោយឡែកមួយផងដែរ។

និន្នាការថ្មីៗនេះនៃការស្វែងរកដីកសិកម្ម(និងទឹក)លើទីផ្សារអន្តរជាតិ នឹងមានឥទ្ធិពលមកលើវត្តមាននៃកត្តាផលិតកម្ម និងមានគោលបំណងច្បាស់លាស់ក្នុងការបង្កើនការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង និងកសិផលផងដែរ ទោះបីថាអាចកើតមាននៅក្នុងប្រទេសដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយក៏ដោយ។ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្ម (និងជីគីមី) នឹងកើនឡើង មួយផ្នែកគឺជាតម្រូវការដោយសារតែពិពិធកម្ម។ ថ្នាំគីមីកសិកម្មអាចហូរចូលទៅក្នុងបរិស្ថាន និងអាចធ្វើឲ្យសាច់ត្រី និងទឹកដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់ផឹក លែងសមស្របសម្រាប់ការបរិភោគបាន។

ផលចំណូលខ្ពស់ជាងមុនក្នុងមួយឯកត្តាហិកតា នឹងធ្វើឲ្យដីកសិកម្មក្លាយជាកម្មវត្ថុនៃការវិនិយោគ ដូចដែលកើតមាននៅក្នុងអំឡុងពេលបដិវត្តបៃតង ហើយប្រការនេះនឹងបង្ហាញច្បាស់នៅពេលដែលតំបន់ណាមួយបានពឹងផ្អែកលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្រោចស្រព។ លើសពីនេះ ម្ចាស់ដីតូចតាចអាចប្រថុយនឹងការបាត់បង់ដីរបស់ខ្លួន ទាក់ទងនឹងភាពមិនប្រក្រតីនៃធាតុអាកាស ឬក្នុងករណីការប៉ះទង្គិចខាងសង្គម ដូចជា ជម្ងឺនៅក្នុងគ្រួសារ។

<u>អនាគត</u>

ស្រូវនឹងនៅតែជាអាហារមិនអាចខ្វះបាន។ ផលចំណូលនៃវិស័យកសិកម្មនឹងកើនឡើង ប៉ុន្តែមួយផ្នែកធំនៃតម្លៃនេះនឹងបានមកពីដំណាំក្រៅពីស្រូវ ក៏ដូចជា ពីសាច់ និងទំនងជាជីវៈឥន្ធនៈផងដែរ។ ប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលត្រូវការកម្លាំងពលកម្មតិចក្លាយជាករណីទូទៅ។ ការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យានឹងបន្តតាមទិសដៅនៃការធ្វើពិពិធកម្មបន្ថែមទៀត និងបន្តជាមួយការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ដែលរួមទាំងអំពីផលិតកម្មបឋម ការចិញ្ចឹមសត្វ និងការកែច្នៃផងដែរ។

កម្រិតទាបជាងមុននៃឧបសគ្គក្នុងពាណិជ្ជកម្មនឹងបង្កើនការរងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលថ្លៃ។ ការប្រកួតប្រជែងខ្ពស់ជាងមុនក៏មានឥទ្ធិពលផងដែរ ដែលនឹងនាំមកនូវអត្ថប្រយោជន៍ដល់ប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ដោយធ្វើឲ្យប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលគ្មានប្រសិទ្ធភាពត្រូវបង់ខាត។

ការពាក់ព័ន្ធខាងនយោបាយ

រវាងប្រព័ន្ធទាំងនេះ ការប្រឈមនានាបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីការចាំបាច់ឲ្យមានការកែប្រែ។ ខាងក្រោមនេះបង្ហាញពីការពាក់ព័ន្ធខ្លះៗខាងនយោបាយ៖

- *ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព* គឺជាគោលដៅរួម ដោយគិតគូរផងដែរអំពីភាពចាំបាច់ដើម្បីបង្កើនផលចំណូលរបស់កសិករ នៅក្នុងបរិស្ថានដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំង ទន្ទឹមនឹង ការផលិតស្បៀងកាន់តែច្រើនដោយប្រើប្រាស់ទឹកកាន់តែតិច។ នេះជាផលិតកម្មដែលមានប្រសិទ្ធភាពលើការប្រើប្រាស់ទឹក ពោលគឺតោន ក្នុងមួយម៉ែត្រគូបទឹកដែលប្រើប្រាស់ ក៏ដូចជា ប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ ដែលជាតម្លៃកើតចេញពីទឹកមួយម៉ែត្រគូប។
- គោលដៅសំខាន់មួយផ្សេងទៀតគឺ*ការបង្កើតរបរចិញ្ចឹមជីវិត* ត្រូវបានរំពឹងថាភាគច្រើនកើតឡើងនៅក្រៅកសិដ្ឋាន ប៉ុន្តែអាចរាប់បញ្ចូលរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅជនបទផងដែរ ដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រានៃចំណាកស្រុកមកទីក្រុង (ដែលមិនអាចជៀសវាងបាន និងអាចផ្តល់ជាផលចំណេញផងដែរ)។ ទីក្រុងត្រូវតែរីកធំឡើង តាមអត្រាដែលអនុញ្ញាតឲ្យសម្បទា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសេវាកម្មនានាលូតលាស់ស្របគ្នានេះដែរ។
- *បុរេសនានៃខ្សែចង្វាក់តម្លៃ* អាចគាំទ្រដល់ការបង្កើនផលចំណូល និងរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដូចជា តាមរយៈការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការកែច្នៃកសិផល ដែលរួមទាំង ផលិតផលបង្កើតថ្មី និងមួយផ្នែកធ្វើឡើងតាមបែបវិមជ្ឈការពីសំណាក់សហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យមផងដែរ។
- *ការដាក់យីហោ* នៃផលិតផល និងការដាក់លក់ក្នុងទីផ្សារ ជួនកាលអាចបន្ថែមតម្លៃប្រកបដោយការទាក់ទាញដោយត្រូវចំណាយក្នុងកម្រិតសមស្រប។
- *បទប្បញ្ញត្តិទីផ្សារ*ដែលគាំទ្រដល់អ្នកក្រីក្រ ស្លូតបូត អាចយកមកប្រើប្រាស់សម្រាប់គាំទ្រឲ្យមានការប្តូរទៅរកផលិតផលថ្មីៗ (អាចជា ជីវៈឥន្ធនៈ) និងដែលគាំទ្រដល់គោលដៅជាតិជារួមនៃការផ្តល់ស្បៀងអាហារក្នុងតម្លៃដែលអាចជាវបាន ទន្ទឹមនឹងរក្សាបាននូវប្រាក់ចំណូលសម្រាប់កសិករដែលយ៉ាងហោចណាស់ខ្ពស់ជាថ្លៃផលិត។ ភាពព្យាករណ៍បានកម្រិតខ្ពស់នឹងទ្រទ្រង់ដល់ផលចំណូលដែលជាការគ្រោងទុក និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន។

- *ឥណទាន* ដែលរួមទាំង (ប៉ុន្តែមិនកំហិតត្រឹម) មីក្រូឥណទាន គឺជាលក្ខខណ្ឌដំបូងទូទៅមួយសម្រាប់ការវិនិយោគ និងការច្នៃប្រឌិតបែបថ្មី។ ការធានារ៉ាប់រងលើហានិភ័យខ្លះៗ អាចជួយឲ្យកសិកររក្សាទុកដីធ្លីសម្រាប់បង្ការករណីគ្រោះបន្ទាន់។
- *ត្រូវកំហិតលើការប្រើប្រាស់ទឹក៖* ការកំហិតលើការប្រើប្រាស់ទឹកអាចធ្វើបានសម្រាប់ឧស្សាហកម្មថ្មីៗដែលពឹងផ្អែកលើការប្រើប្រាស់ទឹក ដោយសារឧស្សាហកម្មទាំងនេះអាចបន្សាំបានយ៉ាងងាយស្រួលជាងឧស្សាហកម្មដែលមានស្រាប់ដែលប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាចាស់ៗហើយជួនកាលអាចសំចៃរហូតដល់ទឹក ថាមពល និងប្រាក់ក្នុងពេលជាមួយគ្នាផងដែរ។ ការកំហិតត្រូវតែធ្វើឡើងសម្រាប់ទាំងទឹកលើដី និងទឹកក្រោមដីផងដែរ។
- *ការបង្ការគ្រោះមហន្តរាយ* (សម្រាប់ទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងកត្តាចង្រៃ) ត្រូវតែដាក់ឲ្យអនុវត្ត។
- *អង្គការកសិករ* (ដូចជា ក្រុមកសិករប្រើប្រាស់ទឹក) អាចសម្រួលឲ្យមានការកែលម្អយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាបែបផ្សេង និងការប្រើប្រាស់ទីផ្សារផងដែរ។
- *ការគ្រប់គ្រងដី* នឹងកាន់តែមានសារៈសំខាន់ (ហើយផលចំណេញកាន់តែអាចសង្កេតឃើញច្បាស់) នៅពេលដែលទឹកកាន់តែខ្សត់ និងទាក់ទងជាមួយការធ្វើពិពិធកម្មដំណាំនៅលើដី ដែលមិនសមស្របសម្រាប់ដំណាំក្រៅពីស្រូវ។
- *ការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្ម* ត្រូវតែកំហិតត្រឹមកម្រិតដែលអាចទទួលយកបាន ដែលគាំទ្រដោយយុទ្ធនាការអប់រំ និងការយល់ដឹង និងការផ្សព្វផ្សាយ និងសេវាព្យាករណ៍ធាតុអាកាស។
- *ការស្រាវជ្រាវបន្ត* គឺជាតម្រូវការចាំបាច់ ដែលរួមទាំង បណ្តាញការបង្កើតអន្តរជាតិ ការចែករំលែកចំណេះដឹង និងកិច្ចសហការសកម្ម។ លទ្ធផលត្រូវតែផ្សព្វផ្សាយដល់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ តាមរយៈសកម្មភាពសាកល្បង និងការអនុវត្តបង្ហាញ សេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយដែលមានដំណើរការល្អ និងបណ្តាញការងារក្នុងចំណោមកសិករ ដែលអាចឆ្លងដែនអន្តរជាតិផងដែរ។

ការអភិវឌ្ឍកសិកម្មត្រូវតែមានការប្រុងប្រយ័ត្ន និងអនុវត្តជាលក្ខណៈបណ្តើរៗ។ គេតែងតែមានហានិភ័យដែលមិនអាចដឹងជាមុនអំពីឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដែលអាចកើតឡើង នៅពេលអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងសូម្បីនៅពេលអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាដែលមានស្រាប់និងដែលមានការអះអាងច្បាស់លាស់រួចហើយក៏ដោយ នៅក្នុងកន្លែងថ្មី។ ប្រសិនបើមនុស្សគ្រប់រូបដាំឪឡឹក យន្តការទីផ្សារនឹងបរាជ័យ។

អនាគតនៃប៉ូលខែរនៅព្រៃនប់

ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពនៅក្នុងតំបន់នេះគឺជាការប្រឈមមួយ។ ទិដ្ឋភាពខ្លះៗមានសង្ខេបដូចខាងក្រោម៖

សំណុំលក្ខណៈអភិវឌ្ឍន៍ប៉ូលខែរព្រៃនប់	
ភាពខ្លាំង	អ្នកភូមិ/ម្ចាស់ដីមានការចាត់ចែងបានល្អ ការគ្រប់គ្រងបានល្អពីសំណាក់ FWUC រងឥទ្ធិពលកម្រិតទាបពីគ្រោះរាំងស្ងួតធៀបនឹងដែនដីគោក (បន្ថែមគុណតម្លៃខាងសន្តិសុខស្បៀងនៃតំបន់នេះ)

ភាពទន់ខ្សោយ	ទិន្នផលទាប កម្មសិទ្ធិដីតិចតួច រយៈកំពស់ទាប(ជិតស្មើកំពស់ទឹកសមុទ្រ) ឧបសគ្គក្នុងការដោះទឹក កំពស់មិនសមស្របសម្រាប់ទំនប់ខាងក្រៅ
ឱកាស	សក្តានុពលសម្រាប់ប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលធន់នឹងកម្រិតប្រៃ (តម្លៃទាប-មធ្យម) និងការប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់គោលបំណង(តម្លៃខ្ពស់) ក្រៅពីការដាំដំណាំ ទីតាំងល្អ (ជាប់នឹងផ្លូវជាតិលេខ៤)
ការគំរាមកំហែង	កំពស់ទឹកសមុទ្រ និងការបន្តស្រុតដី, ការបន្ថែមហានិភ័យនៃទឹកជំនន់ និងការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ, និងឧបសគ្គដែលអាចនាំឲ្យទឹកលែងហូរចេញទៅអនាគតដោយសារដីស្រុតចុះ កំណើនធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី កម្រិតខ្ពស់នៃការរងឥទ្ធិពលពីខ្យល់ព្យុះ អាចជា គ្រោះថ្នាក់ពីគ្រោះរាំងស្ងួត ហានិភ័យនៃឱនភាពដីផ្លូវដោយសារការដាំទឹក

៣.៤ ការពាក់ព័ន្ធខាងសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និងបរិស្ថាន

ការប្រឈម និងឱកាស

ការគំរាមកំហែងទូទៅដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ នៅក្នុងតំបន់សិក្សានេះ រាប់បញ្ចូលះ

- សំណឹកឆ្នេរ កាន់តែកើនឡើងដោយសារខ្យល់ព្យុះ និងកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ
- ការបាត់បង់របេចិញ្ចឹមជីវិត (ក្នុងកសិកម្ម នេសាទ និងទេចរណ៍)
- ការខូចខាតព្រៃកោងកាង និងផ្កាថ្ម
- ហានិភ័យចំពោះសុខភាពមនុស្ស

ការទទួលបានទឹកស្អាត និងសេវាអនាម័យគឺជាកង្វល់ទូទៅដ៏សំខាន់មួយ។

<u>**ការជ្រើស្រែ**</u>

យុទ្ធសាស្ត្រជាទីទុកចិត្តមួយ (និងដែលមានការទទួលស្គាល់ជាទូទៅ) គឺការប្តូរពីពូជស្រូវធ្ងន់(តាមប្រពៃណី) មកពូជស្រូវកណ្តាលនិងស្រាល(ថ្មី)។ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរការធ្វើបែបនេះនឹងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃព្យុះសមុទ្រនិងខ្យល់ខ្លាំង។ នៅក្នុងដែនដីគោកដែលគ្រោះរាំងស្ងួតគឺជាកង្វល់ចំបងពូជស្រូវស្រាលអាចធន់នឹងភាពខ្វះទឹកតាមរដូវ។ មានអ្នកជំនាញការជាតិពូជជាច្រើនដែលបានធ្វើការសាកល្បងនៅក្នុងមូលដ្ឋាន ប៉ុន្តែការអនុវត្តបានសមស្របអាស្រ័យលើបរិបទជាក់លាក់នៅតាមទីកន្លែង និងត្រូវការចំណេះដឹងអំពីលក្ខខណ្ឌធាតុអាកាសនៅមូលដ្ឋាន។ នៅកន្លែងខ្លះក្នុងផ្ទៃប្រទេស ព័ត៌មានបែបនេះអាចទទួលបានពីបណ្តាញនៃស្ថានីយ៍ពិសោធន៍កសិកម្ម ប៉ុន្តែបណ្តាញនេះមានដោយដុំ (និងមិនគ្របដណ្តប់តំបន់ទាំងមូលឡើយនៅក្នុងការសិក្សានេះ)។

គ្រោះរាំងស្ងួតមិនមែនជាបញ្ហាឡើយនៅក្នុងតំបន់សិក្សានេះ (ទោះបីមានភស្តុតាងខ្លះៗអំពីគ្រោះរាំងស្ងួតក៏ដោយនៅទឹកល្អក់នៅដើមរដូវដាំដំណាំក៏ដោយ)។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានរំពឹងថានឹងបង្កឲ្យធាតុអាកាសកាន់តែមានភាពមិនប្រក្រតី ដែលអាចរួមបញ្ចូលកូនរដូវប្រាំងកាន់តែញឹកញាប់នៅដើមរដូវវស្សា (នេះគឺជាករណីទូទៅនៅកម្ពុជា)។ ប្រសិនបើកើតមានបែបនេះតំបន់នេះអាចងាយរងគ្រោះដោយសារកសិករ (និងអាជ្ញាធរ)មិនដឹងអំពីការប្រឈមនេះ។ បទពិសោធន៍មាននៅតាមបណ្តាខេត្តតាមតំបន់ទឹកសាបនឹងអាចចែករម្លែកជាមួយតំបន់ឆ្នេរ។

__ការចិញ្ចឹមសត្វ__

ការចិញ្ចឹមសត្វមិនគួរមើលរម្លងឡើយដោយសារវាផ្តល់ជាប្រភពប្រាក់ចំណូល និងយ៉ាងហោចណាស់ (នៅក្នុងករណីក្របី និងគោ) ជាហិរញ្ញវត្ថុបម្រុងសម្រាប់គ្រួសារនានា ដែលប្រសិនបើគ្មានទេនោះធ្វើឲ្យពួកគេងាយរងគ្រោះ។ គេឃើញមានភាពខុសគ្នានៅក្នុងតំបន់សិក្សាដែលទាក់ទងនឹងស្ថានភាពនៃការចិញ្ចឹមសត្វសូម្បីនៅក្នុងអនាគតខ្លីខាងមុខក៏ដោយភាគច្រើន (ជាក់ស្តែង) ដោយសារតែពូជសត្វខុសៗគ្នា។ សម្រាប់ពូជសត្វខុសៗគ្នាការចំណាយលើចំណីត្រូវបានចាត់ទុកថាមានកម្រិតខ្ពស់ធៀបនឹងប្រាក់ចំណូល ដែលអាចទទួលបាន។ នេះក៏ជាករណីសម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីផងដែរ។ ផលចំណេញមាន "តិចតួចណាស់" ឬគ្មានផលចំណេញផងក៏សឹងមាន។ ការចាក់ថ្នាំបង្ការត្រូវបានសាកល្បងនៅតាមតំបន់ខ្លះៗ ចំណែកនៅតំបន់ដទៃទៀតកសិករមិនសូវមានការជឿជាក់ឡើយ។

យោបល់អំពីសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ

សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលសមស្របមានលក្ខណៈដូចតទៅ៖

- ការគាំទ្រពីអ្នកទទួលផល និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
- ផលចំណេញច្បាស់លាស់ខាងសង្គមបរិស្ថាន និង/ឬសេដ្ឋកិច្ច ដែលសម្រេចបាននៅក្នុងរយៈពេលសមស្របជាពិសេសដែលរួមទាំងរបរចិញ្ចឹមជីវិតផងដែរ
- ហានិភ័យកម្រិតទាបជាទូទៅ និងត្រូវឲ្យគ្រួសារនានាចូលរួមពាក់ព័ន្ធ និង
- តម្រូវការធនធានជាក់ស្តែង ដែលរួមទាំងសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័នអនុវត្ត និងដៃគូផងដែរ

សកម្មភាពខ្លះៗ ដែលគួរអនុវត្តត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណសម្រាប់ការពិចារណាបន្ថែម ដូចមានបង្ហាញខាងក្រោម៖

__លក្ខណៈទូទៅ__

ការគាំទ្រដល់ការបង្កើត/ពង្រឹងសហគមន៍កសិករ និងសហគមន៍នេសាទ (ដើម្បីបង្កើតជាបណ្តាញ និងរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក, ព័ត៌មានអំពីបច្ចេកវិទ្យាផលិតកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យការខូចខាត, ការលក់ផលិតផលដោយឡែកការអភិរក្សធនធាន និងអាចការសន្សំ/មីក្រូឥណទាន/ការធានារ៉ាប់រងផងដែរ)។ កិច្ចការទាំងនេះ អាចធ្វើឡើងទៅតាមផ្នែក/ប្រធានបទជាងទៅតាមតំបន់ភូមិសាស្ត្រ។

*គាំទ្រដោយផ្ទាល់ដល់គ្រួសារកសិករ*ដែលមានឧទាហរណ៍អំពីការប្រើប្រាស់ពូជដែលមានគុណភាពខ្ពស់ (ដែលរួមទាំងពូជស្រូវស្រាល) ការប្រើប្រាស់ជីអសរីរាង្គ ការត្រួតពិនិត្យកត្តាចង្រៃ ការបង្កាត់ពូជសត្វចិញ្ចឹម និងការចាក់ថ្នាំបង្ការដល់សត្វចិញ្ចឹម និងការដាំដំណាំបន្ថែមជាទ្រង់ទ្រាយតូចនៅរដូវប្រាំង។

<u>**ឃុំពាមក្រសោប និងទួលគគីរខេត្តកោះកុង**</u>

តំបន់ទួលគគីរទទួលរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃពីកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរដល់តិចតួច ហើយទិន្នផលមានភាពខុសគ្នាពីប្រមាណ១ដល់ប្រមាណ៣ត/ហ.ត/ឆ្នាំ។ កសិករមានលក្ខណៈច្នៃប្រឌិត (ប្រើប្រាស់ពូជប្រមាណ ១០មុខខុសៗគ្នា) ហើយមន្ទីរកសិកម្មចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការផ្តល់ការណែនាំ ដែលទាក់ទងនឹងពូជស្រូវ និងការដាំដំណាំខុសៗគ្នា និងបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងការខូចខាត។ តំបន់នេះអាចផ្តល់ជា *"មន្ទីរពិសោធន៍មួយ" សម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណពូជសមស្រប និងទម្លាប់នៃការអនុវត្ត* ដែលសាកល្បងជម្រើសខុសៗគ្នាក្នុងពេលស្របគ្នា និងមានការចងក្រងជាឯកសារសមស្របអំពីបរិស្ថាន (កំពស់ទឹកភ្លៀងចំណាំងកាំរស្មីព្រះអាទិត្យការរង ឥទ្ធិពលពីទឹកសមុទ្រព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសអវិជ្ជមានការវាយប្រហារពីកត្តាចង្រៃ។ល។)។ ការប្រើប្រាស់ដីគីមីមិនសមស្របក៏អាចស្ថិតក្នុងការចងក្រងផងដែរ។ កសិករដែលជាអ្នកចូលរួមត្រូវតែមានកិច្ចការពារពីហានិភ័យខាងសេដ្ឋកិច្ច។ សកម្មភាពបែបនេះអាចផ្តល់ចំណេះដឹងដែលមានប្រយោជន៍ដល់តំបន់ឆ្នេរនៅកន្លែងផ្សេងទៀតនៅក្នុង និងនៅក្រៅប្រទេសកម្ពុជាក្នុងករណីដែលមានការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផល៖

- *ការគាំទ្រដល់ការផ្សព្វផ្សាយ និងការលើកកំពស់បទពិសោធន៍ដែលមានថ្មីៗ និងច្បាស់លាស់ដែលអាចផ្តល់ផលពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ* ដោយប្រើប្រាស់ពូជ និងបច្ចេកទេសដាំដំណាំសមស្រប។ កាលពីឆ្នាំទៅមានការសាកល្បងដំណាំបែបនេះលើផ្ទៃដី២ហិកតា ដោយប្រើប្រាស់ពូជពី CARDI ហើយកន្លែងនោះត្រូវបានពង្រីកនៅក្នុងឆ្នាំនេះ។

  *ការគាំទ្រចំពោះការប្រើប្រាស់ដីសមស្រប និងការគ្រប់គ្រងដី*នៅក្នុងតំបន់ជាប់នឹងព្រៃកោងកាង (ដែលមួយផ្នែកកំពុងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពនៃការខូចខាតយ៉ាងឆាប់រហ័ស)។
- *ការគាំទ្រដល់ការកំណត់ដែននេសាទសហគមន៍* (ដូចដែលបានលើកស្នើនៅក្នុងពេលពិគ្រោះយោបល់ជាមួយតំណាងស្រុក និងឃុំនៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២)។ កិច្ចប្រឹងប្រែងបានធ្វើឡើងអស់រយៈពេលមួយទសវត្សរ៍រួចមកហើយនៅក្រោម CBNRM និង IDRC ប៉ុន្តែសកម្មភាពនេះទំនងជានៅត្រូវការឲ្យអនុវត្តនៅឡើយ។

<u>**ឃុំអូរឧកញ៉ាហេងព្រៃនប់ និងទួលទទឹងនៃខេត្តព្រះសីហនុ**</u>

- *ប្រព័ន្ធដាំដើមឈើ*ដើម្បីប្រើប្រាស់ជារបាំងខ្យល់ដោយប្រើប្រាស់ប្រភេទឈើសមស្រប ដែលអាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ថែមទៀត។ ប្រភេទឈើដែលអាចដាំបានរួមមានដើមសង្កែ និងដើមរាំងបឹង ដែលពូជទាំងពីរនេះមាននៅក្នុងមូលដ្ឋានស្រាប់។ បេក្ខភាពមួយផ្សេងទៀតគឺដើម theteaptues ។ ការចងក្រងបានសមស្របជាឯកសារអំពីសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញបែបនេះអាចផ្តល់ជាឧទាហរណ៍ ដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់ការពង្រីកទៅអនុវត្តនៅកន្លែងផ្សេង។
- *ការបែងចែងប៉ុលឌែរជាផ្នែកតូចៗ* (ដើម្បីកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ)។ កង្វល់មួយក្នុងបញ្ហានេះគឺការពាក់ព័ន្ធនៃការដោះទឹកដែលត្រូវពិចារណាអំពីការបង្កើនលទ្ធភាពបន្ថែមទៀត។
- *ការតាមដានជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធអំពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ និងការស្រុកចុះនៃកំពស់ដី*។

<u>ឃុំសាមគ្គីទឹកល្អក់ និងទឹកថ្លាខេត្តព្រះសីហនុ</u>

- *ការគាំទ្រដល់ការប្រើប្រាស់ជីគីមី និងថ្នាំគីមីកសិកម្មឲ្យបានសមស្រប*
- *លើកកំពស់របរចិញ្ចឹមជីវិតជាបន្ថែម*ដែលរួមទាំងដំណាំបន្លែមជាទ្រង់ទ្រាយតូច និងការចិញ្ចឹមសត្វ
- *លើកកំពស់ពូជល្អជាងមុន* ជាពិសេសពូជស្រូវស្រាលដែលផ្តល់ទិន្នផលផលខ្ពស់
- *ការគាំទ្រដល់របរចិញ្ចឹមជីវិតជាបន្ថែម*ដែលរួមទាំង និងការចិញ្ចឹមសត្វ។ កិច្ចការនេះអាចពាក់ព័ន្ធជាមួយការបង្កើតបណ្តាញក្នុងចំណោមកសិករនៅក្នុងនិងក្រៅតំបន់នេះដើម្បីរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក។

<u>ការកត់សំគាល់</u>

ទម្លាប់អនុវត្តភាគច្រើននៅក្នុងកសិកម្មសព្វថ្ងៃនេះតាមទីតាំងសិក្សាពុំបង្ហាញពីនិរន្តរភាពឡើយ។ សូម្បីមានទិន្នផលស្រូវដែលខ្ពស់ជាងមុន និងអាចលក់នៅតាមកសិដ្ឋានដោយថ្លៃខ្ពស់ជាងមុនក៏ដោយគ្រួសារជាច្រើននៅតែជាប់ក្នុងអន្ទាក់នៃភាពក្រីក្រ ប្រសិនបើពួកគេពឹងផ្អែកតែលើការដាំដំណាំដែលមានស្រាប់ជារបរចិញ្ចឹមជីវិតចំបងៗរបស់ខ្លួន។

អន្តរកាលរវាងសព្វថ្ងៃ និងអនាគតគឺជាការប្រឈមចំបងមួយ។ ប្រសិនបើអនុវត្តដោយរលូនវិស័យនេះនឹងមានវិបុលភាព និងភាពប្រកួតប្រជែងមានលទ្ធភាពរឹងមាំក្នុងការផ្តល់ប្រាក់ចំណូលដល់កសិករ និងផ្តល់ជាស្បៀងសម្រាប់ប្រជាជន។ ប្រសិនបើអនុវត្តមិនសូវរលូនទេនោះ វាអាចនឹងបង្កហានិភ័យនៃភាពគ្មានការងារធ្វើ ហើយប្រាក់ចំណូលពីកសិដ្ឋានអាចនឹងមានទាបជាងសព្វថ្ងៃទៅទៀត។ ប្រការនេះអាចកើតឡើងប្រសិនបើការប្រែប្រួលកើតឡើងឆាប់ហ័សពេក ឬដោយគ្មានការគាំទ្របានសមស្រប។

៤. ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យសហគមន៍

ជំពូកនេះគឺជាសេចក្តីសង្ខេបអំពីការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យចំពោះរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅរបស់ CARP ដែលទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌបច្ចុប្បន្ននៃអាកាសធាតុ និងនិន្នាការដែលបានទស្សន៍ទាយក្នុងគោលដៅណែនាំអំពីរបរចិញ្ចឹមជីវិតជំនួសឬកែប្រែ។

ការវាយតម្លៃនេះត្រូវបានចាត់ទុកជាធាតុចេញ២.៤ នៃ CARP។ កិច្ចការនេះបានផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ CCCA និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានានៅថ្នាក់ខេត្ត និងថ្នាក់ឃុំពីខែមេសា-មិថុនា ឆ្នាំ២០១២។

ការវាយតម្លៃពេញលេញ - "ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះនិងហានិភ័យរបស់សហគមន៍ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរនៃប្រទេសកម្ពុជា" ខែតុលាឆ្នាំ២០១២ -អាចចម្លងចេញពីវេបសាយរបស់ CARP (www.czmcam.org).

៤.១ ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យ

ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះនិងហានិភ័យនៅឃុំព្រៃនប់ពាមក្រសោប និងទួលគគីរ បានផ្តោតលើសេណារីយ៉ូហានិភ័យ ដែលអាចកើតមានចំនួនបួន ពោលគឺការបាត់បង់ដំណាំនៅក្នុងរដូវវស្សា ការបាត់បង់ដំណាំនៅរដូវប្រាំង ការបាត់បង់សត្វចិញ្ចឹម និងការបាត់បង់ឱកាសធ្វើនេសាទ។ លើសពីនេះគួរកត់សំគាល់ថាការវាយតម្លៃនេះផ្តោតលើប្រភពនៃប្រាក់ចំណូលបច្ចុប្បន្ន។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃមានសង្ខេបដូចខាងក្រោម៖[2]

ឃុំពាមក្រសោប

ដំណាំនៅរដូវវស្សា៖សេណារីយ៉ូហានិភ័យដែលទាក់ទងនឹងការបាត់បង់ផលដំណាំនៅក្នុងរដូវវស្សាត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានហានិភ័យកម្រិតមធ្យមរហូតដល់ឆ្នាំ២១០០។ ទោះបីកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងកំណើន ការធ្លាក់ភ្លៀងនឹងមានឥទ្ធិពលមកលើដីដាំដំណាំ និងទឹកជំនន់ក៏ដោយដំណាំ (ស្រូវ) មានតួនាទីតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ជាប្រភពប្រាក់ចំណូលសម្រាប់សមាជិកសហគមន៍។ ជាក់ស្តែងនៅពាមក្រសោបមានតែផ្ទៃដីត្រឹមប៉ុន្មានហិកតាប៉ុណ្ណោះដែលអាចដាំដំណាំបាន។ ដូច្នេះបើទោះជាមានភវនីយភាពកម្រិតខ្ពស់ដែលដំណាំ (នៅក្នុងរដូវវស្សា) នឹងត្រូវបាត់បង់ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏ដោយ ផលវិបាកពីបញ្ហានេះអាចធ្ងន់ធ្ងរខ្លាំងណាស់។

ដំណាំនៅរដូវប្រាំង៖សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់ដំណាំនៅក្នុងរដូវប្រាំង ត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានហានិភ័យកម្រិតទាប។ ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងផ្នែកខាងលើ មានតែផ្ទៃដីតិចតួចប៉ុណ្ណោះដែលអាចដាំដំណាំបាន។ ដូច្នេះវាអាចនឹងមានការប៉ះទង្គិចមិនសូវធ្ងន់ធ្ងរឡើយសម្រាប់គ្រួសារនានានៅពាមក្រសោប។

ការចិញ្ចឹមសត្វ៖សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់សត្វចិញ្ចឹមត្រូវបានវាយតម្លៃថា មានហានិភ័យកម្រិតទាប។ នៅពាមក្រសោបសត្វចិញ្ចឹមមិនមានតួនាទីសំខាន់ជាប្រភពប្រាក់ចំណូលឡើយ។ ដោយពិចារណាអំពីចំណុចនេះទាំងភវនីយភាព និងផលវិបាកនៃការបាត់បង់សត្វចិញ្ចឹមមិនមានកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរឡើយ។

---

[2] តារាងម៉ាទ្រិកលទ្ធផល វិធីសាស្ត្រដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់ការវាយតម្លៃក៏ដូចជា ស្ថានភាពនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅក្នុងឃុំគោលដៅ អាចចម្លងចេញពី "ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់សហគមន៍ និងហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា", ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១២។

ការនេសាទ៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់ឱកាសធ្វើនេសាទត្រូវបានវាយតម្លៃថា មានកម្រិតខ្ពស់នៅក្នុងរយៈពេលវែង។ កំណើនសីតុណ្ហភាព (សមុទ្រនិងខ្យល់) ការឡើងជូរនៃទឹកសមុទ្រ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងបរិមាណច្រើននៃទឹកភ្លៀងត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថានឹងបង្កការបាត់បង់យ៉ាងច្រើនសម្រាប់ព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងទីជម្រកដទៃទៀតដែលផ្តល់ជាកន្លែងជ្រកកោន និងអាហារសម្រាប់ត្រីក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ ការវិវត្តទាំងនេះនឹងធ្វើឲ្យមានការប្រែប្រួលអវិជ្ជមានមកលើរបាយ និងផលិតភាពមច្ឆជាតិក៏ដូចជាមកលើបរបចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជននៅពាមក្រសោបផងដែរ ដោយហេតុថាអ្នកភូមិជិត៩៥% ធ្វើនេសាទ ចំណែកគ្រួសារ ៦៤% មានការនេសាទជាមុខរបរចំបង។

សេណារីយ៉ូហានិភ័យទាក់ទងនឹងការបាត់បង់ឱកាសធ្វើនេសាទ ត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានកម្រិតខ្ពស់នៅពេលជិតដល់ឆ្នាំ២១០០។ ពាមក្រសោបផ្សំភាគច្រើនដោយទឹក និងព្រៃកោងកាង ហើយការនេសាទគឺជាប្រភពសំខាន់នៃប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ប្រជាជន។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (និងជាពិសេសកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ) ទំនងជាបង្កការបាត់បង់យ៉ាងធំធេងចំពោះទីជម្រកនានា (ជាពិសេសព្រៃកោងកាង) ដែលផ្តល់ទីជម្រក និងចំណីសម្រាប់ត្រី។ ការវិវត្តបែបនេះទំនងជាធ្វើឲ្យមានការប្រែប្រួលអវិជ្ជមានមកលើរបាយ និងផលិត-ភាពនៃការនេសាទ ដូច្នេះមកលើបរបចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏នៅមានលទ្ធភាពដែលព្រៃកោងកាងអាចនៅបន្តលូតលាស់នៅក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ ឬត្រូវឡើងគោក។ ស្ថានភាពនេះអាស្រ័យលើអត្រានៃកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងថាតើមានកំណកល្បាប់គ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយមានភាពមិនប្រាកដប្រជាខ្លះៗអំពីថាតើសេណារីយ៉ូនេះនឹងកើតឡើង ឬយ៉ាងណា។ ក្នុងន័យនេះភាវនីយភាពនៃការបាត់បង់ឱកាសនេសាទមិនសូវមានទំហំធំធេងដូចផលវិបាកឡើយ។ ដូច្នេះពាមក្រសោបត្រូវបានចាត់ទុកក្នុងជំពូកហានិភ័យកម្រិតខ្ពស់។

លក្ខណៈទូទៅ៖ បច្ចុប្បនេះមានសម្ពាធដែលគ្មាននិរន្តរភាពមកលើភាវៈរស់ក្នុងសមុទ្រនៅពាមក្រសោម។ មិនត្រឹមតែអ្នករស់នៅទីនេះប៉ុណ្ណោះទេដែលរងការគំរាមកំហែងពីការប្រែប្រួលរបបអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែប្រភពប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេ ការនេសាទក៏ស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់ផងដែរ មួយផ្នែកគឺដោយសារការនេសាទហួសកម្រិត (និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការប្តូរភូមិពាមក្រសោបមកក្នុងដែនដីគោកអាចផ្តល់ឱកាសសម្រាប់បង្កើនលទ្ធភាពរកប្រាក់ចំណូលពីការដាំដំណាំលើដីនៅក្រោយផ្ទះផងដែរ។ គួរកត់សំគាល់ថាអ្នកភូមិបានចាត់ចែងខ្លួនឯងដើម្បីធ្វើអេកូទេសចរណ៍ ដែលបានក្លាយជាប្រភពចំណូលមួយបែបដែលមានការទាក់ទាញ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលគំរាមកំហែងមកលើតំបន់ដែលមានសក្តានុពលខាងទេសចរណ៍ផងដែរនោះ (ភាគច្រើនគឺព្រៃកោងកាង) និរន្តរភាពរយៈពេលវែងនៃសកម្មភាពនេះក៏ងាយរងគ្រោះផងដែរ។ ក្រៅពីនេះមានហានិភ័យនៃការជន់លិចដោយសារទឹកប្រៃលើកលែងតែសាងសង់ទំនប់ការពារទឹកប្រៃនឹងធ្វើឲ្យសកម្មភាពដាំដំណាំតាមធម្មតាមិនអាចប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ ចំណែកផ្ទះសំបែងក៏អាចត្រូវប្តូរទៅក្នុងឃុំជិតខាងផងដែរ។

ឃុំទួលគគីរ

ដំណាំនៅក្នុងរដូវវស្សា៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់ដំណាំនៅរដូវវស្សា ត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងរយៈពេលវែង។ នៅទួលគគីរប្រភពសំខាន់បំផុតនៃប្រាក់ចំណូលគឺស្រូវ (ច្រើនជាងពាក់កណ្តាលនៃប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសារគឺបានមកពីដំណាំ)។ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រអាចបង្កជាការជន់

លិចដីដាំដំណាំ។ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រក៏មានឥទ្ធិពលមកលើគុណភាពដី និងទឹកក្រោមដីផងដែរ ដោយសារតែការឡើងប្រៃ។ ទឹកភ្លៀងក៏ត្រូវបានទស្សន៍ទាយថានឹងកើនឡើងផងដែរទៅអនាគត។ ការធ្លាក់ភ្លៀងកាន់តែញឹកញាប់ និងខ្លាំងជាងមុននឹងបង្កើនលទ្ធភាពនៃការជន់លិចផងដែរ ដែលនឹងធ្វើឲ្យខូចខាតផលដំណាំ។ ដូច្នេះការបាត់បង់ដំណាំ(ស្រូវ) នឹងបង្កផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់ទួលគគីរ។

ដំណាំនៅរដូវប្រាំង៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់ផលដំណាំនៅរដូវប្រាំង ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានកម្រិតមធ្យមនៅក្នុងរយៈពេលវែង។ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូហានិភ័យ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រក៏ធ្វើឲ្យខូចដីដាំដំណាំផងដែរ។ កំណើនសីតុណ្ហភាពនិ ងកំណើនលទ្ធភាពនៃគ្រោះរាំងស្ងួតអាចបង្កើនតម្រូវការឲ្យមានការស្រោចស្រព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថាវាគ្រាន់តែជាដំណាំបំពេញបន្ថែមដែលដាំនៅក្នុងរដូវប្រាំង (ពោលគឺបន្លែ) ផលវិបាកនៃការបាត់បង់ផលដំណាំទាំងនេះនឹងមិនធ្ងន់ធ្ងរឡើយ បើទោះជាភវនីយភាពនៃសេណារីយ៉ូនេះមានហានិភ័យកម្រិតខ្ពស់ក៏ដោយ។

ការចិញ្ចឹមសត្វ៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់សត្វចិញ្ចឹមត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថា ស្ថិតក្នុងជំពូកហានិភ័យកម្រិតមធ្យមនៅក្នុងរយៈពេលវែង។ ការធ្លាក់ភ្លៀងកាន់តែញឹកញាប់ និងខ្លាំងជាងមុន នឹងបង្កើនភវនីយភាពនៃទឹកជំនន់។ កំណើនកំពស់ទឹកជំនន់នឹងធ្វើឲ្យខូចគុណភាពដី និងទឹកដែលនឹងមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសុខភាពសត្វចិញ្ចឹមជារួម។ កំណើនសីតុណ្ហភាព និងរលកកំដៅនាំឲ្យមានកំណើននៃការគំរាមកំហែងមកលើសត្វចិញ្ចឹមដែលរងគ្រោះពីសម្ពាធនៃកំដៅ។ ផលវិបាកនៃការបាត់បង់សត្វចិញ្ចឹមអាចមានកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរមកលើរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅទួលគគីរ ដោយសារសត្វចិញ្ចឹមមិនត្រឹមតែជាប្រភពចំបងនៃប្រាក់ចំណូលប៉ុណ្ណោះទេ (សត្វចិញ្ចឹមផ្តល់ជាប្រភពចំណូលមួយភាគប្រាំ) ប៉ុន្តែក៏សំខាន់ផងដែរនៅក្នុងវដ្តនៃកម្លាំងពលកម្មជារួមនៅក្នុងកសិកម្ម។ ប៉ុន្តែភវនីយភាពនៃការកើនឡើងនៃសេណារីយ៉ូហានិភ័យនេះ មិនមានទំហំធំឡើយ ដូច្នេះមានហានិភ័យកម្រិតមធ្យម។

ការនេសាទ៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការនេសាទ ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណមានកម្រិតមធ្យមនៅក្នុងរយៈពេលវែង។ កំណើនសីតុណ្ហភាព (ទឹកសមុទ្រ និងខ្យល់) ការឡើងជួរនៃទឹកសមុទ្រ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងបរិមាណច្រើននៃទឹកភ្លៀង ត្រូវបានទស្សន៍ទាយថានឹងបង្កការបាត់បង់យ៉ាងច្រើនចំពោះព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងទីជម្រកនានាដែលផ្តល់ជាកន្លែងជ្រកកោន និងចំណីសម្រាប់មច្ឆជាតិក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថាការនេសាទនៅទួលគគីរគ្រាន់តែជាប្រភពប្រាក់ចំណូលបន្ថែម ពោលគឺដំណាំបន្ទាប់បន្សំផលវិបាកមិនទំនងជាធ្ងន់ធ្ងរឡើយ។

ឃុំព្រៃនប់

ដំណាំនៅក្នុងរដូវវស្សា៖ លទ្ធភាពក្នុងការបាត់បង់ដំណាំ (ស្រូវ)នៅក្នុងរដូវវស្សាត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរនៅពេលខិតទៅជិតឆ្នាំ២១០០។ សេណារីយ៉ូចំនួនពីរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានទស្សន៍ទាយថាមានឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់មកលើប្រការនេះ។ ជាបឋមកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រអាចបង្កឲ្យជន់លិចដីដាំដំណាំ។ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ក៏មានឥទ្ធិពលមកលើគុណភាពដី និងទឹកក្រោមដីផងដែរទាក់ទងនឹងការធ្វើឲ្យឡើងប្រៃទាំងដី និងទឹកក្រោមដី។ ទោះតាមទម្រង់ណាមួយក៏ដោយ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រនឹងធ្វើឲ្យខូចដីដាំដំណាំនៅព្រៃនប់។ លើសពីនេះការស្រុតដីអាចបង្កជាការគំរាមកំហែងរឹងតែធ្ងន់ធ្ងរ។ ការធ្លាក់ភ្លៀងក៏ត្រូវបានទស្សន៍ទាយថាកើនឡើងផងដែរទៅអនាគត។ ភ្លៀងធ្លាក់កាន់តែញឹកញាប់ និងកាន់តែ

ខ្លាំងនឹងបង្កើនលទ្ធភាពនៃការជន់លិចដែលធ្វើឲ្យខូចដំណាំ។ នៅព្រៃនប់ដំណាំនៅតែជាប្រភពប្រាក់ចំណូលសំខាន់តែមួយសម្រាប់គ្រួសារនានា (បីភាគបួននៃប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារនានា គឺបានពីដំណាំ)។ ដូច្នេះការបាត់បង់ដំណាំ(ស្រូវ) នឹងបង្កផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់ព្រៃនប់ ដូចកម្រិតភវនីយភាពខ្ពស់ ដែលអាចកើតឡើងក្នុងសេណារីយ៉ូហានិភ័យនេះផងដែរ។

ដំណាំនៅក្នុងរដូវប្រាំង៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃការបាត់បង់ដំណាំនៅក្នុងរដូវប្រាំង ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាមានហានិភ័យកម្រិតមធ្យមនៅពេលឈានជិតដល់ឆ្នាំ២១០០។ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូហានិភ័យនេះកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រក៏អាចធ្វើឲ្យខូចដីដាំដំណាំផងដែរ។ កំណើនសីតុណ្ហភាព និងកំណើនលទ្ធភាពនៃគ្រោះរាំងស្ងួតនឹងបង្កើនតម្រូវការឲ្យមានការស្រោចស្រព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថាវាគ្រាន់តែជាដំណាំបន្ថែមដែលដាំនៅក្នុងរដូវប្រាំង (ពោលគឺបន្លែ) ផលវិបាកនៃការបាត់បង់ផលដំណាំទាំងនេះនឹងពុំមានកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរឡើយទោះបីភវនីយភាពនៃសេណារីយ៉ូហានិភ័យនេះមានកម្រិតខ្ពស់ក៏ដោយ។ ដូច្នេះវាមានហានិភ័យកម្រិតមធ្យម។

ការចិញ្ចឹមសត្វ៖ សេណារីយ៉ូហានិភ័យនៃសត្វចិញ្ចឹម ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាស្ថិតក្នុងជំពូកហានិភ័យមធ្យមកាលណាខិតកាន់តែជិតឆ្នាំ២១០០។ ការធ្លាក់ទឹកភ្លៀងកាន់តែញឹកញាប់ និងកាន់តែខ្លាំងនឹងបង្កើនភវនីយភាពនៃទឹកជំនន់។ ចំណែកគ្រោះរាំងស្ងួតកាន់តែខ្លាំងនៅរដូវប្រាំងអាចបង្កើនសម្ពាធមកលើវត្ថុមានចំណីសម្រាប់សត្វទំពារអៀង។ ប្រការនេះអាចគ្រប់គ្រងបានតាមរយៈវិធានការអភិរក្សចំណីសត្វឲ្យបានសមស្រប។ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រនឹងធ្វើឲ្យខូចគុណភាពដីនិងទឹក ដែលនឹងមានឥទ្ធិពលមកលើសុខភាពសត្វជារួមផងដែរ។ កំណើនសីតុណ្ហភាព និងរលកកំដៅនាំឲ្យមានកំណើននៃការគំរាមកំហែងមកលើសត្វចិញ្ចឹម និងធ្វើឲ្យសត្វទាំងនេះរងគ្រោះពីកំដៅ។ ផលវិបាកនៃការបាត់បង់សត្វចិញ្ចឹមនឹងមានកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរជារួម មកលើរបរចិញ្ចឹមជីវិតនានារបស់ឃុំនានានៅស្រុកព្រៃនប់ ដោយសារសត្វចិញ្ចឹមមិនត្រឹមតែត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការបរិភោគក្នុងគ្រួសារប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែជាកម្លាំងអូសទាញនៅក្នុងកសិកម្មផងដែរ។ ប៉ុន្តែភវនីយភាពនៃសេណារីយ៉ូដែលនឹងអាចកើតឡើងមិនធំឡើយ ដូច្នេះវាមានហានិភ័យកម្រិតមធ្យម។

ការនេសាទ៖ សេណារីយ៉ូនេះមានហានិភ័យកម្រិតមធ្យមកាលណាឈានទៅជិតឆ្នាំ២១០០។ កំណើនសីតុណ្ហភាព (សមុទ្រ និងខ្យល់) កំណើនជាតិជូរនៃទឹកសមុទ្រ កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងការធ្លាក់ភ្លៀងកាន់តែខ្លាំងត្រូវបានទស្សន៍ទាយថា នឹងបង្កការបាត់បង់យ៉ាងច្រើនចំពោះព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងទីជម្រកនានាដែលផ្តល់ជាកន្លែងជ្រកកោនសម្រាប់មច្ឆជាតិក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ ប៉ុន្តែដោយហេតុថាការនេសាទនៅព្រៃនប់គ្រាន់តែផ្តល់ជាប្រភពប្រាក់ចំណូលបន្ថែមលើផលដំណាំដែលជារបរចំបង ដូច្នេះផលប៉ះពាល់នេះមិនទំនងជាធ្ងន់ធ្ងរឡើយ។

៤.២ ភាពងាយរងគ្រោះ និងសមត្ថភាពបន្សាំ

មានយន្តការទប់ទល់មួយចំនួនដែលកំពុងអនុវត្តនៅតាមតំបន់គោលដៅទាំងអស់ ដូចជាការដាំដើមឈើដើម្បីការពារទល់នឹងខ្យល់ព្យុះ និងស្រះ/អាងទឹកសម្រាប់ស្តុកទឹកទុកផឹក។ អ្វីដែលគួរកត់សំគាល់ផងដែរនោះគឺការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីសារៈសំខាន់នៃការសំអាតផ្ទះ និងទីជុំវិញនៅក្រោយទឹកជំនន់ និងព័ត៌មានតាមទូរទស្សន៍ និងវិទ្យុ ដែលទាក់ទងនឹងខ្យល់ព្យុះ។ បញ្ហាទូទៅមួយនៃយន្តការទប់ទល់នៅក្នុងសហគមន៍ គឺថាពួកគេខ្វះទស្សនវិស័យសម្រាប់រយៈពេលវែង។ យុទ្ធសាស្ត្រនានាផ្តោតច្រើនពេកលើការរក្សាស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន

និងមិនបានសង្កត់ធ្ងន់គ្រប់គ្រាន់លើការកែលម្អរបរចិញ្ចឹមជីវិតសម្រាប់រយៈពេលវែងឡើយ។ យន្តការទប់ទល់មិនទំនងជាផ្សារភ្ជាប់ជាមួយដំណោះស្រាយ អំពីថាតើសហគមន៍អាចចូលរួមបែបណាឲ្យមាននិរន្តរភាពដើម្បីរស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីជុំវិញពួកគេសម្រាប់រយៈពេលវែងនោះឡើយ។

សមត្ថភាពបន្សាំសំដៅលើសមត្ថភាពនៃប្រព័ន្ធណាមួយក្នុងការកែប្រែវិធីនៃដំណើរការសមត្ថភាពដើម្បីគ្រប់គ្រង(និងកាត់បន្ថយ)ការរងឥទ្ធិពលនិង/ឬភាពងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដូច្នេះមានន័យថាប្រព័ន្ធនោះមិនត្រឹមតែទប់ទល់នឹងផលវិបាកនានានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ទាញយកផលប្រយោជន៍ពីឱកាសដែលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្ដល់ឲ្យផងដែរ។ ទោះបីសហគមន៍គោលដៅបានប្រឹងប្រែងយ៉ាងច្រើនដើម្បីប្រឆាំងនឹងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏ដោយ សមត្ថភាពបច្ចុប្បន្នដើម្បីបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគតនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរនៅតែមានកម្រិតទាបនៅឡើយ។

ការយល់ដឹងជាក់លាក់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងរបរចិញ្ចឹមជីវិតនិងថាតើគួររួមបញ្ចូលបែបណាទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំច្រើនតែមានក្នុងកម្រិតកំណត់។ ប្រការនេះអាចដោយសារតែភាពមិនប្រាកដប្រជាអំពីថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងកើតឡើងបែបណានៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ការទស្សន៍ទាយអំពីថាតើអាកាសធាតុនឹងវិវត្តបែបណា នៅពុំមានភាពជាក់លាក់នៅឡើយទេ ហើយការផ្សារភ្ជាប់ជាមួយសេណារីយ៉ូខុសៗគ្នានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាការលំបាក។ ការទស្សន៍ទាយកាន់តែច្បាស់លាស់និងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាននឹងអាចជួយកែលម្អ និងធ្វើឲ្យសហគមន៍កាន់តែអាចប្រកាន់យកវិធានការពាក់ព័ន្ធនានានៅក្នុងបរិបទនេះ។ ដូច្នេះជាការច្បាស់ណាស់ថាសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង សមត្ថភាពបន្សាំរបស់សហគមន៍គោលនៅពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ។ ជំនួយពីខាងក្រៅពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានក៏ដូចជាអាជ្ញាធរថ្នាក់ជាតិ គឺជាតម្រូវការចាំបាច់ ដើម្បីអាចឲ្យសហគមន៍ទប់ទល់បានកាន់តែប្រសើរទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានទស្សន៍ទាយ។

៤.៣ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើ ទាក់ទងនឹងការបន្សាំនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិត

តាមតែអាចធ្វើបាន រាល់ការប្រែប្រួលដែលអាចកើតឡើងត្រូវតែចាត់បញ្ចូលនៅក្នុងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ "មិនស្ដាយក្រោយ" ដូចមានចែងក្នុងឯកសារសមាសភាគ CARP ពោលគឺការប្រែប្រួលទាំងនេះនឹងមានប្រសិទ្ធភាព និងផ្ដល់ផលសូម្បីតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានទស្សន៍ទាយមិនកើតឡើងពេញលេញក៏ដោយ។ នេះក៏ដោយសារការទស្សន៍ទាយ អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយកម្រិតនៃភាព មិនប្រាកដប្រជា។

ការប្រែប្រួលដែលអាចកើតឡើងមានភាពជាក់លាក់សម្រាប់សហគមន៍គោលដៅ ពោលគឺឃុំចំនួនប្រាំមួយៈទឹកថ្លា ទឹកល្អក់ សាមគ្គី ទួលទទឹង អូរឧកញ៉ាហេង និងព្រៃនប់ នៅក្នុងស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ និងឃុំចំនួនពីរគឺពាមក្រសោប និងទួលគគីរនៃស្រុកមណ្ឌលសីមាខេត្តកោះកុង។ ទឹកប្រាក់ចំនួន ៧០០.០០០ ដុល្លាអាមេរិកសម្រាប់ការបន្សាំជារួម ត្រូវបានគ្រោងសម្រាប់សកម្មភាពបែបនេះនៅក្រោម CARP ។ ហេតុផលខាងសេដ្ឋកិច្ចនៃសកម្មភាពទាំងនេះត្រូវបានលើកឡើង ដែលទាក់ទងនឹងការវិភាគថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញដូចមានអធិប្បាយនៅក្នុងជំពូកបន្ទាប់។

សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើមានសង្ខេបខាងក្រោម (ចំពោះការពិភាក្សាពិស្ដារអំពីសកម្មភាពនានាសូមយោងទៅរបាយការណ៍វាយតម្លៃទាំងមូលខែតុលាឆ្នាំ២០១២)៖

- កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកសិកម្មចម្រុះសម្រាប់ (ក) បុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម/ជលផលនិង (ខ) គ្រួសារនានាអំពីយុទ្ធសាស្ត្របន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្រិតខុសៗគ្នា និងកសិកម្មចម្រុះ (ការរួមបញ្ចូលដំណាំការចិញ្ចឹមសត្វត្រីទឹក) នៅសហគមន៍គោលដៅចំនួន៧។ សកម្មភាពទាំងនេះអាចអនុវត្តបន្តពីការវិភាគប្រព័ន្ធក្សេត្របរិស្ថាន (វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃជនបទដោយមានការចូលរួមដែល MAFF ប្រើប្រាស់) ប្រសិនបើចាំបាច់។
- គម្រោងសហគមន៍ព្រៃឈើក្រោមកិច្ចសហការជាមួយរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ក្នុងករណីដែលមានលទ្ធភាពអនុវត្តនៅទទួលគគីរ។ ប្រការនេះ អាចរាប់បញ្ចូលសិទ្ធិលែងសត្វឲ្យស៊ីស្មៅ សម្រាប់សត្វចិញ្ចឹមនៅក្នុងទីព្រៃក៏ដូចជាក្នុងថ្នាលបណ្តុះកូនឈើផងដែរ។ ទំនាក់ទំនងនៃសហគមន៍ព្រៃឈើទៅនឹងការបន្សុំនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺថា ការដាំដើមឈើអាចជាវិធានការមួយសម្រាប់ការពារផ្ទះ ការពារទំនប់ មិនឲ្យហូរច្រោះ ផ្តល់អុស និងផ្លែឈើក៏ដូចជាប្រភពប្រាក់ចំណូលផងដែរ ក្នុងករណីមានដីសមស្រប (ដូចនៅទួលគគីរ)។
- គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅពាមក្រសោបក្រោមកិច្ចសហការជាមួយរដ្ឋបាលជលផល ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការពង្រឹងវិធានការខាងផ្លូវច្បាប់និងការពង្រឹងការអនុវត្ត។ ការពាក់ព័ន្ធនៃសហគមន៍នេសាទជាមួយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺថាគេទំនងជាត្រូវការឲ្យមានការអភិវឌ្ឍវិស័យនេសាទរួមជាមួយវិធានការកំហិតលើការនេសាទដើម្បីកែតម្រូវរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍ដែលជាអ្នកនេសាទ។
- ការពង្រឹងការងារអនុវត្តក្នុងការគ្រប់គ្រង និងថែទាំទំនប់ប្រព័ន្ធដោះទឹក និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពក្រោមកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយមសម្រាប់ព្រៃនប់ និងទួលគគីរ។[3]
- ការលើកកំពស់និងការបង្កើនវត្តមានពូជដំណាំដែលឆាប់ឲ្យផលជាពិសេសស្រូវស្រាលនៅរដូវវស្សាអាចនាំឲ្យមានការប្រមូលផលមុនពេលចាប់ផ្តើមនៃជំនន់ធ្ងន់ធ្ងរ និងការឡើងខ្ពស់នៃទឹកសមុទ្រនៅក្នុងឃុំទាំងប្រាំ។ ភាពខុសគ្នាបែបនេះត្រូវតែយកមកសាកល្បង (ដោយមិនមែនកសិករជាអ្នកបង់ថ្លៃឡើយ) នៅក្នុងទីតាំងជាក់លាក់ដើម្បីឲ្យដឹងថាតើវាមានប្រសិទ្ធភាពដែរឬទេ។
- ការជម្រុញឲ្យមានការចិញ្ចឹមសត្វកាន់តែច្រើននៅក្នុងឃុំទាំងប្រាំដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទុនបង្វិលសម្រាប់កែលម្អពូជសត្វត្រូវបានសាកល្បងដោយជោគជ័យនៅកម្ពុជាឡាវ និងកន្លែងផ្សេងទៀត។ នេះជាការឆ្លើយតបនឹងកំណើនបញ្ហាទឹកជំនន់ដោយសារគេអាចជន្លៀសសត្វចិញ្ចឹមបាន។
- អាចជម្រុញការអភិរក្សទឹកនៅក្នុងស្រែ និងវិធីគ្រងទឹកទុកក្នុងស្រែជាសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញជាច់ដោយឡែកដែលត្រូវធ្វើការសម្រេច។

---

[3]ការបង្កើនកំពស់និងពង្រីកប្រព័ន្ធទំនប់ការពារដែលមានស្រាប់ក៏ដូចជាការគិតគូរអំពីលក្ខខណ្ឌដោះទឹកនិងការបូមទឹកជាពិសេសសម្រាប់តំបន់ព្រៃនប់ប៉ុន្តែក៏សម្រាប់ទំនប់ក្នុងខេត្តកោះកុងផងដែរត្រូវអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលបានសម្ភាសចាត់ទុកថាជាយន្តការបន្សុំចំបង។លើកលែងតែអាចរកឃើញដំណោះស្រាយដែលមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងបរិបទនេះបើពុំនោះទេគេលំបាកក្នុងការគិតថាសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានរកឃើញនឹងមាននិរន្តរភាពប្រសិនបើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដូចដែលបានទស្សន៍ទាយពិតជាកើតឡើងមែន។ក្រុមប្រឹក្សាឃុំទាំងអស់ដែលជាគោលដៅបានឯកភាពជាមួយកង្វល់នេះហើយមុខសញ្ញាជាអ្នកទទួលផលពីសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនេះអាចមិនសូវចាប់អារម្មណ៍ប្រសិនបើការគិតគូរអំពីប្រព័ន្ធទំនប់ទាំងនេះមិនត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាពសម្រាប់ការដោះស្រាយ។ ដូច្នេះកង្វល់ជាទូទៅនេះត្រូវបានមើលឃើញថាកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរជាងអ្វីដែលបានទទួលស្គាល់មកទល់ពេលនេះ។

រយៈពេលខ្លីនៃគម្រោងនេះ (CARP ចាប់នៅត្រឹមានសទី១ឆ្នាំ២០១៤) បង្កជាការប្រឈមមួយដោយសារអោចអនុញ្ញាតឲ្យមានតែមួយរដូវដាំដំណាំ (ឆ្នាំ២០១៣) សម្រាប់ការអនុវត្ត។ រយៈពេលអនុវត្តខ្លីបែបនេះមិនធម្មតាឡើយសម្រាប់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលតាមធម្មតាត្រូវការពី៣ទៅ៥ឆ្នាំដើម្បីអនុវត្ត។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការអនុវត្តសកម្មភាពបង្ហាញដែលលើកស្នើឡើងនេះនឹងនៅតែអាចចាប់ផ្តើមតាមការគ្រោងទុកនៅក្នុងតំបន់គោលដៅ។ ប៉ុន្តែជាការល្អប្រសិនបើមានពេលបន្ថែមទៀតសម្រាប់អនុវត្តបន្តកែលម្អលទ្ធផលអនុវត្តមេរៀនដែលទទួលបាន និងប្រមូលយកលទ្ធផលក៏ដូចជាដើម្បីពង្រីកសមត្ថភាពដែលបានបង្កើតឡើងទៅតំបន់ដទៃផងដែរ។

៥. ការវិភាគថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញ

ជំពូកនេះគឺជាសេចក្តីសង្ខេបអំពីការវិភាគទិដ្ឋភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមនៃថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញសម្រាប់ជម្រើសនានានៃការអនុវត្តកសិកម្មដែលកែប្រែខុសពីមុនដែលមិនងាយរងគ្រោះដោយសារផលប៉ះពាល់នៃអថេរអាកាសធាតុ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ការវិភាគនេះបានធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ ២០១២ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណអំពីសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមនៃសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ ដែលបានលើកស្នើក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពី "ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យរបស់សហគមន៍ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា" ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២ ដែលមានសង្ខេបនៅក្នុងជំពូកមុននេះ។ ការវិភាគនេះបានធ្វើឡើងជាធាតុចេញ ២.៥ នៃ CARP។

ការវិភាគពេញលេញ ពោលគឺ "ការវិភាគថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញពីការធ្វើកសិកម្មតាមវិធីកែប្រែសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ អាចចម្លងចេញពីវេបសាយ CARP (www.czmcam.org)។

៥.១ ទិដ្ឋភាពរួមនៃសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើសម្រាប់ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច

សកម្មភាពដែលបានជ្រើសយកចំនួនប្រាំដូចខាងក្រោមនេះត្រូវបានលើកយកមកវិភាគសេដ្ឋកិច្ច៖

១. កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអំពីកសិកម្មចម្រុះដល់ (ក) បុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម និង (ខ) គ្រួសារ/ខ្នងផ្ទះ អំពីយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលិតកម្មចម្រុះ (ការរួមបញ្ចូលដំណាំ ការចិញ្ចឹមសត្វ ត្រី ទឹក) នៅក្នុងឃុំគោលដៅ ៧-៨។ មុននេះអាចមានការវិភាគក្សេត្របរិស្ថាន (ដែលជាវិធីសាស្ត្រមួយ ប្រើប្រាស់ដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF) ជាផ្នែករួមមួយនៃកម្មវិធីនេះ។

២. គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅពាមក្រសោប ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយរដ្ឋបាលជលផល ជាពិសេសដើម្បីពង្រឹងវិធានការច្បាប់ និងពង្រឹងការអនុវត្ត។ ទំនាក់ទំនងនៃសហគមន៍នេសាទជាមួយការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្ហាញថា គេទំនងជាត្រូវការនូវការអភិវឌ្ឍជាទូទៅខាងការនេសាទ និងវិធានការច្បាប់ ដើម្បីកែសម្រួលមុខរបររបស់សហគមន៍អ្នកនេសាទ។

៣. ការលើកកំពស់ និងបង្កើនវត្តមានពូជដំណាំដែលឆាប់ផ្តល់ផល ជាពិសេសស្រូវស្រាលរដូវវស្សា អាចសម្រួលដល់ការប្រមូលផលមុនពេលទឹកជំនន់ធំមកដល់ និងការឡើងកំពស់ទឹកសមុទ្រនៅក្នុងឃុំ

គោលដៅ។ គេត្រូវសាកល្បងពូជដំណាំបែបនេះ(ដោយកសិករមិនមែនជាអ្នកបង់ខាត)នៅក្នុងទីតាំងជាក់លាក់ដែលទំនងជាមានប្រសិទ្ធភាព។

៤. លើកកំពស់ការចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុងឃុំចំនួន ៥ ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទុនបង្វិលសម្រាប់កែលម្អពូជជាបន្តបន្ទាប់ ដែលបានសាកល្បងដោយជោគជ័យនៅកម្ពុជា ឡាវ និងកន្លែងដទៃ។ នេះជាវិធានការឆ្លើយតប ទៅនឹងបញ្ហាទឹកជំនន់ ដោយសារគេអាចចល័តសត្វចិញ្ចឹមបាន។

៥. លើកកំពស់ការអភិរក្សទឹកនៅក្នុងស្រែ ការត្រងទឹកភ្លៀងទុកក្នុងកសិដ្ឋាន។

របាយការណ៍ "វាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២ បានលើកស្នើសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញពីរបន្ថែមទៀតដូចខាងក្រោម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចលើសកម្មភាពទាំងនេះមិនធ្វើបានឡើយ ដោយសារតែខ្វះទិន្នន័យ។

i. គម្រោងសហគមន៍ព្រៃឈើក្រោមកិច្ចសហការជាមួយរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ដែលមានលទ្ធភាពអាចអនុវត្តបាននៅទួលគគីរ។ គម្រោងនេះអាចរាប់បញ្ចូល សិទ្ធិក្នុងការលែងសត្វឲ្យស៊ីស្មៅ សម្រាប់សត្វចិញ្ចឹមនៅក្នុងដែនដីព្រៃ ក៏ដូចជា ថ្នាលបណ្ដុះកូនឈើផងដែរ។ ទំនាក់ទំនងរវាងសហគមន៍ព្រៃឈើជាមួយការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្ហាញថា ការដាំដើមឈើអាចជាវិធីមួយសម្រាប់ការពារដំណាំ និងផ្ទះ ការពារស្ថិរភាពទំនប់ ផ្តល់អុស និងផ្លែឈើ ក៏ដូចជា ការផ្តល់ប្រាក់ចំណូល នៅក្នុងករណីដែលមានដីសមស្រប (ដូចជានៅទួលគគីរ)។

ii. ពង្រឹងការថែទាំទំនប់សហគមន៍ ការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធដោះទឹក និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពក្រោមកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម - សម្រាប់ព្រៃនប់ និងទួលគគីរ។

ជាទូទៅ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើសម្រាប់ CARP ទាំងនេះ អាចអធិប្បាយថា៖

- ផ្សំដោយវិធានការភាគច្រើនសម្រាប់ទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលស្នើឡើងដោយឃុំគោលដៅ និងមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចាត់ចែងអនុវត្តដែលបានលើកស្នើនៅត្រូវពិភាក្សាបន្ថែមជាមួយភាគីទាំងនេះ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតផងដែរ។ (ប៉ុន្តែមិនបានរាប់បញ្ចូលការជួសជុលប្រព័ន្ធទំនប់ឡើយ ដែលបង្ហាញច្បាស់ថាជាជាអាទិភាពទីមួយសម្រាប់ឃុំគោលដៅ។ កង្វល់នេះត្រូវបានរក្សាទុកសម្រាប់ផ្នែកដទៃនៃ CARP ទៅតាមការឯកភាពគ្នា)។
- អាទិភាពកំណត់ជាមុនមួយ (នៅមុនការគណនា) ត្រូវបានរំពឹងថាអាចផ្តល់ផលចំណេញយ៉ាងច្រើនខាងសង្គម បរិស្ថាន សេដ្ឋកិច្ច និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតជាទូទៅ ទន្ទឹមនឹងអាចបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានទស្សន៍ទាយផងដែរ។
- ជាទូទៅ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញបង្កជាហានិភ័យតិចតួចសម្រាប់ការអនុវត្ត ជាពិសេសសម្រាប់គ្រួសារដែលពាក់ព័ន្ធ - ដោយសារតែគំរូនៃការអនុវត្តដែលបានលើកស្នើត្រូវបានសាកល្បងដោយជោគជ័យនៅក្នុងកាលៈទេសៈប្រហែលគ្នានេះ
- ត្រូវបានរំពឹងថាមានលក្ខខណ្ឌធនធានប្រាកដប្រជា
- ត្រូវបានរំពឹងថាអាចអនុវត្តបានពីសំណាក់ស្ថាប័ន និងដៃគូពាក់ព័ន្ធ និងដែលបានកត់សំគាល់ ហើយក្នុងករណីពាក់ព័ន្ធ ក៏មានការលើកស្នើវិធានការកសាងសមត្ថភាពផងដែរ។

ចំពោះវិធីសាស្ត្រទម្រង់រួម និងការប៉ាន់ប្រមាណអំពីទិដ្ឋភាពសេដ្ឋកិច្ចនៃថ្លៃចំណាយ សូមយោងទៅរបាយការណ៍វិភាគពេញលេញនៃសំណើសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ។

៥.២ សេចក្តីសង្ខេបថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញ និងការពិចារណាដទៃទៀត

ជារួមផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច និងការចំណាយនិងផលចំណេញខាងសង្គម ដែលបង្ហាញជូនដូចខាងក្រោមនេះ ចង្អុលបង្ហាញពីបុរេសនាល្អសម្រាប់ការសម្រេចបាននូវកំណែលម្អជាច្រើន នៃរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍គោលដៅ (ចំពោះសេចក្តីពិស្តារសូមអានរបាយការណ៍វិភាគទាំងមូលខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០១២)។

ផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច

សេចក្តីសង្ខេបការប៉ាន់ស្មានចំណាយសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពក្នុង CARP

សកម្មភាព	សេចក្តីពិពណ៌នា	ចំនួន ($)
សកម្មភាព១	កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកសិករអំពីការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលិតកម្មចម្រុះក្នុងឃុំចំនួន ៧	១៩៨.០០០
សកម្មភាព ២	គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅពាមក្រសោប ខេត្តកោះកុង	៤២.០០០
សកម្មភាព៣	ការសាកល្បងពូជដំណាំតាមកសិដ្ឋាន ការអនុវត្តបង្ហាញ និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការជ្រើសរើសពូជក្នុងឃុំចំនួន ៧	៣២.០០០
សកម្មភាព៤	ប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមសត្វដោយតាមរយៈទុនបង្វិលក្នុងឃុំចំនួន ៧	២២៥.០០០
សកម្មភាព៥	សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញអំពីការអភិរក្សទឹក ការត្រងទឹកទុក និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូច	៥០.០០០
សរុប		៥៤៧.០០០

សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានកត់សំគាល់ ១-៥ សុទ្ធសឹងផ្តល់ផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ CARP និងគ្រួសារដែលចូលរួម។ ការគណនាបានបង្ហាញពីលក្ខខណ្ឌល្អ និងទំនងជារក្សាបានអត្រាខ្ពស់នៃផលចំណេញ សូម្បីតែការសន្មតិអំពីកម្រិតប្រាក់ចំណូល និងអត្រានៃការទទួលយកទាបជាងច្រើនធៀបនឹងការរំពឹងទុកក៏ដោយ។

បើគិតពីលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ច សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានវិភាគ បានប្រៀបធៀបដូតទៅ៖

<u>ការប្រៀបធៀបផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច</u>

សកម្មភាពបង្ហាញ	ផ្តល់ផលផ្ទាល់ដល់គ្រួសារនានា	អត្រាចំណូលផ្ទៃក្នុង	តម្លៃបច្ចុប្បន្នសុទ្ធនៃការវិនិយោគ	ផលចំណេញក្នុងគ្រួសារនីមួយៗ
១និង៣៖ FFS	១២០០	១៩៣ %	១,៧ លានដុល្លា	១៤១៧ដុល្លា
២៖ ពាមក្រសោប	២៧៧	៦០%	០,៥ លានដុល្លា	១៨០៦ដុល្លា

៤. ការចិញ្ចឹមសត្វ	៦០០	៣១%	0,៣ លានដុល្លា	៥០០ដុល្លា
៥. ការត្រងទឹកទុក	២០០	៥៦%	0,១ លានដុល្លា	៥០០ដុល្លា

ជាការច្បាស់ណាស់ថា សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញទាំង5នៅក្នុងការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាបេក្ខភាពពិតប្រាកដសម្រាប់ការអនុវត្ត ដោយសារវាសុទ្ធតែជាការវិនិយោគដែលផ្តល់ផលចំណេញ។ នៅក្នុងករណីដែលមានមូលនិធិក្នុងកម្រិតកំណត់ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញរួមគ្នា ១ និង៣ គួរតែបានលើកយកមកអនុវត្ត បន្ទាប់មកសកម្មភាព ២ ពោលគឺ គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅពាមក្រសោបដែលជាអាទិភាពទី ២។ ប្រសិនបើមានធនធានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការវិនិយោគបន្ថែម គេគួរអនុវត្តសកម្មភាពទី ៤ ផងដែរ។

ថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញខាងសង្គម

សកម្មភាពដែលលើកស្នើសម្រាប់ការអនុវត្តបង្ហាញសុទ្ធតែស្របគ្នាជាមួយអាទិភាព ដែលតំណាងសហគមន៍បានលើកឡើង និងពង្រឹងជាបន្ថែមនូវយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលមានស្រាប់។ ដូច្នេះ ថ្លៃចំណាយខាងសង្គមមានកម្រិតកំណត់ ប៉ុន្តែផលចំណេញសង្គមនៃសកម្មភាពដែលលើកស្នើមានច្រើន ដោយសារតែសំណើសកម្មភាពទាំងនេះគាំទ្រដល់អាទិភាពដែលសហគមន៍បានលើកឡើង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គេអាចកត់សំគាល់បានថា សំណើពង្រីកការចិញ្ចឹមសត្វ (ជាពិសេស សត្វតូចៗ) និងការដាំបន្លែ អាចបន្ថែមសម្ពាធមកលើកម្លាំងពលកម្មរបស់ស្ត្រី ដោយសារតែសកម្មភាពទាំងនេះ តាមប្រពៃណី ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ស្ត្រី។ នេះជាកិច្ចការមួយដែលត្រូវលើកយកមកពិចារណាផងដែរនៅក្នុងពេលអនុវត្ត។

ក្រៅពីនេះ មានផលចំណេញបន្ថែមដែលពិបាកគណនា។ ជាសង្ខេប ផលចំណេញទាំងនោះរួមមាន៖

សម្រាប់សកម្មភាព ១ នៃការអនុវត្តបង្ហាញនេះគឺ៖

មានផលចំណេញបន្ថែមផ្សេងទៀតដែលពិបាកគណនា។ ជាសង្ខេប ផលចំណេញទាំងនោះរួមមាន៖

សម្រាប់សកម្មភាព ១ នៃការអនុវត្តបង្ហាញគឺ៖

- ការថយចុះនៃសម្ពាធមកលើបរិស្ថាន ក៏ដូចជា សុខភាពសត្វ និងមនុស្ស តាមរយៈការជម្រុញឲ្យប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យានៃវិធានការចម្រុះការពារដំណាំ (IPM) ដែលបានបង្ហាញថា អាចកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំកំចាត់សត្វចង្រៃពី ៧០-៩០% ឧទា. នៅបង់ក្លាដែស (ការសិក្សាឥទ្ធិពលដោយដានីដា ឆ្នាំ២០០៣)។
- ការជម្រុញការផលិតបន្លែ ដែលទំនងជាជួយបង្កើនអាហារូបត្ថម្ភ ក៏ដូចជាប្រាក់ចំណូល សម្រាប់គ្រួសារដែលចូលរួម។

សម្រាប់សកម្មភាព៣ នៃការអនុវត្តបង្ហាញនេះគឺ៖

- កំណែលម្អការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន តាមរយៈវិធានការដែលមាននិរន្តរភាពសម្រាប់ការផលិតចំណីស្ងួត ដែលមានគោលដៅបញ្ចៀសការលែងសត្វឲ្យស៊ីស្មៅច្រើនហួសកម្រិត។
- កំណែលម្អអាហារូបត្ថម្ភរបស់គ្រួសារដែលចូលរួម តាមរយៈការទទួលបានផលិតផលពីសត្វចិញ្ចឹម។

សមត្ថភាពបន្ស៊ាំ

សមត្ថភាពរបស់សហគមន៍ដើម្បីបន្ស៊ាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានគិតគូររួចមកហើយនៅក្នុង "របាយការណ៍វាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យរបស់សហគមន៍ ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជាខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ (សង្ខេបក្នុងជំពូក ៤)។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយឡែក ដើម្បីឲ្យស្របគ្នាជាមួយសមត្ថភាពបន្ស៊ាំរបស់សហគមន៍។

សមត្ថភាពស្ថាប័ន

សកម្មភាពសាកល្បងដែលលើកស្នើឡើងទាំងអស់អាចអនុវត្តទៅបាន អាស្រ័យលើកិច្ចសហការរលូនរវាង CARP, ក្រសួងបរិស្ថាន (MoE) និងស្ថាប័នដទៃទៀតនៃរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេស ស្ថាប័ននានាចំណុះ MAFF; ដែលរួមទាំង មន្ទីរកសិកម្ម ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល និងមន្ទីរធនធានទឹក និងឧតុនិយមផងដែរ។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរក្រសួងបែបនេះនៅកម្ពុជា មិនសុទ្ធតែមានដំណើរការបានរលូនដូចដែលចង់បានឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងន័យនេះដើម្បីទទួលជោគជ័យ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការចាំបាច់ត្រូវធ្វើឡើងឲ្យទាន់ពេលវេលា និងសមស្របផងដែរ។

រយៈពេលខ្លីសម្រាប់ការអនុវត្ត

មានការគូសបញ្ជាក់រួចមកហើយថា សមាសភាគ CARP នឹងត្រូវបញ្ចប់នៅចុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៤ ដូច្នេះអនុញ្ញាតឲ្យមានពេលត្រឹមតែមួយរដូវដាំដំណាំ (រដូវវស្សាឆ្នាំ២០១៣) សម្រាប់ការអនុវត្តសកម្មភាពបង្ហាញទាំងនេះ។ នេះមិនមែនជាស្ថានភាពល្អឡើយ ដោយសារសកម្មភាពសាកល្បងទាំងអស់អាចបានផលល្អ ក្នុងករណីដែលសមាសភាគនេះនៅមានវត្តមានជាសកម្មភាពបន្ត និងពង្រឹងលទ្ធផលដែលបានទទួលកន្លងមក។

ក្នុងចំណោមសកម្មភាពដែលលើកស្នើទាំង៥ដែលបានវិភាគសេដ្ឋកិច្ច សកម្មភាព ១, ៣ និង ៥ ត្រូវបានចាត់ទុកថា អាចប្រែប្រួលតិចតួចបំផុត អាស្រ័យដោយការគាំទ្ររយៈពេលខ្លី ដោយសារតែយន្តការចំបងៗ (សាលាស្រែកសិករ) ប្រតិបត្តិការខ្លាំងក្លាតែក្នុងមួយរដូវប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់ទីកន្លែងនីមួយៗ។ ទាំងសកម្មភាព ២ និង ៤ ពឹងផ្អែកខ្លាំងជាងលើសកម្មភាពបន្ត និងសកម្មភាពពង្រឹងបន្ថែមនៅក្រោយការអនុវត្តនៅឆ្នាំដំបូង។ ឥទ្ធិពលមកលើប្រាក់ចំណូលនៅពាមក្រសោប អាចរំពឹងថាទទួលបានពេញលេញនៅក្រោយរយៈពេលប្រាំឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ចំណែកការចិញ្ចឹមសត្វដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទុនបង្វិល ត្រូវរំពឹងថាត្រូវបន្ត ដើម្បីទទួលសមាជិកចូលរួមថ្មីថែមទៀត រហូតដល់ ១០ឆ្នាំ។ ដូច្នេះ ទាំងសកម្មភាព ២ និង ៤ សុទ្ធតែមានហានិភ័យខ្ពស់ដោយសារត្រូវការឲ្យមានសកម្មភាពបន្ត និងការពង្រឹងបន្ថែមទាំងនេះ។

ថ្លៃចំណាយប៉ាន់ស្មានសម្រាប់សកម្មភាពភាគច្រើន មានរួមបញ្ចូលការគិតគូរអំពីសកម្មភាពបន្តទាំងនេះ និងលក្ខខណ្ឌនៃការពង្រឹងបន្ថែម ដោយកំណត់ទុកដោយឡែកមូលនិធិខ្លះៗសម្រាប់ឃុំនីមួយៗ។ ចំពោះព័ត៌មានពិស្តារអំពីផែនការអនុវត្តសម្រាប់សំណើសកម្មភាពអនុវត្ត សូមយោងទៅរបាយការណ៍វិភាគ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២។

៦. សមត្ថភាពអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញ

ជំពូកនេះសង្ខេបអំពីការសិក្សាមួយដែលបានធ្វើឡើងនៅខែឧសភា-សីហា ឆ្នាំ២០១២ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណសមត្ថភាពស្ថាប័ននានានៃរដ្ឋាភិបាលដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពបង្ហាញនៅក្រោមសមាសភាគ CARP។

ការសិក្សានេះទាក់ទងនឹងលទ្ធផល២នៃ CARP: "ភាពធន់នៃសហគមន៍តំបន់ឆ្នេរ និងទ្រនាប់នៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានបង្កើន និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវបានកែលម្អ"។ ការសិក្សានេះទាក់ទងជាពិសេសជាមួយធាតុចេញ២.១: "ការវាយតម្លៃសមត្ថភាពអនុវត្តនៃសកម្មភាពបង្ហាញ"។ ការងារនេះបានផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអាជ្ញាធរនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ សហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកព្រៃនប់ ក៏ដូចជាការពិគ្រោះយោបល់នៅភ្នំពេញជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋបាល និងអង្គការនានានៅថ្នាក់ជាតិផងដែរ។

ការសិក្សាពេញលេញ– "សមត្ថភាពអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញ" ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២– អាចចម្លងចេញពីវេបសាយរបស់ CARP (www.czmcam.org)។

៦.១ ការប្រឈមខាងអភិបាលកិច្ចដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ

ការជំពាក់ជំពិនថ្មីៗដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានអន្តរកម្មជាមួយការប្រឈមដែលមានស្រាប់ និងដែលបានដឹងថាទាក់ទងជាមួយការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ សមត្ថភាពស្ថាប័ន គឺជាមូលដ្ឋានមួយនៃចំណងទាក់ទងនេះ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការកសាងសមត្ថភាព និងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សត្រូវបានបញ្ជាក់ថាជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយនៃ "ចតុកោណកំណើន" ជាយុទ្ធសាស្ត្រទាំងបួននៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្តីពីកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព ដំហានទី២ ដែលបង្ហាញជូនដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី **ហ៊ុន សែន** កាលពីថ្ងៃទី ២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៨។

ទិដ្ឋភាពសំខាន់មួយនៃសមត្ថភាពស្ថាប័ននឹងអាចគ្រប់គ្រងបានធៀបនឹងធាតុអាកាសផ្ទាល់។ ដូច្នេះ ការកសាងសមត្ថភាពស្ថិតក្នុងចំណោមចំណុចចាប់ផ្តើមដែលមានការទាក់ទាញសម្រាប់ការបង្កើនភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ។ ការកសាងសមត្ថភាពសុទ្ធតែផ្តល់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គោលបំណងល្អជាច្រើន ដែលមានវិសាលភាពសម្រាប់ទិដ្ឋភាពនានាមិនត្រឹមតែអំពីបញ្ហាអាកាសធាតុប៉ុណ្ណោះទេ។

នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ក៏ដូចជាកន្លែងដទៃក្នុងប្រទេសផងដែរ គេអាចបង្ហាញភាពខុសគ្នារវាងទិដ្ឋភាពចំពោះមុខ រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង៖

- កង្វល់ចំពោះមុខរួមបញ្ចូលសុខភាពសាធារណៈ (ទឹកស្អាត និងអនាម័យ) របរចិញ្ចឹមជីវិត និងប្រព័ន្ធផលិតកម្ម និងសុខភាពបរិស្ថាននៃទីជម្រកក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងសមុទ្រ ដែលរួមទាំងព្រៃកោងកាងផងដែរ
- កង្វល់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង រួមមានអន្តរកាលរលូនទៅរកសង្គមមួយដែលអាចមើលឃើញនូវភាពខុសគ្នាពីអ្វីដែលមានសព្វថ្ងៃនេះ។ ទៅអនាគត ប្រជាជនភាគច្រើននឹងរស់នៅតាមទីក្រុងជាងនៅតាមទីជនបទ។ កសិកម្មនឹងនៅតែជាវិស័យសំខាន់មួយ ប៉ុន្តែនឹងត្រូវការកម្លាំងពលកម្មតិចជាងបច្ចុប្បន្នឆ្ងាយណាស់ ហើយសេដ្ឋកិច្ចជាតិនឹងបានទទួលការគាំទ្រពីវិស័យកម្មន្តសាល ឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម ដែលរួមទាំងទេសចរណ៍។ ការអភិវឌ្ឍនេះដំណើរការពេញទំហឹង និងទៅតាមការចង់បាន។ ការប្រឈមគឺ

អន្តរកាលរលូនមួយដែលគ្មានបន្សល់ទុកឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានខាងសង្គម ដែលប្រជាជនមួយផ្នែកត្រូវបានបន្សល់ទុកនៅពីខាងក្រោយអន្តរកាលនេះ។

- ការប្រឈមសំខាន់មួយផ្សេងទៀត គឺការបន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិ (ពីថ្នាក់បឋមសិក្សាដល់សកលវិទ្យាល័យ) និងការពង្រឹងមូលដ្ឋានធនធានរបស់ជាតិនៃមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈនានា។

អភិបាលកិច្ចល្អពឹងផ្អែកលើសមត្ថភាពស្ថាប័នគ្រប់គ្រាន់ និងដែលមានការឆ្លើយតប ហើយរាល់កិច្ចប្រឹងប្រែងនៅក្នុងន័យនេះ ពិតជានឹងរួមចំណែកទៅក្នុងការធ្វើឲ្យសង្គមមានសុខភាពល្អ និងវិបុលភាព។

៦.២ តម្រូវការសមត្ថភាពជាក់លាក់

សម្រាប់គោលបំណងនៃការសិក្សានេះ "សមត្ថភាពស្ថាប័ន" ត្រូវបានរាប់បញ្ចូលជំនាញឧបករណ៍ និងធនធានដទៃទៀត ដែលមានសម្រាប់ស្ថាប័នណាមួយ ដើម្បីអាចរ៉ាប់រងការទទួលខុសត្រូវទូទៅ ឬកិច្ចការជាក់លាក់។ សមត្ថភាពបែបនេះរួមមានៈ

- បុគ្គល ជំនាញរបស់មនុស្ស
- វត្ថុមានទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធ ដែលរួមទាំង ផែនទី និងទិន្នន័យធាតុអាកាស
- សម្បទា (ដូចជា ផ្នែករឹងនិងផ្នែកទន់នៃកុំព្យូទ័រ ការដឹកជញ្ជូន បរិក្ខារសម្រាប់ពិនិត្យតាមដាន និងវិភាគ)
- ឧបករណ៍ៈ គោលការណ៍ណែនាំ និងឧបករណ៍គាំទ្រការធ្វើសេចក្តីសម្រេច
- ធនធានហិរញ្ញវត្ថុៈ (១) សម្រាប់ប្រតិបត្តិការជាប្រចាំ និងការថែទាំ និង (២) សម្រាប់ការអនុវត្តកិច្ចផ្តួចផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍អនុលោមតាមផែនការនានា
- គំរូនៃបណ្តាញការងារ (សម្រាប់ការពិភាក្សាជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំដទៃទៀត និងជាមួយស្ថាប័នផ្សេងនៅកម្រិតដូចគ្នា)
- ទំនាក់ទំនងជាមួយ (១)អ្នកប្រើប្រាស់សេវា (២) វិស័យឯកជន និង (៣) អ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត។

សារៈសំខាន់នៃសំណុំលក្ខណៈទាំងនេះមានបង្ហាញពិស្តារដូចខាងក្រោមៈ

បុគ្គលិក ជំនាញរបស់មនុស្ស

ជំនាញរបស់មនុស្សមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដោយសារលក្ខខណ្ឌនានាវិវត្តន៍ នៅក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃសម្ពាធបន្ថែមទៀត ដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សេចក្តីសង្ខេបមួយនៃតម្រូវការ ដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ មានបង្ហាញក្នុងតារាងខាងក្រោមៈ

ទិដ្ឋភាពរួមនៃលក្ខខណ្ឌជំនាញរបស់មនុស្ស	
ឥទ្ធិពល	ការត្រួតពិនិត្យលើការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ ការត្រួតពិនិត្យសំណឹកឆ្នេរ ការដោះទឹក ការត្រួតពិនិត្យទឹកជំនន់ ការត្រៀមបង្ការគ្រោះរាំងស្ងួត និងការកាត់បន្ថយ សុខភាពព្រៃកោងកាង
ភាពធន់	ទឹកស្អាត និងអនាម័យ

	ការគ្រប់គ្រងសំណល់រាវ ប្រសិទ្ធភាពទឹក បច្ចេកវិទ្យាធ្វើស្រែ ប្រសិទ្ធភាពនៃការផលិត និងការគំរាមកំហែងដែលពាក់ព័ន្ធ ការបង្កាត់ពូជសត្វចិញ្ចឹម ប្រសិទ្ធភាពនៃការផលិត និងការគំរាមកំហែង ដែលពាក់ព័ន្ធ ប្រព័ន្ធផលិតកម្មផ្សេងទៀត ប្រសិទ្ធភាពនៃផលិតកម្ម និង ការគំរាមកំហែងដែលពាក់ព័ន្ធ គុណភាពដី និងការកែលម្អដី។
មូលដ្ឋានដំណេះដឹង	ការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ

កិច្ចប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញដ៏មានតម្លៃជាច្រើន បានធ្វើឡើងក្នុងពេលកន្លងមក ចំណែកកិច្ចប្រឹងប្រែងដទៃទៀតកំពុងរីកចម្រើន ឬក្នុងការគ្រោងទុក។ ការពិភាក្សា និងអាចជាការសម្របសម្រួលទន់ភ្លន់មួយ អាចបន្ថែមគុណតម្លៃដល់កិច្ចប្រឹងប្រែង ដោយចំណាយបន្ថែមតិចតួចបំផុត។ ការចំណាយនេះរួមបញ្ចូលសម្រាប់សម្ភារៈបណ្តុះបណ្តាល និងអាចនៅក្នុងពេលណាមួយ ការទទួលស្គាល់នៅកម្រិតណាមួយនៃការបណ្តុះបណ្តាល ដែលអាចធ្វើឡើងនៅក្រោមកិច្ចប្រឹក្សា និងដែលអាចក្នុងកិច្ចសហការជាមួយសកលវិទ្យាល័យមួយ ឬច្រើន។

ទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន

ទិន្នន័យ និងព័ត៌មានគឺជាតម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចឲ្យទាន់ពេលវេលា និងបានសមស្រប។ មួយផ្នែកធំនៃកម្ពុជាក្នុងពេលថ្មីៗនេះ មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាច្រើនដែលបានសាងសង់ដោយផ្អែកលើចំណេះដឹងកម្រិតទាប ដោយសារតែពុំមានទិន្នន័យ ឬមិនងាយស្រួលរកបាន។ មូលដ្ឋានដ៏ល្អមួយសម្រាប់ការសិក្សាលទ្ធភាព និងការបង្កើតគម្រោងប្លង់ នឹងបង្កើនអត្រាផលធៀបការចំណាយ-ផលចំណេញនៃការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កាត់បន្ថយហានិភ័យ និងបន្ថែមបរិយាកាសវិនិយោគល្អ។

*ការធ្លាក់ភ្លៀង*មានភាពខុសគ្នាទៅតាមរដូវ ក៏ដូចជា ភាពខុសគ្នាក្នុងរយៈពេលខ្លីផងដែរ។ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ កំពស់ទឹកភ្លៀង មានភាពខុសគ្នាជាខ្លាំងពីទីតាំងមួយទៅទីតាំងមួយផ្សេងទៀត។ កំពស់ទឹកភ្លៀងជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំអាចខុសគ្នា ១ម ក្នុងមួយឆ្នាំ សម្រាប់តំបន់នានាក្នុងចម្ងាយតិចជាង ៥០គ.ម។ ទិន្នន័យពីស្ថានីយតែមួយច្រើនតែផ្តល់ត្រឹមជាការបង្ហាញអំពីលក្ខខណ្ឌនៅជិតទីតាំងណាមួយប៉ុណ្ណោះ។ ចំណេះដឹងអំពីការធ្លាក់ភ្លៀងតាមធម្មតា និងមិនប្រក្រតី គឺជាតួលេខដែលត្រូវការ សម្រាប់ការកសាងផែនការដាំដំណាំ ប្រតិបត្តិការប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងការវាយតម្លៃលទ្ធភាព និងការបង្កើតគំរូប្លង់នៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្រោចស្រព និងដោះទឹក។ ទិន្នន័យខ្លះមានរួចមកហើយ ប៉ុន្តែនៅដាច់ដោយដុំ និងមិនអាចរកបានភ្លាមៗឡើយ។ បង្គុំរវាងការពិនិត្យតាមដាន និងទិន្នន័យពីផ្កាយរណប (ដែលអាចរកបានតាមរយៈអ៊ិនធឺណិតដោយឥតគិតថ្លៃ) អាចផ្តល់វិសាលភាពគ្របដណ្តប់បានប្រសើរជាង។ ការផ្សព្វផ្សាយបានប្រសើរ នឹងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ធំធេងដោយចំណាយតិចតួចបំផុត។

ព័ត៌មានអំពី*កម្រិតកំពស់ទឹកសមុទ្រមធ្យមប្រចាំខែ កំពស់ទឹកជោរ និងកំពស់ព្យុះសមុទ្រ* ត្រូវការជាចាំបាច់សម្រាប់ការវាយតម្លៃហានិភ័យទឹកជំនន់ និងការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ និងសម្រាប់ការវាយតម្លៃលទ្ធភាព និងរូបផ្គុំនៃទំនប់ កំពស់ និងសមត្ថភាពដោះទឹក។

ទិន្នន័យអំពី*វិភាយចំហាយទឹក និងកាំរស្មីព្រះអាទិត្យ* មានដោយកម្រ ឬគ្មាន ប៉ុន្តែមានប្រយោជន៍ ទាក់ទងនឹងការជ្រើសរើសពូជថ្មី និងល្អជាងមុន។

ការស្រុតដី អាចជាបញ្ហាមួយ នៅក្នុងតំបន់ទំនាបដែលត្រូវការដោះទឹក ដូចជានៅប៉ូលខែរព្រៃនប់ ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ។ ភស្តុតាងល្អជាបរិមាណអាចជួយសម្រួលដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចបានសមស្រប និងទាន់ពេលវេលា ការវាយតម្លៃអំពីលទ្ធភាព និងការបង្កើតប្លង់រូបផ្គុំនៃទំនប់រលក និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដោះទឹក។

ទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ចសង្គម មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងការពិនិត្យតាមដានវឌ្ឍនភាព មាននៅកម្រិតឃុំ ពីវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ នៃក្រសួងផែនការ។

សម្ភារ

សម្ភារាប់បញ្ចូលឧបករណ៍សំខាន់ៗសម្រាប់ការិយាល័យ (ម៉ាស៊ីនបោះពុម្ព ម៉ាស៊ីនថតចម្លង) ផ្នែករឹង និងផ្នែកទន់នៃកុំព្យូទ័រ រថយន្ត ម៉ាស៊ីនថត និងឧបករណ៍សម្រាប់កំណត់ទីតាំង ការពិនិត្យតាមដាន និងការវិភាគ។ សព្វថ្ងៃនេះ ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលនៅស្ទើរតែទូទាំងខេត្ត និងស្រុកក្នុងតំបន់ឆ្នេរ មានសម្ភារដែលត្រូវការឲ្យកែលម្អ។ ស្ថានភាពបែបនេះក៏ដោយសារតែភាពខ្វះខាតមូលនិធិ។ សូម្បីតែនៅក្នុងករណីជាញឹកញាប់ សម្ភារខ្លះៗដែលបានផ្តល់ពីអតីតកាល អាចពុំមានការប្រើប្រាស់ ដោយសារតែខ្វះមូលនិធិសម្រាប់ប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំ។

ឧទាហរណ៍ *ការវិភាគដី* គឺជាតម្រូវការដែលមានជាទូទៅមួយ។ សព្វថ្ងៃ កសិករខ្លះប្រើប្រាស់ជីគីមី ហើយកសិករជាច្រើនថែមទៀតនឹងធ្វើដូចគ្នានេះនៅក្នុងពេលខាងមុខ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបង្កើនប្រភេទពូជស្រូវថ្មី និងល្អជាងមុនរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាដំណាំក្រៅពីស្រូវផងដែរ។ ប៉ុន្តែជម្រើសនៃការប្រើប្រាស់ជីចម្រុះ N-P-K អាស្រ័យលើបរិមាណនៃសារជាតុផ្សំដែលមាននៅក្នុងដី និងក្នុងទឹកស្រោច។ ប្រសិនបើមានការប្រើប្រាស់ជីដែលមានល្បាយទាបជាងកម្រិតសមស្រប វាអាចផ្តល់ឥទ្ធិពលវិជ្ជមានជាក់លាក់មួយកម្រិត។ ប៉ុន្តែកសិករនៅតែទិញសមាសភាពជីដែលមិនចាំបាច់ ហើយបរិស្ថាននឹងត្រូវបំពុលដោយសារតែសារជាតុដែលមានហួសពីតម្រូវការ។ ចំណេះដឹងអំពីសារជាតុចិញ្ចឹមនៅក្នុងដី និងទឹក អាចទ្រទ្រង់ដល់កសិករ និងបរិស្ថាននៅក្នុង ពេលជាមួយគ្នានេះ។ នាយកដ្ឋានកសិកម្ម ឬ ប្រតិបត្តិករក្នុងវិស័យឯកជន (អាចអ្នកផ្គត់ផ្គង់ជីផងដែរ)អាចផ្តល់ការវិភាគនានាដោយគិតកម្រៃ។ កសិករនឹងបានដឹងយ៉ាងងាយអំពីថាតើការធ្វើបែបនោះមានប្រយោជន៍ឬយ៉ាងណា។

ឧបករណ៍

យោបល់ជាញឹកញាប់ដែលទទួលបាននៅក្នុងពេលពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១២ គឺការផ្តល់*គោលការណ៍ណែនាំ*អំពីកិច្ចការដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ។ ទាក់ទងនឹង (១) ការកសាងមូលដ្ឋានចំណេះដឹង និង (២) ការកសាងផែនការ គោលការណ៍នានាអាចមានប្រយោជន៍សម្រាប់៖

- ការពិនិត្យតាមដាន និងការចងក្រងជាឯកសារអំពីភាពងាយរងគ្រោះដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ដែលរួមទាំង កិច្ចប្រឹងប្រែងពិនិត្យតាមដានក្នុងកម្រិតអប្បបរមា (និងចំណាយទាប) ប៉ុន្តែជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធដែលផ្តោតចំគោលដៅច្បាស់លាស់។
- ការពិនិត្យមើលឱកាសនិងហានិភ័យដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ដែលអាចស្ថិតក្នុងការសម្របសម្រួល (ឬចម្រុះ) ជាមួយការជ្រើសរើសនៅពេលធ្វើការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន។
- ការបញ្ជ្រាបភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ ទៅក្នុងការកសាងផែនការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (ដែលរួមទាំង នៅថ្នាក់ឃុំ)។

ទាក់ទងនឹងកិច្ចការនេះ នៅពេលថ្មីៗនេះមានកិច្ចផ្តួចផ្តើមមួយចំនួនត្រូវបានអនុវត្ត ចំណែកកិច្ចការដទៃទៀត ត្រូវបានគ្រោង ឬកំពុងចាត់ចែងនៅក្រោមក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងផែនការ និងក្រសួងបរិស្ថាន (និងអាចនៅក្រោមក្រសួងដទៃទៀតផងដែរ)។

នៅក្នុងរយៈពេលមធ្យម *ឧបករណ៍គាំទ្រការធ្វើសេចក្តីសម្រេច* អាចផ្តល់មធ្យោបាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បីពង្រឹងការវិភាគផលប៉ះពាល់ និងលទ្ធភាព ព្រមទាំងការសម្រេចនានាអំពីការវិនិយោគ និងកិច្ចផ្តួចផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀតផងដែរ។ កិច្ចការនេះអាចបន្ថែមនូវផលប្រយោជន៍ (និងកាត់បន្ថយហានិភ័យ) នៃអន្តរាគមន៍រូបវន្ត និងការប្រើប្រាស់ដី ដែលកំពុងអនុវត្ត ឬកំពុងគ្រោងនៅទូទាំងតំបន់ឆ្នេរ។ ឧទាហរណ៍អំពីការវិភាគគឺការពាក់ព័ន្ធខាងបរិស្ថាន ទឹកហូរលើផ្ទៃដី និងការជោះទឹក (ដែលរួមទាំង ប៉ុន្តែ មិនមែនកំហិតត្រឹម តំបន់ទីក្រុងប៉ុណ្ណោះទេ) និងសំណឹក និងការជុះដីក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ *ឧបករណ៍GIS* អាចសម្រួលបានច្រើនទាំង សម្រាប់ការពិនិត្យតាមដាន និងការកសាងផែនការ ប៉ុន្តែទាមទារឲ្យមានឧបករណ៍ និងកម្មវិធី(Software) ដែលត្រូវចំណាយខ្ពស់និងក្រុមអ្នកជំនាញដែលមានសមាភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អនុវត្តការនេះជាប្រចាំផងដែរ។

ឧបករណ៍បែបនេះអាចជាបន្តបន្ទាប់ យកមកអនុវត្តសម្រាប់ការប្រើប្រាស់នៅតាមស្ថាប័ន ពីសំណាក់ស្ថាប័ននានារបស់រដ្ឋាភិបាល និង/ឬ នៅក្នុងវិស័យឯកជន ឬ សកលវិទ្យាល័យ ដែលអាចធ្វើឲ្យឧបករណ៍ទាំងនេះ(និងបទពិសោធន៍ដែលមាន) អាចប្រើប្រាស់បានឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ។

ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ

ធនធានហិរញ្ញវត្ថុគឺជាតម្រូវការសម្រាប់ប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំសំខាន់ៗជាមូលដ្ឋាន។ ធនធានបន្ថែម(សម្រាប់សកម្មភាពមិនជាប់ជាប្រចាំ) គឺជាតម្រូវការសម្រាប់ការអនុវត្តកិច្ចផ្តួចផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍អនុលោមតាមផែនការនានា និងអាចសម្រួលឲ្យមានការឆ្លើយតបទាន់ពេលវេលាតបនឹងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍បន្ទាន់ និង/ឬដែលផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ ដូចជា អ្វីដែលបានកំណត់នៅកម្រិតឃុំ។ ជាទូទៅ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុមិនមានគ្រប់គ្រាន់ឡើយនៅក្នុងតំបន់សិក្សានេះ។

ជំហានតូចមួយតាមទិសដៅត្រឹមត្រូវអាចធ្វើឡើង ដោយដាក់ឲ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធប្រមូលយកកម្រៃសម្រាប់បំពេញថ្លៃចំណាយ នៅក្នុងករណីសមស្រប និងដែលអាចធ្វើបាន ដោយគ្មានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន។ ការយកកម្រៃទឹកត្រូវបានអនុវត្តរួចមកហើយ សម្រាប់ដីស្រែដែលទទួលសេវាពីប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងមានគោលដៅប្រមូលយកកម្រៃសម្រាប់បំពេញថ្លៃចំណាយលើប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំ (ប៉ុន្តែមិនមែនថ្លៃចំណាយលើដើមទុនឡើយដោយសារមិនអាចធ្វើបែបនេះបានឡើយ)។ គេប្រហែលជាអាចយកកម្រៃសម្រាប់ទិន្នន័យ សម្រាប់ការពិនិត្យ

ឯកសារវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន (ដូចជា កម្រៃដែលប្រមូលយកជាទូទៅ និងដែលត្រូវបានអនុវត្ត សម្រាប់អាជ្ញាប័ណ្ណសម្រាប់ការសាងសង់) សម្រាប់ការធ្វើអធិការកិច្ចបរិស្ថានជាទៀងទាត់ នៅតាមរោងចក្រ និងដីសម្បទាន សម្រាប់ការបូមទឹកយកមកប្រើប្រាស់ (ដែលរួមទាំងទឹកក្រោមដី) និងសម្រាប់អាជ្ញាប័ណ្ណដើម្បីចោលសម្រាមផងដែរ។

គំរូនៃការអនុវត្តការងារបណ្តាញ

សមត្ថភាពបណ្តាញ គឺជាសំណុំលក្ខណៈសំខាន់មួយនៃអង្គភាពរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការផ្តល់សេវា។ បណ្តាញនេះផ្សំដោយៈ

- ទំនាក់ទំនងតាមខ្សែបណ្តោយជាមួយអ្នកគ្រប់គ្រងនៃលំដាប់ថ្នាក់ខុសៗគ្នា (ដូចជា រាជក្រសួង មន្ទីរ នៅតាមខេត្ត និងឃុំ)។
- ទំនាក់ទំនងតាមខ្សែទទឹងជាមួយស្ថាប័នដទៃទៀតនៅលំដាប់ថ្នាក់ដូចគ្នា។
- ទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័នខាងក្រៅ (១) អ្នកប្រើប្រាស់សេវា (២) វិស័យឯកជន (៣) អ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដូចជា អង្គការសង្គមស៊ីវិល និង (៤)ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន។

នៅថ្នាក់ខេត្ត បណ្តាញផ្លូវការមួយកំពុងប្រតិបត្តិការនៅក្រោមអធិបតិភាពនៃអភិបាលខេត្ត។ ឧទាហរណ៍ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ខេត្ត និងផែនការវិនិយោគសាធារណៈត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីមន្ទីរពាក់ព័ន្ធខុសៗគ្នា។ ការចាត់ចែងបែបនេះដំណើរការបានល្អនៅក្នុងតំបន់សិក្សានេះ ប៉ុន្តែអាចពង្រឹងជាបន្ថែមទៀតតាមវិធីខុសៗគ្នា។ នៅក្នុងករណីជាច្រើន បណ្តាញរវាងថ្នាក់ខេត្ត ថ្នាក់ស្រុក និងឃុំ ដំណើរការបានល្អ។ បណ្តាញនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដោយសារតម្រូវការ និងឱកាសអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវបានកំណត់នៅកម្រិតឃុំ ប៉ុន្តែអាចសមស្របជាង ប្រសិនបើអនុវត្ត(និងផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន)នៅថ្នាក់ខ្ពស់ជាងនេះ។ សូម្បីតែវាអាចដំណើរការបានល្អក៏ដោយ រាល់ការគាំទ្រដល់ការពង្រឹងបណ្តាញបែបនេះ មានប្រយោជន៍ណាស់។

ច្បាប់ថ្មីស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន

ច្បាប់ថ្មីស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន កំពុងរៀបចំដោយក្រសួងបរិស្ថាន។ មានការរំពឹងថាច្បាប់ថ្មីនេះនឹងមានចែងផងដែរអំពីការគ្រប់គ្រងលើការបំភាយនានា (ដែលរួមទាំង ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់) ក៏ដូចជាការប្រើប្រាស់ដីផងដែរ។ វាជាការល្អ ប្រសិនបើមានការគិតគូរអំពីថាតើច្បាប់ថ្មីនេះអាចរួមបញ្ចូល "ការពិនិត្យភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ និងការពាក់ព័ន្ធនៃហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ (ការគំរាមកំហែងនិងឱកាស) នៅក្នុងករណីសមស្រប។

៦.៤ ឱកាសកសាងសមត្ថភាព

ការពិគ្រោះយោបល់ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្រោមការសិក្សានេះ បានកំណត់អត្តសញ្ញាណធនធានមនុស្សជាឧបសគ្គចំបងមួយសម្រាប់សមត្ថភាពស្ថាប័នដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ។ ការបណ្តុះបណ្តាលគឺជាអាទិភាពចំបងមួយ ហើយការផ្តល់ព័ត៌មាន និងគោលការណ៍ណែនាំ គឺជាឧបសគ្គមួយផ្សេងទៀត។

ថ្នាក់ខេត្ត

ខេត្តគឺជាឃានចំបងមួយសម្រាប់ពង្រឹងសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ មន្ទីរជាច្រើននៅថ្នាក់ខេត្តមានសមត្ថភាពរឹងមាំជាបង្គួរ (ទោះបីបានរងការប៉ះទង្គិចពីការប្តូរបុគ្គលិកជាញឹកញាប់ក៏ដោយ) និងមានចំណេះដឹងជាក់លាក់អំពីតម្រូវការ និងឱកាសអភិវឌ្ឍន៍។ បច្ចុប្បន្ននេះ សមត្ថភាពពាក់ព័ន្ធកំពុងត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងរដ្ឋបាលថ្នាក់ខេត្ត (នៅក្រោមខុទ្ទកាល័យអភិបាលខេត្ត)។ កិច្ចសហការអន្តរស្ថាប័នមានដំណើរការល្អ ហើយទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់សេវា និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា មានសភាពជិតស្និទ្ធ និងមានដំណើរការ។ ការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍មានទស្សនវិស័យដែលមើលវែងឆ្ងាយជាងប្រតិបត្តិការចំពោះមុខ និងតម្រូវការសម្រាប់ការថែទាំ ប៉ុន្តែមូលនិធិសម្រាប់ការអនុវត្តនៅតែពុំមានគ្រប់គ្រាន់។ អង្គភាពសម្របសម្រួលតំបន់ឆ្នេរនៃក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រុមការងារអន្តរស្ថាប័ននៅថ្នាក់ខេត្តនៅក្រោមការិយាល័យអភិបាលខេត្ត ផ្តល់ជាវេទិកាសម្រាប់បំពេញមុខងារ ដើម្បីកសាងមសត្ថភាពនៅថ្នាក់ខេត្ត ទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលអាចផ្តល់នូវវេទិកាមួយសម្រាប់គាំទ្រដល់ឃុំនានា។

អាជ្ញាធរឃុំ និងសហគមន៍

អាជ្ញាធរឃុំ មានអំណាចរឹងមាំ បើគិតពីចក្ខុវិស័យនៃតម្រូវការ និងអាទិភាពអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ប៉ុន្តែជាក់ស្តែងមានអំណាចទាបជាងនេះទាក់ទងនឹងជម្រើសគ្រប់គ្រង ជាពិសេស នៅក្នុងករណីនៃការប្រឈមដែលមិនបានស្គាល់ច្បាស់ ដូចជា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបច្ចេកវិទ្យាផលិតកម្មថ្មីៗ។ អាជ្ញាធរឃុំមានស្មៀនម្នាក់សម្រាប់ឃុំនីមួយៗ (តែងតាំងដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ)។ អាជ្ញាធរឃុំពុំមានមូលដ្ឋានសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពទូលំទូលាយនៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួនឡើយ។ ប៉ុន្តែ ជំនាញនានាត្រូវបានផ្តល់តាមតម្រូវការ ពីសំណាក់មន្ទីរពាក់ព័ន្ធនៅថ្នាក់ខេត្ត និងដោយអង្គភាពគាំទ្របច្ចេកទេសនៃរដ្ឋបាលខេត្ត ដូចជា ទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍ និងការកសាងផែនការវិនិយោគនៅថ្នាក់ឃុំ។ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុជាទូទៅមិនគ្រប់គ្រាន់ឡើយ ហើយក្នុងករណីជាច្រើន ជាឧបសគ្គដល់ប្រតិបត្តិការបន្ទាន់ និងការថែទាំផ្លូវថ្នល់ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្រោចស្រព និងប្រព័ន្ធការពារទឹកជំនន់។ ក្នុងករណីនេះ ការទទួលបានជំនាញបានក្លាយជាគន្លឹះមួយក្នុងការកសាងសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ឃុំ។

ជំនាញគឺជាតម្រូវការបន្ទាន់មួយ ដែលទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធផលិតកម្មជាទូទៅ និងប្រព័ន្ធផលិតកម្មដែលផ្អែកលើធនធាន។ ប្រការនេះត្រូវបានអះអាងនៅក្នុងគ្រប់ការពិគ្រោះយោបល់។ កសិករបានដឹងអំពីតម្រូវការដើម្បីបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែមិនបានដឹងអំពីការប្រឈមពាក់ព័ន្ធថ្មីៗ និងដែលគ្មានភាពច្បាស់លាស់ឡើយ ដូចជា នៅពេលប្តូរពីស្រូវធ្ងន់មកស្រូវស្រាល នៅពេលទប់ស្កាត់ឱនភាពដីជ្ញី ឬនៅពេលអនុវត្តប្រព័ន្ធដាំដើមឈើឡើយ។

៦.៥ យោបល់អំពីសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាព

យោបល់នានាដែលផ្តល់ខាងក្រោមនេះ ចាប់ផ្តើមពីតម្រូវការនានា ដែលទាក់ទងនឹងសកម្មភាពសាកល្បងនៅក្រោម CARP។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គេមិនអាចធ្វើឲ្យមានភាពខុសគ្នាដាច់ខាតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃទីកន្លែង និងកាលវេលាបានឡើយ រវាងតម្រូវការចំពោះមុខ និងការកសាងសមត្ថភាពទូទៅ ដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ដែលនឹងទាមទារឲ្យមានការគិតគូររយៈពេលវែង ជាងអ្វីដែលអាចអនុវត្តបាននៅក្រោម

គម្រោង CARP។ សកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពអាចទ្រទ្រង់ការអនុវត្តសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ ទន្ទឹមនឹងឆ្លើយតបទៅនឹងគោលបំណងដ៏មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន។ យោបល់ខ្លះដែលបានលើកស្នើមាន ដូចខាងក្រោម៖

ថ្នាក់ខេត្ត

រដ្ឋបាលថ្នាក់ខេត្តរួមមាន មន្ទីរពាក់ព័ន្ធនៃក្រសួងនានានៅថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលខេត្ត ដែលមានអង្គភាពគាំទ្របច្ចេកទេស។ តម្រូវការចំពោះមុខរួមមាន៖

- ជំនាញបច្ចេកទេសដែលទាក់ទងនឹងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុនៃប្រព័ន្ធផលិតកម្មនិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។
- ឧបករណ៍ (ដែលរួមទាំង គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់គាំទ្រដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេច)។ មានគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ ហើយបច្ចុប្បន្នកំពុងត្រូវបានកែលម្អដើម្បីរួមបញ្ចូលបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ឧទាហរណ៍អំពីសកម្មភាពសាកល្បង

ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់បំពេញតម្រូវការចំពោះមុខ និងសម្រាប់រយៈពេលខ្លី អាចរាប់បញ្ចូល ដូចជា៖

- *សិក្ខាសាលាតូចៗអន្តរស្ថាប័ន*ទៅតាមប្រធានបទនានា ដោយមានការចូលរួមពីអ្នកជំនាញមកពីថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីភាពងាយរងគ្រោះដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ឱកាស និងជម្រើសគ្រប់គ្រង។
- *វគ្គបណ្តុះបណ្តាលអន្តរជំនាញស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ* នៅថ្នាក់ខេត្ត និងស្រុក ដែលមានគោលដៅកំណត់អត្តសញ្ញាណចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់រួមបញ្ចូលភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ នៅក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងជម្រុញការចែករំលែកទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលខ្លះបានអនុវត្តពីមុនមក និងបានទទួលការស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ។

ក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្តនៅក្នុងខេត្តគោលដៅទាំងពីរ មានស្ថានភាពរឹងមាំក្នុងការរួមចំណែក ជាមួយបណ្តាញអន្តរទីភ្នាក់ងារដែលមានដំណើរការ។

ថ្នាក់ឃុំ និងសហគមន៍

ឃុំ និងសហគមន៍មានតម្រូវការ៖

- ការយល់ដឹងអំពីបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងដែលផ្អែកលើធនធានដែលនៅពុំទាន់បានស្គាល់ ដែលរួមទាំង (ប៉ុន្តែមិនកំហិតត្រឹម) ពូជស្រូវថ្មីៗ ការគ្រប់គ្រងដី និងប្រព័ន្ធដាំដើមឈើ។
- ការយល់ដឹងអំពីឱកាសដែលពាក់ព័ន្ធ និងជម្រើសគ្រប់គ្រង។
- ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធផលិតកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលផ្អែកលើធនធានដែលមានស្រាប់។

ឧទាហរណ៍អំពីសកម្មភាពសាកល្បង

ការកសាងសមត្ថភាពតបនឹងតម្រូវការចំពោះមុខ និងសម្រាប់រយៈពេលខ្លី អាចរាប់បញ្ចូល ដូចជា៖

- យុទ្ធនាការអប់រំ និងបង្កើនការយល់ដឹង ដោយចាប់ផ្តើមពីការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលនៅថ្នាក់ខេត្ត ជាមួយការអនុវត្តសាកល្បងជាបន្តនៅក្នុងឃុំគោលដៅ ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងសាលារៀន។ ប្រធានបទដែលត្រូវបង្រៀនអាចរួមបញ្ចូល កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ សំណឹកឆ្នេរ/ពាមសមុទ្រ ការជ្រាប

ចូលនៃទឹកប្រៃ ទីជម្រកព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងផ្កាថ្ម ទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះ។ សម្ភារៈ បណ្តុះបណ្តាលអាចមានរៀបចំរួចជាស្រេច ដោយគ្រាន់តែកែសម្រួលឧបករណ៍បណ្តុះបណ្តាលដែលរៀបចំដោយអង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃកម្ពុជាដែលបានរៀបចំឡើងសម្រាប់បណ្តាខេត្តក្នុងដែនទឹកសាប ដោយមានការគាំទ្រពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ UNDP និងមូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក។

- សកម្មភាពសាកល្បង/អនុវត្តបង្ហាញអំពីការដាំដំណាំដែលភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ (ដូចមានចែងនៅក្នុងឯកសារការងារដាច់ដោយឡែករបស់ CARP ដែលបានរៀបចំឡើងស្របគ្នានេះ)។
- កម្មវិធីតភ្ជាប់ ដែលអាចពាក់ព័ន្ធជាមួយការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចសិក្សាពីសំណាក់កសិករ និងប្រតិបត្តិករទ្វារទឹកការពារការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ នៅក្នុងដែនដីសណ្តរគួឡុង (មេគង្គ) ក្នុងប្រទេសវៀតណាម ដែលមានបទពិសោធន៍ច្រើនអំពីការដាំដំណាំនៅក្នុងតំបន់ដែលរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ។
- ការគាំទ្រដល់សហគមន៍អ្នកប្រើប្រាស់ទឹក សហគមន៍កសិករ និងសហគមន៍នេសាទ ដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងបណ្តាញ (រៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក) និងការយល់ដឹងអំពីឱកាសអភិវឌ្ឍន៍ និងជម្រើសគ្រប់គ្រង។

៦.៥ ឱកាសសម្រាប់រយៈពេលវែង

កិច្ចផ្តួចផ្តើមរយៈពេលវែង ហួសពីព្រំដែននៃគម្រោង CARP (ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពេលវេលា និងដែនភូមិសាស្ត្រ) អាចរួមបញ្ចូល៖

- ការគាំទ្រឲ្យមានការផ្សព្វផ្សាយអំពីទិន្នន័យដែលមានស្រាប់(កំពស់ទឹកភ្លៀង ខ្យល់ កំពស់ទឹកសមុទ្រ) និងការណែនាំអំពីការពិនិត្យតាមដានប្រសើរជាងមុន (ដែលរួមទាំង កម្រិតប្រៃនៃទឹកនៅលើផ្ទៃដី និងកាំរស្មីពីព្រះអាទិត្យ) និងការវិភាគទិន្នន័យ ដែលផ្តោតលប្រតិបត្តិការនៃប្រព័ន្ធ ជម្រើសពូជ និងការបង្កើតប្លង់រចនាសម្ព័ន្ធ។
- "អាត្លាស់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"សម្រាប់តំបន់ឆ្នេរ និងការគាំទ្រឲ្យមានភាពងាយស្រួលក្នុងការទទួលបានផែនទីអំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន (ធម្មតា និងស្ថានភាពមិនប្រក្រតី) នៃកំពស់ទឹកភ្លៀង និងកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងហានិភ័យទឹកជំនន់។ "តំបន់សុវត្ថិភាពសម្រាប់ការជន្លៀស" ក៏អាចរួមបញ្ចូលផងដែរ ក្នុងករណីសមស្រប។
- ការជម្រុញឲ្យប្រើប្រាស់ផែនទី និងគាំទ្រឲ្យមានភាពងាយស្រួលក្នុងការទទួលបានផែនទីដែលមានស្រាប់ ក៏ដូចជា ការណែនាំអំពីការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ និងរូបថតពីផ្កាយរណប ដែលរួមទាំង ធនធានដែលមានជាស្រេចនៅក្នុងអ៊ិនធឺណិត។
- ការកសាងសមត្ថភាពលើការវិភាគ និងការគ្រប់គ្រងគុណភាពដី ដែលគាំទ្រដល់ការណែនាំអំពីការជ្រើសរើសពូជដំណាំ ការប្រើប្រាស់ជី និងកំប៉ុស្តិ៍ឲ្យបានសមស្រប និង បុរេសនាសម្រាប់ដំណាំជំនួស។ នៅក្នុងកន្លែងជាច្រើននៃតំបន់សិក្សានេះ ដីមិនទាន់សមស្របសម្រាប់ដំណាំក្រៅពីស្រូវឡើយ។
- ការគាំទ្រដល់បណ្តាញការងារថ្នាក់ជាតិ អំពីការត្រៀមបង្ការគ្រោះរាំងស្ងួត និងការកាត់បន្ថយគ្រោះរាំងស្ងួត ដែលមិនទាន់ជាបញ្ហានៅឡើយទេក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ប៉ុន្តែអាចលេចចេញជាបញ្ហានៅពេលដែលមានការប្រឈមទាក់ទងនឹងការការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ កម្ពុជាមានអ្នកជំនាញការជាតិ និងអាចចែករំលែកចំណេះដឹងនេះជាមួយក្រុមរបស់ខ្លួននៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។

- ការសិក្សាថ្នាក់អនុបណ្ឌិតនៅកម្រិតជាតិអំពីការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន (ដែលរួមទាំងអំពីអាកាសធាតុផងដែរ)។ (នៅពុំទាន់មានមុខវិជ្ជានេះនៅឡើយទេ)។
- ការគាំទ្រដល់អង្គការជាតិជំនាញវិជ្ជាជីវៈ ដែលគាំទ្រដល់បណ្តាញ និងការចែករំលែកចំណេះដឹងក្នុងចំណោមអ្នកអនុវត្ត។ អង្គការនានាអាចសហការជាមួយសាកលវិទ្យាល័យមួយ ឬច្រើន និង/ឬបណ្តាញអតីតនិស្សិត។ គេអាចចាត់ចែងឲ្យមានសិក្ខាសាលាសម្រួលឲ្យមានទស្សនកិច្ចសិក្សាទៅវិញទៅមក និងអាចបោះពុម្ពផ្សាយទស្សនាវដ្តីផងដែរ (ឬអាចទស្សនាវដ្តីវិទ្យាសាស្ត្រផងដែរ)។
- ការបោះពុម្ពផ្សាយអនុសាសន៍គោលនយោបាយ/ករណីសិក្សា ដែលរួមទាំងរឿងរ៉ាវអំពីជោគជ័យ (ដូចជាអំពីបច្ចេកទេសដាំដំណាំតាមបែបថ្មីផលិតផលដោយឡែក និងការពាក់ព័ន្ធនៃវិស័យឯកជន)។

៧. ការគាំទ្រដល់ការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្កើតការយល់ដឹង និងពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក

ជំពូកនេះសង្ខេប អំពីការវាយតម្លៃដែលបានធ្វើនៅក្នុងខែឧសភា និងមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ អំពីតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល ដែលទាក់ទងនឹងការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការបង្កើតការយល់ដឹង និងការពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក។ កិច្ចការនេះ បានផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់ជាបន្តបន្ទាប់ជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល កសិករ អ្នកនេសាទ និងអ្នកដទៃទៀតនៅខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ ដោយមានរបាយការណ៍នៅក្រោមសមាសភាគ CARP។

ការវាយតម្លៃនេះទាក់ទងនឹងលទ្ធផល២នៃ CARP: "កំណើនភាពធន់របស់សហគមន៍តំបន់ឆ្នេរ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលជាតំបន់ទ្រនាប់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរនិងកំណែលម្អរបរចិញ្ចឹមជីវិត"។ ការវាយតម្លៃនេះទាក់ទងជាពិសេសទៅនឹងសកម្មភាពដូចតទៅៈ "សមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋានត្រូវបានពង្រឹងដើម្បីអនុវត្តការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសកម្មភាពកាត់បន្ថយហានិភ័យអាកាសធាតុ" "បង្កើតការយល់ដឹងការផ្សព្វផ្សាយដល់មូលដ្ឋាន និងសម្ភារៈបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់សមាជិកសហគមន៍" និង " ការវាយតម្លៃអំពីតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល និងការអនុវត្តវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនៅក្នុងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុការពាក់ព័ន្ធរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន"។

របាយការណ៍ទាំងមូល - "ការគាំទ្រដល់ការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បង្កើតការយល់ដឹង និងពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២" អាចចម្លងចេញពីវេបសាយ CARP (www.czmcam.org)។

៧.១ ការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបង្កើតការយល់ដឹង

សកម្មភាពទាក់ទងគ្នាជិតស្និទ្ធចំនួនពីរត្រូវបានលើកស្នើះ

- ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល
- សាកល្បងការអប់រំ និងវគ្គបង្កើតការយល់ដឹងនៅថ្នាក់ឃុំ

ហេតុផល

របាយការណ៍អភិវឌ្ឍន៍មនុស្សកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១១ បានផ្តោតលើ "ការកសាភាពធន់ះអនាគតនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិតនៅមូលដ្ឋាននៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"។ នៅទំព័រដំបូងរបាយការណ៍នេះកត់សំគាល់ថា "ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍មនុស្សនិងក៏ជាបញ្ហាបរិស្ថានផងដែរ"។ ភាពចាំបាច់នៃការអភិវឌ្ឍមនុស្ស (និងសមត្ថភាពស្ថាប័ន) បានកើនឡើង ដោយសារតែកម្មវិធីវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ដែលកំពុងអនុវត្ត និងដែលគាំទ្រដោយគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (NCDD) ដែលមានគោលដៅបង្កើនការចូលរួមនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍ និងការកសាងផែនការវិនិយោគ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដែលពាក់ព័ន្ធ។

ការពិគ្រោះយោបល់ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្រោម CARP ក្នុងខែឧសភាឆ្នាំ២០១២ បានអះអាងអំពីតម្រូវការទូលំទូលាយដើម្បីឲ្យមានកំណើនចំណេះដឹងអំពីការពាក់ព័ន្ធនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជម្រើសបន្សាំដែលគាំទ្រដោយការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល។ នេះជាសារតាសម្រាប់សកម្មភាព CARP ដែលមាន

គោលដៅពង្រឹងសមត្ថភាពរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងកសាងចំណេះដឹងការផ្សព្វផ្សាយដល់មូលដ្ឋាន និងសម្ភារៈបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់សមាជិកសហគមន៍។

សម្ភារៈសម្រាប់ការយល់ដឹង និងការអប់រំ

សម្ភារៈមួយឈុតសម្រាប់ការអប់រំ និងកសាងការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានរៀបចំឡើង និងបានអនុវត្តដោយជោគជ័យនៅក្នុងគម្រោងបន្តពី NAPA ដោយអង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃកម្ពុជា (SCW) ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ UNDP និងមូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក (GEF)។ ផ្នែកសំខាន់មួយនៃឧបករណ៍នេះ គឺផ្ទាំងព័ត៌មានមួយដែលមានប្រធានបទខុសៗគ្នាចំនួន៣៤ ដែលចែងអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកាត់បន្ថយ និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទឹកស្អាត និងអនាម័យ ការទុកដាក់សំណល់ របរចិញ្ចឹមជីវិតតាមជនបទ ការអភិរក្សធនធាន និងការពាក់ព័ន្ធនៅតាមទីក្រុង។ ផ្នែកខាងមុខនៃសន្លឹកនីមួយៗមានគំនូរយ៉ាងល្អប្រកបដោយពណ៌ជាមួយប្រធានបទដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ដោយគ្មានអត្ថបទ) ចំណែកនៅទំព័រខាងក្រោយ(ជាពណ៌ខ្មៅ) មានសេចក្តីពន្យល់ (អំពីសញ្ញាណរូបភាពនិងវិជ្ជាក្រោមជាភាសាខ្មែរ)។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញអាចបង្ហាញទំព័រខាងមុខដល់ក្រុមសិក្ខាកាមទន្ទឹមនឹងការប្រើប្រាស់កំណត់សំគាល់នៅទំព័រខាងក្រោយសម្រាប់ជាការណែនាំ។ ទន្ទឹមនឹងនេះក៏មានការផលិតជា"សំណៅខ្លី"មួយក៏ដូចជាឌីវីឌី ដែលមានការបទបង្ហាញវីដេអូ(ជាភាសាខ្មែរ)ផងដែរ។

ផ្ទាំងរូបភាពនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងបំណងផ្តល់ការអប់រំដល់បុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយ និងសហគមន៍។ ជាក់ស្តែង វាអាចប្រើប្រាស់ជាឧបករណ៍សម្រាប់ការពិភាក្សាចាប់ពីកម្រិតមត្តេយ្យសិក្សាដល់សកលវិទ្យាល័យ។ វាពិតជាបានផ្តោតលើរបៀបវារៈនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ប៉ុន្តែមិនបានចែងជាក់លាក់អំពីការប្រឈមនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងតម្រូវការបន្សាំឡើយ។ វាមានលក្ខណៈសមស្របសម្រាប់ការកែសម្រួលដើម្បីប្រើប្រាស់នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរដោយអាចរួមបញ្ចូលប្រធានបទ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរបៀបវារៈតំបន់ឆ្នេរ សម្រាប់ការត្រៀមបង្ការ និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

គោលបំណងនៃសកម្មភាព

សកម្មភាពដូចតទៅនេះត្រូវបានស្នើឡើងនៅក្រោម CARP:

- ការកែសម្រួលផ្ទាំងរូបភាពដើម្បីបន្ថែមតំបន់ឆ្នេរ ដូចជាកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ សំណឹកតំបន់ឆ្នេរ និងពាមសមុទ្រ ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ ទីជម្រក ព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងផ្កាថ្ម និងអាចរួមបញ្ចូល ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតំបន់ឆ្នេរផងដែរ។ (ឱនភាពដីធ្លីនិងប្រព័ន្ធដោះទឹកក្នុងទីក្រុងក៏អាចជាប្រធានបទសម្រាប់រួមបញ្ចូលផងដែរ។ ប្រធានបទពាក់ព័ន្ធបំផុតអំពីទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះមានបញ្ចូលរួចហើយ)។
- រម្លងទំព័រដែលមានស្រាប់ខ្លះៗ ដើម្បីបង្កើតជាសម្ភារៈសមស្របដែលអាចមានត្រឹមប្រមាណ២៤ទំព័រ។
- ការរៀបចំឯកសារសម្រាប់ចែកដល់សិក្ខាកាមចំនួនបីឈុត ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទំព័រខាងក្រោយនៃផ្ទាំងរូបភាព និងទាក់ទងជិតស្និទ្ធជាមួយទំព័រនីមួយៗនៃផ្ទាំងរូបភាព។ កំណត់សំគាល់ពិស្តារមួយឈុតជាភាសាខ្មែរ មួយឈុតជាភាសាអង់គ្លេស និងមួយឈុតសង្ខេបជាភាសាខ្មែរ។
- ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលពីក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត (២វគ្គមួយវគ្គសម្រាប់ខេត្តគោលដៅនីមួយៗ) ដោយផ្អែកលើសំណៅដំបូងនៃផ្ទាំងរូបភាពដែលបានកែសម្រួល។

- សាកល្បងការអនុវត្តនៅថ្នាក់ឃុំ/ភូមិ (៤វគ្គចំនួន២វគ្គក្នុងខេត្តគោលដៅនីមួយៗ) ដោយទទួលយកយោបល់តបពីសិក្ខាកាម និងគ្រូបង្គោល។
- កែសម្រួលសម្ភារៈនេះ (អាចជាសំខាន់គឺឯកសារសម្រាប់ការចែកជូនជាងផ្ទាំងរូបភាពផ្ទាល់)។
- ការបោះពុម្ពផ្ទាំងរូបភាពចំនួន៥០ឈុត
- ការវាយតម្លៃ និងធ្វើរបាយការណ៍។

គោលបំណង

ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល និងវគ្គសាកល្បងមានបំណងសម្រេចបាន៖

> "ការយល់ដឹងប្រសើរជាងមុនអំពីការប្រឈមនានា ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជម្រើសនានានៅក្នុងបរិបទនៃតំបន់ឆ្នេរ ជាពិសេសក្នុងចំណោមក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត និងបន្ទាប់មកក្នុងចំណោមសហគមន៍មូលដ្ឋាន"។

គោលបំណងរួមគឺបង្កើត៖

> "គំរូមួយនៃការអប់រំ និងកសាងការយល់ដឹងក្នុងចំណោមសហគមន៍សម្រាប់បរិបទជាក់លាក់ ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលចំណាយតិច និងដែលសមស្របសម្រាប់ការអនុវត្តដោយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត"។

ការអនុវត្ត

ការរៀបចំកែសម្រួលផ្ទាំងរូបភាព និងឯកសារសម្រាប់ចែកដល់សិក្ខាកាមនឹងត្រូវអនុវត្តដោយអង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃកម្ពុជា ក្រោមការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត និងជាមួយការគាំទ្របច្ចេកទេសពីក្រុមអ្នកជំនួយការបច្ចេកទេស។ ក្នុងន័យនេះការបង្កើយសម្ភារៈនេះនឹងត្រូវការឲ្យមានការពិភាក្សានៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល។ ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល(ពីក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត)នឹងធ្វើឡើងដោយអង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃ ដែលចូលរួមផងដែរនៅក្នុងការអនុវត្តសាកល្បងដំបូង។ ក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្តនឹងអនុវត្តកិច្ចការនេះជាបន្តនៅតាមឃុំនានា។

ជំហានបន្ទាប់អាចចែកចេញជា៖

១ ការអនុម័តជាផ្លូវការលើសកម្មភាពនេះ
២ ការព្រមព្រៀងជាមួយអង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃអំពីវិភាគទានរបស់អង្គការនេះ
៣ ការកសាងផែនការពិស្តារ
៤ ការកែលម្អផ្ទាំងរូបភាព និងសេចក្តីព្រាងឯកសារសម្រាប់ចែកជូនសិក្ខាកាម
៥ ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលទន្ទឹមនឹងការអនុវត្តសាកល្បងនៅថ្នាក់ឃុំ
៦ ការកែសម្រួលឯកសារសម្រាប់ចែកជូនសិក្ខាកាម (និងបើចាំបាច់ផ្ទាំងរូបភាពផងដែរ)
៧ ការផលិត និងផ្សព្វផ្សាយផ្ទាំងរូបភាព និងឯកសារសម្រាប់សិក្ខាកាម
៨ ការវាយតម្លៃ និងរាយការណ៍

៧.២ ការពង្រឹងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក

តម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល

តម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលត្រូវបានកំណត់ និងវាយតម្លៃនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់នៅក្រោម CARP ក្នុងខែឧសភា និងមិថុនា ឆ្នាំ២០១២។ តម្រូវការដែលកំណត់ឃើញទាំងនោះគឺ៖

- ការបែងចែកទឹក និងការគ្រប់គ្រងលើការធ្វើវិភាជន៍ទឹក
- ប្រតិបត្តិការ និងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព
- ការដោះទឹក និងការត្រួតពិនិត្យកម្រិតប្រៃ
- ទឹកស្អាត និងអនាម័យ
- ការគ្រប់គ្រងដី
- ការដាំដើមឈើ (សម្រាប់ការពារទល់នឹងខ្យល់ព្យុះ និងអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត)
- ការត្រៀមបង្ការ៖ ទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះ
- ការពិនិត្យតាមដានតាមបែបចូលរួមលើភាពងាយរងគ្រោះ និងការរងឥទ្ធិពលពីអាកាសធាតុ
- ការត្រៀមបង្ការគ្រោះរាំងស្ងួត (មិនជាបញ្ហាទេបច្ចុប្បន្ន ប៉ុន្តែនៅពុំទាន់មានការត្រៀមបង្ការ និងអាចមានបញ្ហានេះកើតឡើងទៅអនាគត)
- ការជ្រើសរើសពូជ ដែលរួមទាំង ពូជស្រូវសាល និងដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់
- ការប្តូរពីការធ្វើស្រែមួយឆ្នាំ ទៅពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ
- ការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្ម និងជីគីមី
- ការចិញ្ចឹមសត្វ វារីវប្បកម្ម។ នៅក្នុងតំបន់សាកល្បង កសិករខ្លះបានទទួលជោគជ័យ ចំណែកអ្នកដទៃទៀតមិនសូវជោគជ័យឡើយ។ ដូច្នេះ គួរតែមានការរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក
- ការដាំដំណាំបំពេញបន្ថែមខ្នាតតូចនៅរដូវប្រាំង
- ការកែច្នៃនៅក្រោយប្រមូលផល និងការលក់ផលិតផល
- ការទទួលបានឥណទាន/ការសន្សំ/ការធានារ៉ាប់រង។

តម្រូវការទាំងអស់ខាងលើមានការទាក់ទងគ្នាជាមួយភាពធន់/ការបន្សាំនឹងអាកាសធាតុ ខ្លះទាក់ទងដោយផ្ទាល់ និងខ្លះទៀតដោយប្រយោល។ មានតែតម្រូវការមួយចំនួន(អាទិភាព) នឹងអាចរួមបញ្ចូលនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដែលសាកល្បងសម្រាប់ការសិក្សានេះ ដូចមានចែងពិស្តារខាងក្រោម។ គណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកមានដំណើរការបានល្អ ទោះគិតតាមស្តង់ដារណាក៏ដោយ (និងធៀបជាមួយគណៈកម្មាការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកដទៃទៀតជាច្រើននៅកម្ពុជា)។ គណៈកម្មការនេះពុំត្រូវការវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាមូលដ្ឋានឡើយ។

ទិដ្ឋភាពរួមនៃសកម្មភាពដែលស្នើឡើង

សកម្មភាពដាច់គ្នាចំនួនពីរត្រូវបានស្នើឡើង៖

- វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសាកល្បងចំនួនពីរសម្រាប់គណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក មួយវគ្គនៅក្នុងខេត្តនីមួយៗ ដែលវគ្គនីមួយៗមានរយៈពេល ៣ថ្ងៃ និងមានសមាជិកចូលរួម ១៨នាក់ នៅក្នុងវគ្គ

នីមួយៗ។ នៅក្នុងវគ្គនេះមានការបង្ហាញត្រួសៗអំពីកង្វល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជម្រើសគ្រប់គ្រង និងពេលមួយថ្ងៃសម្រាប់ការចុះទស្សនកិច្ចតាមភូមិសាស្ត្រ។

- ទស្សនកិច្ចសិក្សានៅដែនដីសណ្តរគួឡុង ដែលមានសមាជិកចូលរួម ២៤នាក់ (១៦នាក់ជាបុគ្គលិកពីរដ្ឋាភិបាល និង៨នាក់ជាតំណាងគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក) និងទស្សនកិច្ចតំណាងពីដែនដីសណ្តរមកវិញចំនួន ៨ នាក់។

គោលបំណង

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសាកល្បងនេះមានគោលបំណង៖

"បង្កើនការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងអំពីការប្រឈមនានា និងជម្រើសដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងបច្ចេកវិទ្យាដាំដំណាំដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"។

គោលបំណងរួមនៃវគ្គនេះគឺបង្កើត៖

"គំរូមួយនៃការបណ្តុះបណ្តាលគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក សម្រាប់បរិបទជាក់លាក់ដែលចំណាយតិច ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដែលសមស្របសម្រាប់ការអនុវត្តដោយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត"។

ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចសិក្សា

សកម្មភាពនេះមានគោលបំណងស្វែងយល់អំពីបច្ចេកវិទ្យាដែលអនុវត្តបានជោគជ័យ និងជម្រើសគ្រប់គ្រងដែលទាក់ទងនឹង៖

"ការត្រួតពិនិត្យកម្រិតប្រៃនៅតាមស្រែ និងការដាំដំណាំដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ឲ្យបានពីរ (បី)ដងក្នុងមួយឆ្នាំ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌបរិស្ថានដែលប្រហែលគ្នានឹងតំបន់គោលដៅនៃ CARP"។

គោលបំណងរួមគឺ៖

"ពង្រឹងសមត្ថភាពក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត មន្ទីរពាក់ព័ន្ធតាមខេត្ត និងការិយាល័យរដ្ឋាភិបាលដើម្បីបំពេញតាមតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ និងឱកាសដែលបានពីប្រព័ន្ធផលិតកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ"។

នៅទីនេះ មានការរំពឹងថា ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចសិក្សា អាចបន្ថែមលើមូលដ្ឋានសម្រាប់ការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

ទម្រង់រួមនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល

ការធ្វើស្រែនៅក្នុងតំបន់សាកល្បង នៅក្នុងដំណាក់កាលអន្តរកាល នៃការសាកល្បងដោយកសិករដែលជាសហគ្រិន អំពីការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវធ្ងន់តាមប្រពៃណីដែលផ្តល់ទិន្នផលទាប(ប៉ុន្តែឆ្ងាញ់) និងធ្វើស្រែតែម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ ទៅរកវិធីថ្មីដែលប្រើពូជស្រូវស្រាល(និងធន់ចំពោះអាកាសធាតុ) និងផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់។ បទពិសោធន៍ភាគច្រើនគឺបានមកពីតំបន់នានាក្នុងផ្ទៃប្រទេស ដែលមានលក្ខខណ្ឌខុសគ្នា។ អន្តរកាលនេះអាច

គាំទ្រដោយការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹងពីកន្លែងដទៃ ក៏ដូចជា នៅក្នុងតំបន់អនុវត្តសាកល្បងផងដែរ។ ផ្អែកលើសាវតានេះ ហេតុផលនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះគឺការរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក ការផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍និងគំនិតនានា រវាង និងក្នុងចំណោមកសិករ និងសមាជិកក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត។

កម្មវិធីដែលមានរយៈពេល ៣ថ្ងៃ ត្រូវបានស្នើឡើង៖

ថ្ងៃទី១ ៖ សេចក្តីផ្តើម, បទអន្តរាគមន៍ខ្លីដោយមន្ទីរនានាតាមខេត្ត, គណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកព្រៃនប់, CARDI និងទីប្រឹក្សាជំនួយបច្ចេកទេស ពិសារបាយសាមគ្គីនៅពេលល្ងាច

ថ្ងៃទី២ ៖ ទស្សនកិច្ចស្រែដែលមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រព/FWUCs/សមាគមកសិករ នៅក្នុងខេត្តនីមួយៗ ដែលរួមទាំង ប៉ូលឌែរព្រៃនប់ និង (រំពឹងថា)ទួលគគីរផងដែរ

ថ្ងៃទី៣ ៖ ការពិភាក្សាដោយមានវាគ្មិនជាអ្នកជំនាញ និងការពិភាក្សាពេញអង្គ ការសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍។

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសាកល្បងនេះ គឺជាចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់ការពង្រីកទៅអនុវត្តនៅកន្លែងដទៃ។ ការអង្កេតដើម្បីទទួលយោបល់តប នឹងត្រូវអនុវត្ត សម្រាប់ការកែលម្អបន្ថែម។

ទិដ្ឋភាពរួមនៃការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចសិក្សា

ដែនដីសណ្តរគូឡុង ស្ថិតនៅចម្ងាយប្រមាណ ២០០-៣០០គ.ម ពីតំបន់គោលដៅនេះ។ តំបន់នោះរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃទៅតាមរដូវ (រដូវប្រាំង) ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ការស្រោចស្រព និងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកតាមទីក្រុង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានការដាំដំណាំយ៉ាងច្រើននៅក្នុងដែនដីសណ្តរ ដោយទិន្នផលស្រូវមានប្រមាណ ៤ត/ហ.ត នៅក្នុងរដូវវស្សា និង ៦ត/ហ.ត នៅរដូវប្រាំង ស្របជាមួយឈើហូបផ្លែ និងវារីវប្បកម្ម។ ការប្រឈមថ្មីដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុចំពោះកសិករនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរប្រទេសកម្ពុជា ក៏ជាអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅដែនដីសណ្តរគូឡុងផងដែរ (ដែនដីសណ្តរក្នុងប្រទេសវៀតណាម) ត្រង់ចំណុចទន្លេមេគង្គជួបនឹងសមុទ្រ។ ជាច្រើនទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ បទពិសោធន៍នានាត្រូវបានបង្កើតឡើង ទាក់ទងនឹងការត្រួតពិនិត្យកម្រិតប្រៃ ការគ្រប់គ្រងគុណភាពដី និងប្រព័ន្ធផលិតកម្មក្នុងតំបន់ទឹកភ្លាវ ក្រៅពីការធ្វើស្រែ។ បច្ចេកវិទ្យាត្រូវបានបន្សាំជាមួយការគាំទ្រពីសហគមន៍អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាស្ថានសេវាកម្មបច្ចេកវិទ្យានៃរដ្ឋាភិបាល។

សម្រាប់គោលបំណងនៃតំបន់ឆ្នេរក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការសិក្សាស្វែងយល់ពីបទពិសោធន៍នេះពិតជាមានប្រយោជន៍។ ក្នុងន័យនេះ ទស្សនកិច្ចសិក្សាមួយ និងទស្សនកិច្ចត្រឡប់មកវិញត្រូវបានស្នើឡើង៖

- ទស្សនកិច្ចមួយរយៈពេល៤ថ្ងៃ ដោយតំណាងនានា មកពីមន្ទីរវិស័យតាមខេត្ត និងការិយាល័យអភិបាល និងតំណាងមួយចំនួនពីគណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹក។
- ទស្សនកិច្ចត្រឡប់មកវិញនៃតំណាងអ្នកជំនាញការពីវៀតណាម ដើម្បីពិនិត្យមើល និងបង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ និងមេរៀនដែលទទួលបានពីស្ថានភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា ។

ការអនុវត្ត

សកម្មភាពនានានឹងត្រូវអនុវត្តដោយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត ជាមួយការគាំទ្រដំបូងពី CARP។ មានការរំពឹងថា នឹងមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពី៖

- មន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត (ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ)
- មន្ទីរកសិកម្ម (ដែលពាក់ព័ន្ធខាងបច្ចេកវិទ្យាដាំដំណាំ)
- មន្ទីរធនធានទឹក និងឧតុនិយម (ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការប្រព័ន្ធស្រោចស្រព)
- ការិយាល័យអភិបាលខេត្ត
- គណៈកម្មការសហគមន៍កសិករប្រើប្រាស់ទឹកព្រៃនប់
- CARDI
- អាចរួមទាំង តំណាងពីម្ចាស់ម៉ាស៊ីនស្រូវផងដែរ។

នៅវៀតណាមះ

- វិទ្យាស្ថានកសាងផែនការធនធានទឹកភាគខាងត្បូង (SIWRP) និង/ឬ វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវធនធានទឹកភាគខាងត្បូង (SIWRR); និង/ឬ
- សាកលវិទ្យាល័យខេនធ័រះ មហាវិទ្យាល័យកសិកម្ម និង/ឬមហាវិទ្យាល័យបច្ចេកវិទ្យា

ជំហានបន្ទាប់អាចរាប់បញ្ចូលះ

១ ការអនុម័តជាផ្លូវការលើសកម្មភាពនេះ
២ ការព្រមព្រៀងជាមួយដៃគូអនុវត្ត/អ្នកជំនាញការ
៣ ទស្សនកិច្ចត្រៀមរៀបចំនៅក្នុងខេត្តនីមួយៗ
៤ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណសិក្ខាកាម (រួមគ្នាជាមួយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត/មន្ទីរតាមខេត្ត)
៥ ការអនុវត្ត
៦ ការវាយតម្លៃ និងរាយការណ៍
៧ សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធ

សកម្មភាពដែលបានលើកស្នើនេះទាក់ទងនឹង (នឹងជាការបំពេញបន្ថែម និងបន្ថែមគុណតម្លៃដល់) កិច្ចផ្តួចផ្តើមអភិវឌ្ឍនសមត្ថភាពដទៃទៀតដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ (នៅក្នុងការរៀបចំ)នៅក្រោម CARP និងបន្តនៅពេលក្រោយ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងសមត្ថភាពជាទូទៅសម្រាប់មន្ទីរនានាតាមខេត្ត និងការិយាល័យអភិបាលខេត្ត និងជាពិសេសក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត ក៏ដូចជាបង្កើតការយល់ដឹងនៅកម្រិតសហគមន៍ និងនៅកម្រិតកសិដ្ឋានអំពីការប្រឈម និងជម្រើសបន្សាំដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុផងដែរ។

សំណើសកម្មភាពសាកល្បងអប់រំ និងបង្កើតការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានភាពសមស្របសម្រាប់ការពង្រីកទៅអនុវត្តនៅកន្លែងផ្សេង (ដោយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត) មិនត្រឹមតែនៅក្រោម CARP ឡើយ។ ជាបន្តបន្ទាប់ សកម្មភាពទាំងនេះអាចពង្រីកដល់សាលារៀនផងដែរ។

៨. ផែនការអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញ

ជំពូកនេះរៀបរាប់ដោយត្រួសៗអំពីផែនការអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញដែលស្នើឡើងចំនួនប្រាំមួយនៅក្រោមសមាសភាគ CARP។

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីផែនការអនុវត្តមាននៅក្នុងរបាយការណ៍ "ផែនការអនុវត្តពិស្តារសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញនៅឆ្នេរសមុទ្រ" ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ដែលអាចចម្លងចេញពីវេបសាយ CARP (www.czmcam.org)។

ជាផ្នែកមួយដំណើរការជ្រើសរើស សកម្មភាពបង្ហាញត្រូវបានបង្ហាញជូននៅក្នុងខែកញ្ញា-ធ្នូ ដល់ក្រុមការងារបច្ចេកទេសនិងក្រុមប្រឹក្សាឃុំនៅក្នុងសិក្ខាសាលាជាបន្តបន្ទាប់នៅខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ។ យោបល់តប បានទទួលតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ទាំងនេះ ដែលទាក់ទងនឹងចំណាត់អាទិភាពសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានលើកស្នើនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ។ ផ្អែកតាមលទ្ធផលនេះ ការងារបន្ថែមគឺការបម្លែងសកម្មភាពទៅជាគម្រោងជាក់លាក់ ដែលរួមទាំង ថវិកា និងផែនការអនុវត្តផងដែរ។

៨.១ តារាងសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ

សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញទាំងប្រាំមួយដែលបានលើកស្នើអនុវត្តមានដូចតទៅះ

១. កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអំពីកសិកម្មចម្រុះដល់ (ក)បុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម និង(ខ)គ្រួសារ/ខ្នងផ្ទះអំពីយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលិតកម្មចម្រុះ (ការរួមបញ្ចូលដំណាំ ការចិញ្ចឹមសត្វ ត្រី ទឹក) នៅក្នុងឃុំគោលដៅចំនួន ៨។ មុននេះអាចមានការវិភាគក្សេត្របរិស្ថាន ដែលជាផ្នែករួមមួយ និងរួមបញ្ចូលការអនុវត្តបង្ហាញអំពីវិធានការគ្រប់គ្រងទឹកតាមកសិដ្ឋាន។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញត្រូវបានស្នើឡើងសម្រាប់ការអនុវត្ត ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

២. គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅពាមក្រសោប ជាពិសេស ដើម្បីពង្រឹងវិធានការច្បាប់ និងពង្រឹងការអនុវត្ត។ ទំនាក់ទំនងនៃសហគមន៍នេសាទជាមួយការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្ហាញថា គេទំនងជាត្រូវការនូវការអភិវឌ្ឍជាទូទៅខាងការនេសាទ និងវិធានការច្បាប់ ដើម្បីកែសម្រួលមុខរបររបស់សហគមន៍អ្នកនេសាទ។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនេះត្រូវបានស្នើឡើងសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយរដ្ឋបាលជលផល នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

៣. ការលើកកំពស់ និងបង្កើនវត្តមានពូជដំណាំដែលធាប់ផ្តល់ផល ជាពិសេស ស្រូវស្រាលរដូវវស្សា អាចសម្រួលដល់ការប្រមូលផលមុនពេលទឹកជំនន់ធំមកដល់ និងការឡើងកំពស់ទឹកសមុទ្រនៅក្នុងឃុំគោលដៅ។ គេត្រូវសាកល្បងពូជដំណាំបែបនេះ(ដោយកសិករមិនមែនជាអ្នកបង់ខាត)នៅក្នុងទីតាំងជាក់លាក់ដែលទំនងជាមានប្រសិទ្ធភាព។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនេះត្រូវបានស្នើឡើងសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

៤. លើកកំពស់ការចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុងឃុំចំនួន ៥ ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទុនបង្វិលសម្រាប់កែលម្អពូជជាបន្តបន្ទាប់ - បានសាកល្បងដោយជោគជ័យនៅកម្ពុជា ឡាវ និងកន្លែងដទៃ។ នេះជាវិធានការឆ្លើយតប ទៅនឹងបញ្ហាទឹកជំនន់ ដោយសារគេអាចចល័តសត្វចិញ្ចឹមបាន។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនេះត្រូវបានស្នើ

ឡើងសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយ មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សត្វចិញ្ចឹមនិងកសិកម្ម (CelAgrid) ដោយសហការជាមួយអង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោង នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

៥. ការបង្កើនការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្តីពីការប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងឃុំគោលដៅ។ សកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលនិងបង្កើនការយល់ដឹងទូលំទូលាយមួយទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នឹងត្រូវអនុវត្តដោយប្រើប្រាស់បទពិសោធន៍ពីការ-ងារកន្លងមកនៅកម្ពុជា។ ការងារបណ្តុះបណ្តាលនឹងត្រូវអនុវត្តក្នុងឃុំជ្រើសរើសទាំងប្រាំបី។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនេះត្រូវបានស្នើឡើងតាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្តដែលបានបង្កើតរួចមកហើយ ដែលនឹងរ៉ាប់រងការទទួលខុសត្រូវលើការអនុវត្ត។

៦. វិធានការបន្សាំត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំនៅក្នុងឃុំចំនួនប្រាំបី។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញជាក់លាក់ នឹងត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងឃុំគោលដៅនីមួយៗ ដោយផ្អែកលើសកម្មភាពគ្រោងទុកនៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំឆ្នាំ ២០១៣ និងការអនុវត្តសកម្មភាពដែលនឹងធ្វើឲ្យឃុំកាន់តែមានភាពធន់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនឹងធ្វើឡើងក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត។

សកម្មភាពភាគច្រើនត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ ប៉ុន្តែសកម្មភាព ៤ នឹងត្រូវការរយៈពេល ៣ឆ្នាំដើម្បីអនុវត្ត ប៉ុន្តែផ្នែកចំបងត្រូវអនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០១៣។ បន្ថែមលើនេះ ចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តសកម្មភាពបន្តនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៤-១៥។ មានការលើកស្នើថា សកម្មភាពបន្តបែបនេះអាចអនុវត្តនៅក្រោមផ្នែកLDCF-GEF នៃគម្រោងបន្សាំក្នុងតំបន់ឆ្នេរ ប្រសិនបើអាចធ្វើបាន។

សាវតា និងមូលដ្ឋានសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញបានផ្អែកលើសកម្មភាព និងកិច្ចប្រឹងប្រែងនានាដែលមានសង្ខេបក្នុងរបាយការណ៍នេះ។

សេចក្តីព្រាងផែនការអនុវត្ត និងសេចក្តីព្រាងកិច្ចព្រមព្រៀងត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងអំឡុងថ្ងៃ ១-១៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ និងបានបញ្ចប់នៅដើមឆ្នាំ ២០១៣ ដោយក្រុមអនុវត្តគម្រោង ក្រោមការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដៃគូអនុវត្ត (DAE, FiA, CARDI និង CelAgrid) និងផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់មួយចំនួនជាមួយសហគមន៍ និងក្រុមការងារនានាដែលពាក់ព័ន្ធ។

៨.២ អាទិភាពសម្រាប់សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនៅតាមឃុំនានា

នៅក្នុងអំឡុងខែកញ្ញា-វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ សមាសភាគCARP បានចាត់ចែងកិច្ចប្រជុំជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីបង្កើតអាទិភាពសកម្មភាពបង្ហាញសម្រាប់ឃុំជ្រើសរើសមួយចំនួននៅស្រុកមណ្ឌលសីមា និងព្រៃនប់។ កិច្ចប្រជុំទាំងនេះ រាប់បញ្ចូលការពិភាក្សានានាជាមួយក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត ដែលរួម ទាំងប្រធានឃុំនៃឃុំគោលដៅទាំង ៨ ផងដែរ។

មុនកិច្ចប្រជុំអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា CARP បានសិក្សាទិន្នន័យ និងអំពីមូលដ្ឋាននៃការវាយតម្លៃតម្រូវការដែលបានបង្កើតជាតារាងមួយអំពីសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលមានសក្តានុពល។ តាមរយៈបញ្ជីសំណួរមិនផ្លូវការមួយ ទិន្នន័យត្រូវបានទទួលតាមរយៈការពិភាក្សាជាក្រុមដោយមានការសម្រួលជាមួយសមាជិក

សហគមន៍ ពោលគឺ តំណាងនានានៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងគណៈកម្មការសហគមន៍។ ព័ត៌មានត្រូវបានប្រមូលតាមប្រធានបទនានាដូចតទៅ៖

- ផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរបំផុតនៃអាកាសធាតុ
- ប្រភពប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសារ
- អនុសាសន៍សម្រាប់ការកែប្រែទម្លាប់ធ្វើកសិកម្ម
- អនុសាសន៍សម្រាប់សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញទៅអនាគត

ក្រោយបានប្រមូលទិន្នន័យទាំងអស់រួចមក CARP បានកំណត់សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលមានសក្តានុពល។ នៅក្នុងពេលប្រជុំ ខែកញ្ញា-វិច្ឆិកា អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវបានស្នើឲ្យចាត់សកម្មភាពនីមួយៗក្នុងចំណោមសកម្មភាពទាំង ២០ ជាអាទិភាព។ ប្រធានឃុំគោលដៅបានធ្វើការចាត់អាទិភាពសកម្មភាពទាំងនោះទៅតាមអាទិភាពនៃឃុំរៀងៗខ្លួន។

ចំពោះតារាងសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលមានសក្តានុពល និងចំណាត់លំដាប់ថ្នាក់ សូមយោងទៅជំពូក ២ នៃរបាយការណ៍ "ផែនការអនុវត្តពិស្តារសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញនៅក្នុងឆ្នេរសមុទ្រ" ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៣

៩. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

ជំពូកនេះបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពរួមនៃការប្រឈមនានា និងឱកាសដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំក្នុងចំណោមសហគមន៍គោលដៅនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ជាតិ និងមូលដ្ឋាន ដើម្បីដោះស្រាយឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដូច្នេះ មានការបូកសរុបសេចក្តីសន្និដ្ឋាននានា និងអនុសាសន៍ដែលស្នើឡើងសម្រាប់សកម្មភាពនៅក្នុងជំពូកនីមួយៗ។

ការពង្រឹងយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់

ការប្រឈមចំបងៗដូចតទៅត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ៖

- កសាង និងថែទាំប្រព័ន្ធទំនប់ ជាយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ ត្រូវបានរារាំងដោយសារកង្វះធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសកម្រិតទាប។
- រចនាសម្ព័ន្ធទូទៅមួយដើម្បីគាំទ្រដល់យុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់កម្រិតបុគ្គល និងសហគមន៍មិនទាន់មានអនុវត្ត
- គ្មានប្រព័ន្ធសម្រាប់ចែករំលែកព័ត៌មានរវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។
- អ្នកភូមិយល់ថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់របស់វា ទាក់ទងនឹងបរិស្ថាននៅមូលដ្ឋាន។ ពួកគេពុំយល់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងបរិបទពិភពលោកឡើយ ដែលបង្កជាហានិភ័យនៃការអនុវត្តគម្រោងដែលមិនត្រឹមតែមិនមែនជាគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែថែមទាំងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដទៃផ្សេងទៀតផងដែរ។

អនុសាសន៍ដូចតទៅត្រូវបានលើកស្នើ៖

- ស្វែងរកមូលនិធិសម្រាប់កសាង និងកែលម្អប្រព័ន្ធទំនប់ និងពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេស ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធទាំងនេះ នៅកម្រិតស្ថាប័ន

- អភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពចាត់ចែងនៅកម្រិតសហគមន៍ មុននឹងអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពបច្ចេកទេសនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ។ រចនាសម្ព័ន្ធបែបនេះត្រូវតែមានតម្លាភាព ដើម្បីធានាឲ្យមានការប្រាស្រ័យទាក់ទង និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាបានប្រសើរជាងមុន រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អ្នកផ្តល់សេវាអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងទៀត និងអ្នកភូមិនៅក្នុងឃុំគោលដៅ។

- បង្កើតប្រព័ន្ធមួយដើម្បីធានាថា ព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវបានបញ្ជូនពីអ្នកភូមិទៅអាជ្ញាធរ និងត្រឡប់មកវិញមុននឹងមុខសញ្ញាមហន្តរាយធាតុអាកាសកើតឡើងនៅក្នុងពេលនៃការប៉ះពាល់របស់វា និងនៅក្រោយពេលកើតឡើង និងរួមបញ្ចូលប្រព័ន្ធនេះទៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ។

- អនុវត្តសកម្មភាពបង្កើតការយល់ដឹងដែលសង្កត់ធ្ងន់ពីចំណងទាក់ទងរវាងយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់សម្រាប់អថេរអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់របស់វា និងបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត។ សម្ភារៈអប់រំគួរតែបានរៀបចំឡើងដោយផ្អែកលើគំរូពីរបែប (១) កាតាឡុកយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលមានបង្ហាញពីយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលបានរៀបចំឡើងនៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ (២) ផ្ទាំងរូបភាពដែលបង្ហាញពីយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់។

ការជំនះភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់បច្ចុប្បន្នក្នុងកសិកម្ម

ការប្រឈមចំបងៗ ដូចខាងក្រោមនេះ ត្រូវបានកំណត់រកឃើញ៖

- ទម្លាប់ជាច្រើនក្នុងកសិកម្មបច្ចុប្បន្ននេះនៅក្នុងតំបន់គោលដៅមិនមាននិរន្តរភាពឡើយ។ ទិន្នផលនៅទាប ដីកម្មសិទ្ធិតូចៗ ការធ្វើស្រែរងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដោយសារគ្រប់ពូជមានគុណភាពទាប និងខ្វះ ឬប្រើប្រាស់ដីរមិនសមស្រប។ សូម្បីអាចបានទិន្នផលខ្ពស់ជាងនេះក៏ដោយ និងមានថ្លៃលក់ខ្ពស់នៅតាមកសិដ្ឋានក៏ដោយ គ្រួសារជាច្រើននឹងនៅតែជាប់ក្នុងភាពក្រីក្រ ប្រសិនបើពួកគេពឹងផ្អែកតែលើការដាំដំណាំតាមបែបបច្ចុប្បន្នជារបរចិញ្ចឹមជីវិតចំបងឡើយ។
- ការអភិវឌ្ឍប៉ូលឌែរព្រៃនប់ឲ្យមាននិរន្តរភាព កំពុងស្ថិតក្រោមការគំរាមកំហែង ដោយសារភាពខុសគ្នារវាងកំពស់ដី (នៅក្នុងប៉ូលឌែរ ដែលរងការស្រុតចុះ) និងកំពស់ទឹកសមុទ្រ (នៅក្រៅប៉ូលឌែរ ដែលរងឥទ្ធិពលពីកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ) កាន់តែថយចុះ។
- ការពាក់ព័ន្ធជាទូទៅខាងគោលនយោបាយ ទាក់ទងជាមួយការកែលម្អប្រសិទ្ធភាពនៃផលិតកម្មកសិកម្ម ការបង្កើតមុខរបរផ្សេង ការប្រើប្រាស់គោលគំនិតអំពីខ្សែចង្វាក់តម្លៃ ដែលគាំទ្រដល់ការបង្កើតផលចំណូល និងរបរចិញ្ចឹមជីវិត ការកំហិតលើការប្រើប្រាស់ទឹក ការត្រៀមបង្ការគ្រោះមហន្តរាយ ការចាត់ចែងកសិករ ការគ្រប់គ្រងគុណភាពដី និងការកែលម្អលើការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្ម។

មានអនុសាសន៍ដែលស្នើឲ្យ៖

- អនុវត្តកម្មវិធីចំបងមួយអំពីការសាកល្បងកសិកម្ម និងកម្មវិធីអនុវត្តបង្ហាញ ដើម្បីផ្តល់ជា"មន្ទីរពិសោធន៍" សម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណពូជសមស្រប និងរបៀបនៃការដាំដំណាំ។
- ផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការបង្កើត/ការពង្រឹងសហគមន៍កសិករ និងសហគមន៍នេសាទ និងគាំទ្រកសិករដោយផ្ទាល់ នៅក្នុងការប្រើប្រាស់ពូជដែលមានគុណភាពខ្ពស់ និងជីអសរីរាង្គ ការត្រួតពិនិត្យកត្តាចង្រៃ ការបង្កាត់ពូជសត្វចិញ្ចឹម និងការចាក់ថ្នាំបង្ការ និងការដាំដំណាំជាទ្រង់ទ្រាយតូចសម្រាប់បំពេញបន្ថែមនៅរដូវប្រាំង។
- ផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការកំណត់តំបន់នៅក្នុងដែននេសាទសហគមន៍
- អនុវត្តប្រព័ន្ធដាំដើមឈើ ការខណ្ឌចែកប៉ូលឌែរជាផ្នែកតូចៗ ដើម្បីកាត់បន្ថយការរងឥទ្ធិពលពីការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ និងតាមដានជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធនូវកម្រិតប្រៃ និងការស្រុតដី។

ការពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យចំពោះរបរចិញ្ចឹមជីវិត

ការប្រឈមចំបងៗដូចតទៅ ត្រូវបានកំណត់ឃើញ៖

- មានសមត្ថភាពបន្សាំច្រើនរួចមកហើយ និងភាពធន់ ដែលបានបង្ហាញដោយសហគមន៍គោលដៅ នៅក្នុងការប៉ុនប៉ងរបស់ពួកគេដើម្បីទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់របស់ពួកគេសម្រាប់តែការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលដែលកំពុងជួបប្រទះបច្ចុប្បន្ន និងរំពឹងទុកនៅក្នុងរយៈពេលខ្លី។ ចំពោះរយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះពិតជាមិនគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។
- ការយល់ដឹងជាក់លាក់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបែបនេះអាចរួមបញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនៅមានកម្រិតកំណត់។

ការទស្សន៍ទាយអំពីថាតើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងវិវត្តបែបណានោះ នៅពុំទាន់ច្បាស់នៅឡើយទេ ហើយការបង្ហាញពីភាពពាក់ព័ន្ធជាមួយសេណារីយ៉ូនៃការប្រែប្រួលអាលាសធាតុក៏លំបាកផងដែរ។ ការទស្សន៍ទាយកាន់តែច្បាស់លាស់ជាងមុន និងសម្រាប់មូលដ្ឋានជាក់លាក់ គឺជាការកែលម្អមួយ និងធ្វើឲ្យសហគមន៍កាន់តែអាចបន្សាំទៅនឹងវិធានការដែលពាក់ព័ន្ធ។

- ជំនួយពីខាងក្រៅ (ពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ក៏ដូចជា អាជ្ញាធរថ្នាក់ជាតិផងដែរ) គឺជាការចាំបាច់ ដើម្បីអាចឲ្យសហគមន៍ទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានទស្សន៍ទាយ។

សកម្មភាពដូចខាងក្រោមនេះត្រូវបានស្នើឲ្យអនុវត្តះ

- កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអំពីកសិកម្មចម្រុះដល់(ក)បុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម/ជលផលនិង(ខ)គ្រួសារ/ខ្នងផ្ទះ អំពីយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលិតកម្មចម្រុះ។
- គម្រោងសហគមន៍ព្រៃឈើក្រោមកិច្ចសហការជាមួយរដ្ឋបាលព្រៃឈើ។
- គម្រោងសហគមន៍នេសាទនៅពាមក្រសោប ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយរដ្ឋបាលជលផល។
- ពង្រឹងសហគមន៍ក្នុងការថែទាំទំនប់ ការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធដោះទឹក និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ដោយសហការជាមួយក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម - សម្រាប់ព្រៃនប់ និងទួលគគីរ។
- ការលើកកំពស់ និងបង្កើនវត្តមានពូជដំណាំដែលឆាប់ផ្តល់ផល ជាពិសេស ស្រូវស្រាលរដូវវស្សា ដែលអាចសម្រួលដល់ការប្រមូលផលមុនពេលទឹកជំនន់ធំមកដល់ និងការឡើងកំពស់ទឹកសមុទ្រនៅក្នុងឃុំគោលដៅទាំងប្រាំ។
- លើកកំពស់ការចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុងឃុំចំនួន ៥ ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទុនបង្វិលសម្រាប់កែលម្អពូជជាបន្តបន្ទាប់ - បានសាកល្បងដោយជោគជ័យនៅកម្ពុជា ឡាវ និងកន្លែងដទៃ។

ថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញនៃការកែប្រែទម្លាប់ដែលមានស្រាប់ក្នុងកសិកម្ម

មានការសន្និដ្ឋានដូចខាងក្រោមដូចតទៅនេះ៖

- សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញដែលបានវិភាគទាំងប្រាំ សុទ្ធតែផ្តល់ផលចំណេញ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌផលចំណូលខាងសេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ទាំងCARP និងគ្រួសារដែលចូលរួម។
- សកម្មភាពទាំងអស់សុទ្ធតែស្របជាមួយអាទិភាពដែលតំណាងសហគមន៍បានកំណត់ និងផ្អែកលើយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់របស់ពួកគេបច្ចុប្បន្ន។ ដូច្នេះ ថ្លៃចំណាយខាងសង្គមមានកម្រិតកំណត់ ប៉ុន្តែសកម្មភាពដែលបានលើកស្នើនេះ ផ្តល់ចំណេញច្រើនជាង។

ការធានាឲ្យមានសមត្ថភាពសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពអនុវត្តដែលបានស្នើឡើង

ការសន្និដ្ឋានបានធ្វើដូចតទៅ៖

- សមត្ថភាពនៅមានភាពខ្វះចន្លោះជាច្រើន ប៉ុន្តែពុំមែនផ្នែក"សំខាន់ៗ"ដែលអាចឈានដល់រារាំងដំណើរការអនុវត្តសកម្មភាពបង្ហាញដែលបានលើកស្នើនោះទេ។ ប៉ុន្តែ ការកសាងសមត្ថភាពចំពោះមុខបន្តិចបន្តួចអាចបន្ថែមគុណតម្លៃដល់សកម្មភាពទាំងនេះ ទន្ទឹមនឹងរួមចំណែកដល់មូលដ្ឋានសម្រាប់ការកសាងសមត្ថ-

ភាពស្ថាប័នឲ្យមាននិរន្តរភាពសម្រាប់រយៈពេលវែង។ ប្រការនេះនេះអាចពាក់ព័ន្ធជាមួយការបង្ហាញអំពីសារៈសំខាន់នៃភាពខ្វះចន្លោះខាងចំណេះដឹង គុណតម្លៃនៃការយល់ដឹង អត្ថប្រយោជន៍នៃការសម្របសម្រួលអន្តរជំនាញ និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃឱកាស និងចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់ការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

- សកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពអាចគាំទ្រដល់ការអនុវត្តសកម្មភាពបង្ហាញ ទន្ទឹមនឹងគាំទ្រដល់គោលបំណងដែលមានសារៈសំខាន់នានាផងដែរ។
- នៅទីនេះ CARP អាចរួមចំណែកក្នុងការបង្កើនសមត្ថភាព ប៉ុន្តែមិនអាចបំពេញតម្រូវការទាំងមូលបានឡើយ ដែលនឹងទាមទារពេលវេលាច្រើន និងធនធានជាច្រើនផងដែរ។

ការគាំទ្រដល់ការអប់រំ និងសកម្មភាពបង្កើតការយល់ដឹង

សកម្មភាពដូចខាងក្រោមនេះត្រូវបានលើកស្នើ៖

- ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល (ពីក្រុមការងារថ្នាក់ខេត្ត) និងការសាកល្បងអប់រំ និងបង្កើតការយល់ដឹងនៅថ្នាក់ឃុំ
- វគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាបន្តបន្ទាប់ចំនួនពីរលើកដល់គណៈកម្មការសហគមន៍ប្រើប្រាស់ទឹក មួយក្នុងខេត្តនីមួយៗ
- ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចសិក្សារយៈពេល ៤ថ្ងៃទៅដែនដីសណ្តរគួឡុង ក្នុងប្រទេសវៀតណាម។

ជាមួយលទ្ធផលរំពឹងទុកដូចតទៅ៖

- ការអភិវឌ្ឍជំនាញដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ខេត្ត
- កំណើនការយល់ដឹងនៅមូលដ្ឋានអំពីការប្រឈមនានា និងការបន្សាំដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- កំណើនការយល់ដឹងអំពីការប្រឈមនិងជម្រើសនានាដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព បច្ចេកវិទ្យាដាំដំណាំ និងការបង្កាត់ពូជសត្វចិញ្ចឹម
- កំណើនការយល់ដឹងអំពីឱកាស និងជម្រើសគ្រប់គ្រង ដែលទាក់ទងនឹងការត្រួតពិនិត្យកម្រិតប្រៃនៅតាមវាលស្រែ និងការធ្វើស្រែពីរលើកក្នុងមួយឆ្នាំដោយប្រើប្រាស់ពូជដែលផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់
- បានពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ក្រុមការងារនៅថ្នាក់ខេត្ត មន្ទីរពាក់ព័ន្ធនៅថ្នាក់ខេត្ត និងការិយាល័យអភិបាលខេត្ត ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ និងឱកាសអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយប្រព័ន្ធផលិតកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ។

ការកសាងផែនការអនុវត្តសម្រាប់សកម្មភាពបង្ហាញ

ជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការជ្រើសរើសសកម្មភាពដែលលើកស្នើសម្រាប់ការបង្ហាញ ត្រូវបានបង្ហាញជូននៅក្នុងខែកញ្ញា-ធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ ដល់ក្រុមការងារបច្ចេកទេស និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៅក្នុងសិក្ខាសាលាជាបន្តបន្ទាប់ក្នុងខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ។ យោបល់តបក៏បានទទួលមកវិញផងដែរតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ទាំងនេះ ដែលទាក់ទងនឹងចំណាត់ថ្នាក់របស់ពួកគេ។ ផ្អែកលើសកម្មភាពនេះ ការងារបន្ថែមដែលត្រូវធ្វើ ដើម្បីបង្កើត

សកម្មភាពបង្ហាញជាក់លាក់ចំនួន ៦ ឲ្យទៅជាគម្រោងជាក់លាក់ ដែលរួមទាំង ថវិកា និងផែនការគ្រប់គ្រងផងដែរ។

ការអនុវត្តដោយជោគជ័យនឹងអាស្រ័យលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរលូនរវាង CARP,MoE និងស្ថាប័នដទៃទៀតនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ពោលគឺ ស្ថាប័ននានានៅក្រោមក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដែលរួមទាំង មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត ជលផល និងធនធានទឹក និងឧតុនិយមផងដែរ។ ស្ថាប័នទាំងឡាយដែលបានការពិគ្រោះយោបល់ខាងលើ អាចនៅខ្វះចន្លោះសមត្ថភាពខ្លះៗផងដែរ។ ដូច្នេះ ការពិគ្រោះយោបល់ទាន់ពេលវេលា និងការចរចាអំពីតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ ដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្ត មានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់។

សកម្មភាពភាគច្រើនដែលត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ ប៉ុន្តែនៅត្រូវការឲ្យមានការអនុវត្តសកម្មភាពបន្តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៤-២០១៥។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សមាសភាគ CARP នឹងត្រូវបញ្ចប់នៅចុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៤ ដូច្នេះអាចអនុញ្ញាតឲ្យមានតែមួយរដូវដាំដំណាំប៉ុណ្ណោះ (រដូវវស្សាឆ្នាំ ២០១៣) សម្រាប់ការអនុវត្ត។ នេះមិនមែនជាស្ថានភាពល្អឡើយ ដោយសារសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញទាំងអស់អាចទទួលផលពីវត្តមានជាបន្តនៃសមាសភាគនេះពិសេសទាក់ទងនឹងសកម្មភាពបន្ត និងការពង្រឹងលទ្ធផល និងសមិទ្ធផលនានា។